

تقدیم: فرزاد رهنما

۱۴۰۳/۰۶/۰۷

زبور

آتالار نَقَلی

(ضرب المثل‌های ترکمنی)

گرد آورنده:

مُراد دُردی قاضی

شابک : 964 - 6160 - 01 - 8
ISBN : 964 - 6160 - 01 - 8

نام کتاب : آتالار نقلی - «خرب المثلهای ترکمنی»
به کوشش : مُراد دُردی قاضی
ناشر : انتشارات حاجی طلائی
نوبت چاپ : اول پائیز ۱۳۷۶
تیراژ : ۳۳۰۰ جلد
چاپ : گلشن
صفافی : آزاده
قیمت : ۶۸۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه .....
۹	۱- ایران ترکمن لرینگ آتالار نقلی .....
۹	أ- ا .....
۳۹	ب .....
۴۴	پ .....
۴۵	ت .....
۴۷	ج-ج .....
۴۹	ح .....
۵۰	خ-د .....
۵۵	ر-ز .....
۵۶	س .....
۵۸	ش-ص .....
۵۹	ط-ع .....
۶۰	غ .....
۶۱	فا-ق .....
۶۶	ک .....
۷۰	م .....
۷۲	ل-م .....
۷۴	ن .....
۷۵	ه .....
۷۷	ی .....

۸۵ ..... منگزاتمه سوزلر

۸۹ ..... ۲ - افغانستان ترکمن لرینگ آتالار نقلی

۸۹ ..... آ - ا

۱۰۰ ..... ب

۱۰۵ ..... پ - ت

۱۰۶ ..... ج - ح

۱۰۷ ..... خ - د

۱۱۰ ..... ر - س

۱۱۱ ..... ش - ض

۱۱۲ ..... ط - ع

۱۱۳ ..... غ

۱۱۴ ..... ف - ق

۱۱۵ ..... ک

۱۱۶ ..... گ

۱۱۷ ..... ل

۱۱۸ ..... م

۱۱۹ ..... ن

۱۲۰ ..... ه - ی

- ۱۲۵ ..... ترکمنستانلى لارينگ آتالار نقلى
- ۱۲۵ ..... - زحمت، چارواچىلىق،
- ۱۲۸ ..... - چاروالىق حقىندا
- ۱۳۰ ..... - دايخانچىلىق حقىندا
- ۱۳۱ ..... - وطن، ايل - خلق آغزى بيرلىك
- ۱۳۴ ..... - غارپىلىق حقىندا
- ۱۳۶ ..... - بايلىق حقىندا
- ۱۴۰ ..... - آدم هم آدم كار چىلىك مرتبه لرى حقىندا
- ۱۴۵ ..... - اروت، نصيحت حقىندا
- ۱۵۰ ..... - ماشغالا، ار - عيال حقىندا
- ۱۵۱ ..... - آتا - انه حقىندا
- ۱۵۲ ..... - فرزند، اوغول - قيز حقىندا
- ۱۵۴ ..... - قوم - قرينداش حقىندا
- ۱۵۵ ..... - دوست - يولداش حقىندا
- ۱۵۷ ..... - دشمن حقىندا
- ۱۵۷ ..... - تونگشى - غلام حقىندا
- ۱۵۸ ..... - ميهمان حقىندا
- ۱۵۹ ..... - علم - بىلىم حقىندا
- ۱۶۰ ..... - هنر، كسب - كار حقىندا
- ۱۶۱ ..... - ديل، سوز حقىندا
- ۱۶۴ ..... - دورلى ناويلار

سوزباشی

کپ تا پماسانگ کونه لرینگ کپنی کپله و یا کونه لردن قالما دیق کپ یوق.

ترکمن خلقی اوزی نینگ باشدان گچیرن اوزاق تاریخی گچمیشیندن آغیزدان آغیزه نسلدن نسله آیدیلیب گلیان عجایب مهم فولکلور اثر دورا دیدیر. شیله ده اول عجایب اثر لر بولسا، آتا بابا لار میزدان بیزه میراث بولوب قالیب دا، حاضر هم بولار کوپچیلیگینگ ایزی گیدرلی گونده لیک اولانیلیان سوزی بولوب دوریار. بو نقل لار کپلاشیک لرده گتیریلیب دوشنو کلی بولماغی اوچین دینگلایجی نی کپده قناعتلانما قلیغا سزاوار ادیار. آتالار سوزی عموماً آیدانگده آدملاری اخلاق تایدان خاصده ادب اکرام بارادا و بیلاکی مسئله لرده اووه گیدشلیگه ایترگی بریار. آتالار نقلی آدم و آدمکار چیلیک مرتبه سینه قاتی اهمیت بریب، ماشغالا آراقاتنا شیق لارینا اولی اورون بریب، قاوی قیلیق لی ترکانه ایل گونه یاقیملی بولمالی دیغنی اول نقل لاردا قایتالانیار. البته بو میراث بولوب قالان نقل لار کوپچیلیگه اویت نصیحت بولوب آیلانیار. مثلاً چاغا عزیز ادب اوندن عزیز ادب اکرامینگ هر بیر چاغا، ضرور گراگ دیگنی برگ نیغتایار. «آغاجی یاشلیقدان بوک» دییلنی، چاغا یاشلیقدان ناحیلی ادب اوراتسنگ اوراده شینگ یالی ام شونچه کمالا گلیار، و یا «آغیز بیرا تانگری بیر»، «آغیز آلانی قانگری بیر»، دییب آغیز بر بولمالی، آغیز بیر لیک آبادان گونه و اونگات یاشایشا التیار و اما آغیز آلایق آدمی بوزغین چیلغا و بدبخت لیغا سزاوار اتجک دیگنی دویدوریار. وینه آیری بیر مثالدا، ایلیم گونیم بولماسا ایم گونیم دوغماسین دییب، ایل گونی نینگ اقبالینی اوز اقبالی بیله بیر بیلیان آدملار حقدده و یا یاریندان آیریلان یدی ییل آغلار، یوویردیندان آیریلان اولینچا آغلار دییب ترکمن خلقی ایل گونی نی واطانینی توپراغینی جانی تنی بیلن سویانندیغنی بیلدیریار. اونینگ اوچین هر بیر زادینگ اوز سویلشی یالی اونگا، یوریتا نقل دورا دیدیر.

شیله ده تقوالیق، یخشی قیلیق لیق باراده و همده اولی نی سیلاما قلیق آتا انه حرمت

قویماق لیقو، باتیر غایلیق میهمان سوییرلیک، آدمکار چیلیک، جومارتلیق، عموماً آتالار نقلی ایلینگ بافیدی اوچین گورالده بولوب خدمت ادیار. انه آتا حقدہ کوپ نقل لار دورابدیر. انه آتانینگ بها سینه يتجک زات و اولارینگ اورتینی توتا ییلجک زات بولوب یلمز، انه آتانینگ بهاسی بولماز، قیزیل کموشینگ کونه سی بولماز، ارتیر توردا آتانگی گور، آتانگدن سونگ آطینگ سوی دیلن سطرلره دوش گلیاریس ویا میهمانا حرمت قویماق ایلینگ اندیک ادن دا بی بویونچا هر کیم بولسانگ بول، گلن میهمان آتانگدن اولی دییب قاتی صرفه قویولیدیر، آتالار نقلی گوراماغا یعنی شکلی بویونچا قیسفا سوز بولوب اما معنی تایدان چونگور دوشنکلی بولوب، دوورینگ اویتگه مگی بیلن، دووروشینگ اوز گرمگی و اوسمگی بیلن، معنی مضمون و شکل تایدان بارها کامل لاشیب دورموش شرابطنه یاراشیقلی ليقده اوسیار و دورا یار.

تازه تازه معنی لری ایه له یار، نقل لار دیلینگ سوز بای لیغینده بریلن سطرلر قدیمی واقالارینی، حادثه لارینی اوز بولشی یالی آنغلادیار، شو وقته چنلی آتالار نقلی آیدان آدملار بللی بولمان باریار، یونه اولاری عالم لار، دانا شخص لار خاصده اولیالار آیدان دیر دییب چاق ادیلیار. آتالار نقلی بارادا قاوراق آیتساق آدمزادی اونگات قیلیق لیغا، آبرایلی لیغا، جومارت لیغا، تقوا لیغا، دیانت لی لیغا، پس پال لیگه، امانت دار لیغا، مروت لی لیغا اوغر یق دیر یار.

شیلده آتالار نقلی آدمزادی قاوی لیغا طرف اوغر یق دیر ماغی اوچین، قاتی اهمیتنگ بار دیغنی چکنمان آیتسا بولار. آیدیلشناگورا، جامعه شناس لار هر بیر ایلینگ و ملتنگ آراسینده یورگین لی بولوب، آیلانیان نقل لار و فلکلوریندن اوغیر آلیب شول ملتنگ فرهنگنی و بیلمنی نادرجه ده اوسن دیگین اولچه یان اکن لر.

سوزیمینگ سونگینده بو دوردانه اثرلری یعنی اوچ یوردینگ ترکمنستانده افغانستانده، ترکمن صحراده یاشایان ترکمن لرینگ آتالار نقلی آیراتین ليقدا چاپ ادیب سیز قدرلی ایلدشلمیزه هودورلیاریس اوقانگ پیدالانینگ، قالب رسده مسکین قلیچ دیر، ذیلی و خاصده بییک آتامیز مختومقلی فراغی نینگ دوردانه سوز لرنی آتالار نقلی جییس گله نینی گراک یرینده بو اثر میزده یرلشدیردیک.

حاج مراد دوردی قاضی

ایران ترکمن لرینگ آتالار نقلی

* آتا اوتیرار اوغول کپلار، انه اوتیرار

قیز کپلار.

«بیرنیچه بی باش ادب ارکان سیز اوغول
قیزلار حقه آتا سینی سیلامانی،
اولاردن اونگری کپله یانلار باراداکسی

نقل»

* آتادان قورقان اردن، انه دن قورقان

قایندن.

* آتا بابا حوانه، یالتانمانی قوانا.

* آئینه کشینگ گورکزرا، گلین توری

بزار.

* آتا آتاسین بیلمز، اولسا فاتحه

سین.

* آتا سیز بسیر، انه سیز یتیم.

* آتا کسبی اوغلا حلال.

«آتادان قالان مال، اوغوللارنا میراث

الف

* آباد اوینگ بلبلی، بی باد اوینگ

بایقوشی.

«ایکی یوزلی آدملارینگ حقنده

آیدیلان نقل، یعنی اونی گورسه اونلیق

سنی گورسه سنلیک - یالچی».

* آبرایی تاپیب بولماز، بی آبرایلیق

دوران یرینگده.

«آبرایی تافاماق قاتی چتین و اما

بی آبرایلیق قاتی آنکسات دیدیگی».

* آبرایلی یگیده یارالی کییک

ساتاشار.

«هر بر یگیت آبرایا دوش گلجک بولسا

بیر زاد سبب بولاردینلری»

دوشسر لارينا حلال بوليان ديغنى
دويدوريار»

* آتالى اوغول، خوجه لى قول.

«اوغلىنگ آتاسى بارزمانده قولىنگ
زاده اركى يوقلىقى يالى، اوغلىنگ هم
همه زادا اختياري يوق ديغنى آنغلاديار»
* آتالى يتيم حور يتيم، انه لى يتيم

زور يتيم.

«انه لى اوغل قيز، آتادن يتيم قالسا هم،
انه نىنگ مهربندن داش بولمانسونگ
اونچاقلى اتتيمز ديدىگى»

* آتامىنگ اولجاگنى بيلسم بير چائق
كفكه ساتاردىم
دوزه براردىم

«بو نقلدن معلوم بولىشى بير متادن ضرر
چكجاكدىگى بيلسم ناما اوتسه
براردىم دىين معنیده»

* آتانگ اوق چىمى، ياي چىمى؟

* آتانگ تامديره چىمى، تويدىك

چىمى؟

«آتا سنىنگ كسىنى اوغول ده ايزارلار
ديدىگى»

* آتانگ اولسا گومرلر، آتان بولسا

سويارلار، يگيت ايزلىفنىگدان قالما
يعنى اونگشىغىندن قالما ديدىگى.

«آز اولاق ايش اوچىن كسىنگدن قالما

ديدىگى»

* آتانگ ميراب بولانندن يرينگ
اوى بولسون.

«باشغا بيرينه طماع اديپ بولماجاق ايشه
يوز اورملى دال، آتانگ ميراب بولساده
يرىنگ بيك ليكده يرلشن بولسا
سوچيقاريب بولماجاغنى دويدوريار».

* آتانىنگ ويا خوجانىنگ ايتىنى هم
يونه گورما.

«آتا ويا خوجا بى حرمت لىق اتمه
ديدىگى».

* آتيلان اوق داشدن قايتماز.

* «آتسنگ نشانه دگر اوقىنگ دوغرىسى
بير منزله يتمز يوكىنگ اكرىسى»
(ذلىلى)

بوتقلدن گورنىشى، اوقنىگ داشدن
قايدمايشى يالى دوشمان گوشلى ده
بولسا، ادار من يگيتلر باشى گيديانچا
سواشدان دونمز ديدىگى.

* آتيلان اوقى ساقلاب بولماز،

آيدىلان سوزى توتىپ بولماز.

«اوتان اوتدى، گچن هم گچدى، گچان
زاد قايدىب گلمز ديدىگى»

* اجل غايب، ديدار غايب، نكاح

غايب.

* اجلى يتن تىلكى حينينه باقىپ

اولار

«اوز ديليندن باشينه بلاگليان آدملارينگ
حقنده آيديلان نقل»

* اجل دن اول، اولوم يوق.

* اجل ايكي گلمز، بير گلسه هم
قوتولوپ بولماز.

* اجلى يتن ييلان، يول اوستنه
چيقار.

* اجله چاره يوق.

دنيا دورار عمر قالماز

اجل گلسه چاره بولماز

نه ايش بارين آدم بيلمز

بارچه ايش حقنك كاريدير

(مختومقلي)

* آجى سوراغ بريپ سويجي جوابا
قاراشما.

«خلقه يامانليق اديب يخشى ليق طماسين
اتمه دين معنیده»

* آجيسى بولماديغنگ سويجيسى
بولماز.

* آجى كپلتمه، دوقى درلتمه.

* آجينگ آنكى بولماز، آريغينگ
هوورى.

«سونقلدن آنغلاديلشى، آچ قاريني
دويرماق اوچين هر بير ايشه يوزاورار

ديديكى»

* آچ داآنك بولماز، غريبنگ

ايندادى.

* آجينگ آنگيندا چوراك

* آجينگ اوتانجى بولماز.

«سوقاردا آيديشمزيالى، آچ اوتانجاق
گمانى يوق دينگه اونينگ تقلا تلاشى

قاريني دويرماق ليق بولور ديديكى»

* آجى هم بولسا چين سوز يخشى.

«حرف حق، تلخه»

«چين سوزدن هر چند ضرر گلسه هم،

ينه دوغور سيني آيدماق يرليكلى»

* آچ اولديم آزارى يوق.

* آچ ايتنگ قوريجنى آريق ايت

يالار.

«بير ماتاچ آدمينگ بير يارليق سيز

غريب دن كمك خام طمع اتمه گى»

* آچ باشيم دينچ باشيم.

«خلقه برگيلى بولانيندان، آچ بولماق

ليغنى قاوراق گوريان لار حقه» يعنى

غوغاسيز ياشايان لار بارادا.

«آسوده كسى كه خر ندارد

از گاه و جواش خبر ندارد»

آچده آغينك بگه برگينك بولماسين

ايش مشكلدور آنكه مازه دوش گلسه

(مختومقلي)

* آچ تاويق ديشنده دارى گورر.

«آدم گرسنه خواب نان سنگك مى بيند»

«شتر در خواب بیند پنبه دانه»

* آج داشاری چیقار، یالانگاچ
ایچری گیر.

* آج دونگیزدن، قاچ دونگیزدن.

* آج رزقنی قاوالار، یالانگاچ اویه
گیر.

* آج قارنیم، آسوده قولاغیم.

«بوهم غوغا سیز گزماگی آچ دا بولسا
قاوی گوریانلارینگ باراسینده»

* آچلیق نامه ایدیرمز، دوقلیق نامه
دیدیرمز.

* آچیلان اتک یافیلار، اما گور
نینگ گوزوندن گیتمز.

* آختاران تاپار.

* آدم آمدن قوتولار، آدم پالیندن
قوتولماز.

* یامان آدم یخشی بولماز، یامان
گونلار یخشی بولار.

«بو نقل دن معلوم بولیشی، آدم آمدن
اوزیلشر ولی، آدم قیلیقیندان اولینچا

ساویلماجاغنی آنغلادیار»

* آدم آدما میهمان، تن هم گورا.

* آدم آلاسی ایچینده، حیوان
آلاسی داشینده.

«بو نقلدان گورکزیلشی، آدمینگ یخشی
یامانی داشیندن، مانگ آلالیقی یالی،

بلی بولماز دیدیگی»

* آدم الی هم آباد و هم بی باد.

* آدم دوزیارد، هم بوزیارد.

«دوزمک و بوزماقلیق ایکیسی هم
آدمینگ الیندن گلر دیدیگی»

* آدم ایشدن اولمز، ایگنچ دن.

* آدم بولان یردا سینگک هم بار.

«یخشی نینگ آراسینده پیس ده بار
دیدیگی»

* آدم آراسینی سوز پوزار، داغی
داشی ^{سو} پوزار.

* آدم سیلاسا آش برر، خدای
سیلاسه یاش.

* آدم قارریسا حیق چیغنی کوفالار.

* آدم قولاغیندان قارار، إشک
یالیندن.

* آدم قولاغیندان قارار و هم سمرار.
«آدم، ایزالی کپ اشیدسه اینجار،

یاخشی سوز اشیدسه هم کونگلی
حوش بولار دیدیگی»

* آدم کوکی ایل آشار، آرچا کوکی
داغ آشار.

* آدمی، ایش قارریدماز، قایغی
قاریدار.

* آدم ایشدن قارریمز، فکردن قارار.
* آدمی، ایش قارریدمز، آلادا

«بىك شاعر مختومقلى فراغى نىنگ
آيدماغنا گوءرا (قايغى قاررىدار، غم
اولديروديشى يالى)»

«آدمىنى آادا، قايغى و غم قاررىدجا
قدىغنى دويدورىار»

آدم يخشى سى عالم دير

عمل اتماسه ظاليم دير

منىنگ زىنتلى مالىمدور

حقى بير گون ادا بولار

(مختومقلى)

«عالم بى عمل، زنبور بى عسل»

«عالم بى عمل، درخت بى ثمر»

* آدمى تانار بولسانگ، دوستنه قارا.

«هر آدمىنگ بيله گزيان دنگ دوشىندن

ناحىلى ديگنه گوزيتيرىب بولار

ديديگى»

«رفىقت را بگو كيست؟ تا بگويم

كيستى»

* آد يخشى، دينا گلن زاد يخشى،

قدر بيلمز قارداشىدان قدر بيلن ياد

يخشى.

اوتورشى بير كونگلى آيرى قارداشىدان

شمسيرىن ملاقتلى بيكانه يخشى

(ذليلى)

* آدىك چىنىنگ آديگى بيتمز،

«كوزه گر از كوزه شكسته آب مى خورد»
* آر اونار، قوران ايشلار.

چولده قيردا گزسه تازى كورماسه

تيلكى اتكسلانر شىرى تاناماز

(ذليلى)

* آرابا بيلن تاوشان توتماق بولار.

«بو نقل هم صبرلى هاو ليقمزاق

آدملارنىنگ حقنده»

«صبر بيلن بيتر تيز هم بولماسا»

(مختومقلى)

* آراچا تاياق دگر.

* آر اولمانى، آردورامز.

* آر، دوقان يرنى كويسار، ايت

دويان يرنى.

* آرىق اولسا ياغى بولماز، غريب

اولسه آغى.

* آرىق حالىنى بيلسه يقيلماز.

«ياغدايتگا گورا ايش توت، سونگ، اوز

آياغىنگ اوستنده دورا بيلر يالى دييار.»

* آزاشان يولنى تاپسا يخشى.

* آرزانىنگ چورباسى دادىمز.

«آرزان متادن هيچ كيم ناليمز، پول

برگوزل آل، گوزل اوز يانينگده قالسىن

دينلرى»

«هيچ ارزانى بى هلت نيست»

* ارسيز عيال، اويانسيز آط»

«بونقلده، اويانسيز آط يالى، ارسيز عيال لارى هم شونگا منگزاديب گورکه- زيليار، يعنى ار، هلاينگ اويانى حسيب بوليوار».

* آرفا اوندان کوکه بولماز، قيرناقدان هم بيکه.

* آرفا بسوغدای آش اکن، آلتين کوميش داش اکن.

* آرفا تاپماز آطينا، نوکر توتار گوتنا. «اوز ياغداينا سراتمان، اوزيندن يوقارى ايش توتيانلارينگ حقنده يعنى گوتين تانيميانلرينگ باراسندا»

* آرفا چوراک اود دن قورقماز، قاررى هلى اردن.

* آرفا چورک نان بولماز، يوويرجى دن ار.

«بونقلده گورينشى، هر زادينگ اوزينه ياراشيقلی زادی يخشی دیدیگی.»

* ار، قاررار، گووين قارريماز. «آدم هر قدر ياشاسادا يوراگنينگ اوتگاما جگنی دويدوريار.»

* ار، قارريسا ارکدن قالار، عيال قارريسا گورکدن.

«آدم اولالسا، ارک اليندن گيدر، عيال هم گوزل ليکدن دوشر دیدیگی.»

* ار، قاررار، هنگام قارريماز.

* آدم يامانى صوفى بولار، آغاج قاتيسى سوقى.

* اريخشى سى عاشق دير، اولانده، آغلاب بولماز، دون قاويسى اطللس دور یرتيلسا ياماب بولماز.

* آرقالى کوفک قورت آلا.

«کوپ بولوپ هايى ايشه يوز اورسنگ، اول ايش داغدينمانى بيتر دیدیگی، آغيز بير گوترسنگ آغیر بولماز ديين لری»

* ار، گزسه رزقى آچيلار، عيال گزسه عيبى و يا اتاگی.

«گزاگن آياغا داش دگر ديلشى يالى ار گزسه رزقى آچيلمالى اما عيال اونينگ ترسنه گزسه کپ دن باشغا زاد اشيدجک دال ديينی»

* اروانه اوزين بزار، کاردرى دولينی.

* اره غيرات، تنگرا قدرت. * ار هلاينگ اورشى، ياز گونی نينگ ياغيشی (ياغینی).

* اری آرينگ، هلايى شير. ار قيراط لی بولسا، هلايى هم اونينگ

آرقا سيندن پيدالانيب گورلار و قيراط لانار دیدیگی. (آرقه لی کوفک قورت

آلار ديلشى يالى).

* اري، قاوى بولان عيال، گون
گوندن ياش گورينر، اري اريد عيال، گون
گوندن قاررار.

يامان خاتين يىخشى اره
توكنمز تهفته منگزار
اونىنگ ترسته
پيس اريىنگ يىخشى
خساتيني
ئر بى قىيمته منگزار.

(مختومقلى)

* اريم اورمز ديمه، اوغلانيم سيمز
ديمه.

* اريم ار بولسون، اديگى بيله
دپسين.

* اريم، ار بولسا، چوراگيم دولده.
«شوهرم شغال باشد نانم درتغار باشد.»
* اري نينگ زهرنى چكمه ديك،
بال قدريني بيلمز.

«بونقلدن بللى بوليشى، زحمت چكمه
سنگ هوزيريني گورمارسنگ ديدىگى»
* اري هجوم ايلار بال سسين آنكسا
(شعر)

* ار يولده، اوغول بيلده، تاپدرماز
آتامينگ اوغلى.

«بو نقل هم بير ناچه عيال لرينگ ارو

اوغل قيز تاپديرار، اما دوقان تاپديرماز
ديپ دوقاينى اولاردان يگ گوريپ و
ايلارى فوتيان لرينگ حقنده»
* آز آر جنگ بولار، خسته قهار
جنگ.

* آزاجيق آشيم، غوغا سيز باشيم.
* اوز غريب گونينه راضى بولوپ،
غالماغال دن قاچيانلارينگ حقنده»
* آزاجيق قاينى نى اش باسار،
يوغين قاينىنى ايش باسار.
* آزان، اوز باشينه گورر.
* آزانه مسلط.
* آزاوقى، يازاوقى.

«ياز اوقينگ سويجى بوليانديغنى آچيق
لايار.»

* آزسا يارا ازليق اتمز، آزاشسا
سوز.

* آز بولسون، اوز بولسين.
«نه قدر آز بولسادا، يىخشى بولسون
ديدىگى»

* آز داماق دويرماز، دونگ ياغلى.
* آززادينگ قاينىنى اتسنگ، كوپ
زاتدن قالارسينگ.

* آز سوزله، كوپ ايشله.
«عاقل بولسنگ سوز آچماغين، نوبت
بريلماگن يرده»

كوپ سوز سنى ايل ايچنده خوار ايلار.

(مختومقلى)

* آذربانان آچ قالار.

«كوپى گوزلاب آزدن قالانلارينگ
حقنده»

* آستايوران، آليس گيدر.

* آسمانى گورده شكرات، ىرى

گورده فكرات.

* آش، ايسى بيلن دادلى.

«بخشى نهار ايسى بيلن طغام گترياننى
بيلديريار»

* آش كوپ بولسا، قاعده كوپ.

«آش كوپ بولسا هم ترتيبه گلر
ديديگى»

* آشنكى ايچاين، تاباخنگا سيچاين.

«نهارينگ اييب خيانت اديانلارينگ
حقنده»

* آشنكى ايشدالابر، قيزينكى

ايسلانه.

«يرسيز يره زادينكى گراكمز آدما هودور

لامالى دال ديديگى»

* آشا چاغير سنگ چاغير، ولى

يوردا چاغير ما.

«هر چند بيرينى بخشى گورسنگهم،

يوردينگه گتيرمه، اما آش برسنگ بر،

سونگ اينجى شيب يورملى بولاما

ديديگى»

* آشا چكسنگ چك، يورده چكمه.

* آشيم آزبولانندان يالاغيم گينگ

بولسون.

«هر بيريشده زادينكى اولى دان توت،

اوليلىق دن پيدا گلر ضرر گلمز ديديگى»

* آشيني آبيان آشا يتر، دونيني آبيان

تويا.

«زادينكى اصراف اتملى دال، آش

بولسون، دون بولسون يرينده پيدالانملى

ديديگى»

* آط آدمينگ قاناتى دير.

«آط آدما قانت دير، قوش كمين هر يره

گيدسه چالت ليق بيلن باريپ گلجك

ديگنى دويدوريار»

* آط آرىق ليقدا، قيز غريب ليقدا.

«آطنگ آرىقلىقده گوركى بولمادىغى

يالى قيزا هم غريبلىقدا گورك گراك

ديديگى»

* آط آلسنگ قونان آل، ديه آلسنگ

اينن.

* آط آياغينگ آشاغينده

آغساماسين.

«هر بير زاد اوز الينگ آشاغينده عيب

لاماسين دين معنيه»

* آط آيلام دابللى، باي سايمان دا.

* آط آیلانار، قازیغندا دورار.

* آط اورکن یریندن، آر قورقان

یریندن.

«مال بولسین، یا آدم بولسین، اوزال بیر

قورقان یریندن سونگ ام ایمانر

دیدگی»

* آط باسمارین دین یرینه مونگ

باسار، ایش دوشمارین دین یرینه

دوشر.

«کوه به کوه نمی رسد، آدم به آدم

می رسد»

«ایندی دن بیلاک من فلان یره بارمارین

دیپ آیدیب بولجاق دال، مسمکن

دور شول یره ینه ایشنگ دوشیپ بارمالی

بولدونگ»

* آط بولسا حامیت تاپیلار.

* آط چاپشیندان بللی، بایقوش

اوچشیندان.

«آدمیزادی دورمیشیندان سین بیلن آنگ

لاب بولار دیدگی»

* آط چاپماغینگدان گشدیم،

ایرینگ قاشیندان قایم یابیش.

«ما را به خیر تو امید نیست، شر

مرسان.»

«قاج زین را محکم بگیر، اسب دوانی

پیشکشت»

* آط آتا، آر دایا.

* آط قارریسا هووره قاویلار.

* آط قدرینی مینن بیلر، اوق قدرینی

آتان.

«قدر زر زرگر شناسد، قدر گوهر

گوهری»

* آط قیلیغیندن ایم آرتار، قیز

قیلیغیندن سپ.

«بو تقلدن معلوم بولیشی، زادینگی قاوی

ساق لاسنگ یعنی زادینگ آیاسانگ

همیشه لیک قالار، یعنی، دونینی آیان

تویا یتر دیشی یالی.»

* آط قلیغنی ایه سی بیلر.

«هر آدمینگ قیلیغنی بیله یاشاشیپ

یوران بیلر دیدگی»

* آطلاتان آتاسینی تانیماز.

* آطمینگ نالنی چکچک می؟

«بو هم الینگدان گلجک زاد یوق

دیدگی»

* آطنگ آدی اولی، دیانگ دابانی.

* آطنگ آیاغینا نعل قاقسنگ،

قورباغا آیاغین قالدیرار.

* آطی آط بولیانچا، ایه سی ماد.

«تا گوساله گاو شود، دل صاحبش آب

شود.»

* آطی آیلام تانیر، بایی سایمان.

* آطی بارینگ قاناتی بار، اوغول
بارینگ دولتی.

«آطینگ بولسا قاناتینگ، اوغول بولسا
دولتنگ بولار دیدیگی»

قرداش سیزه قوات یوق دور

اوغل سیزه دولت یوق دور

عیال سیزه عشرت یوق دور

حوش گسونی حسرته منگزار

(مختومقلی)

* آطی بولانینگ اتی بولار.

«آطلی نینگ بازاری یانیندا دین یالی،

چون آطلی آدما آلیس یرلرهم یاقین

بولجاق دیغنی آنگلادیار»

* آطی دووک قارریدار، یگیدی

اوراق.

«بو نقلدن آنگلادیلشی، دواگینگ آطا و

اوراغینگ یگیده قاتی آغیرایش دیگنی

بیلدیریار»

* آطی سمریتسنگ بیر دردینگه دال

بولار.

* آطی قامچه بیلن سورمه، سوله

بیلن سور.

* آطی یاغ بیلن، دیانی داغ بیلن.

* آطینگ آیاوینجی، یابی نینگ

دایانجی.

* آطینگ زیستی قوروغی، عیال

زیستی ساچی.

آطینگ قوروغی بولماسا، عیالینگ

هم ساچی بولماسا، اولارده گورک بولماز

دیدیگی»

* آطینگ بارقا یول تانی، آتانگ بارقا

دوست.

«بو نقلدن بللی بولیشی، آتانگ بار

زمانینده دوستنی و آطینگ بارقا یول

تانیمالی دیدیگی»

* آطینگ رزقی، آیندا.

* آطینگ یوریک بولانیندن،

بختینگ یوریک بولسون.

«بو نقلدن گورینشی آط یوریک

بولانیندان بختنگ یوریک بولماغی یگ

راکدیر دیدیگی یعنی قاری راقدیر»

* آطینگه اشک دیدیم می؟ دیانگه

کوشک دیدیم می؟

«دگه موق، دولاشوموق، سانگا نامه

بولیار، دیدیگی»

* آطینی ساتیپ بائیمادیق، اتنی

ساتیپ بائیمادیق.

* آغاجنگ ایچیندن قورت اییر.

«هر زادینگ اوز یاغیسی بولمالی،

یاغیسی ایچینده دیر دیدیگی یاغی

ایچیندن دورار دین لری»

* آغاجی انگیلیارقا بوک، چاغا

سوزه قولاق سالیارقا یولا سال.

«آغاجی اگیلیارقا بوکولشی یالی،
یاشلیقدن چاغا تربیت اتمالی دیگنی
دویدیر یار»

* آغاجی ناحیلی بولسا، ایمیش هم
شونینگ یالی دیر.

«هر زاد، اصلینه چکر دیدیگی»

هر ناچه جان چکسنگ کیدر اصلینه

هر زاغ و زغندن کبوتر اولماز

(مختومقلی)

* آغاج ایران بیر پای، هاهنی یتران
ایکی پای.

«ایشی بتیرمانی حقی کوپراک آلجاق
بولیان لارینگ حقنداکی نقل»

* آغاج بارلی بولسا دا، باش آشاق.

«دوشینیان علمالار، دانشمندلر اوزینی
پس پای توتیاندیغنی آنغلادیار»

* آغاج باشی دیک، میوه سی آشاق.
«بو هم یوقارقی نقلینگ معنی سینده»

«درخت هر چه بارش بیشتر باشد،
سرش پایین تر است.»

* آغاج توتان یریندن دوئلمز.

* آغاج قاتسی سوقی بولار.

* آغاج کسسنگ اوزین کس، دمیر
کسسنگ قیسفا.

«آغاجی قیسغه کسسنگ سونگ

اوزالدیپ بولماز، اما اولی کسسنگ یینه
قیسغالتماق ممکن، اما دمیر کیچی ده
بولسا اود بیلن اوزالدیلیار»

* آغاج گورکی یافراق، آدم گورکی
ایشیک.

* آغاج میوه سیندن بللی، آدم حیلہ
سیندن.

«آغاج میوه سی بیلن ناحیلی دیگنی
بیلدیرشی یالی، آدم هم اوز عملی بیلن
یاغداینی بیلدیر، دیدیگی»

* آغاج یاش قا اگدیر.

* آغاج یودان یالی، کپ لامانی
اوتوران آدما آیدیلیان سوز.

* آغاریب تنیم گورنندن، گوگریب
یامام گورینسین.

* آغزالان یرده آنکسات تافیلار.

«اوتوران یرینگده سوز بیلن همه زادی
بتیریب بولیار دیدیگی»

* آغزی منگلی آشا یاقین، الی
منگلی ایشه.

* آغزینه گلانیی سامراپ یورمه.

«آغزینه آق گلسه دا قارا گلسه ده آیدپ
یوران حقنده»

* آغزیندن امن سویدی نینگ ایسی
گیتماندیر.

«هنیز یاش دیغنی و اوچریم بولمادیغنی

* آغیز بر پیدیر، آش ده یترر.

«هر آنکس که دندان دهد، نان دهد»

* آغساق کییک، مونگ تورسیغا

یتدرمز.

* آغساقی، تایاق ساقلار.

آغساغینگ الیندن آلسنگ آغاجین

یامان درده دوشر تاپماز علاجین

بیر کویشلی دوشمانا دوشسا مکاجین

چوجوغنی گیزلاماین بولار می

(مختومقلی)

* آغشام گورن طنافنگی ارتیر

گورمک گمانه.

«بو نقل هم نوروز گونلری اوتنگ

اوسوملیگینگ قساتی اوسیان چاغی

دیغنی بیلدیر یار.»

* آغشا ملیغنی تاپان ارتیر لیکن

قایغنی اتمز.

* آغلامادیق اوغلنه، امجک یوق.

«تا نگرید طفل، کی نوشد لبن»

* آغیری آشدن گلر، دعوا

قارینداشدان.

* آغیر یمادیق باشا یالیق دانگما.

«سری راکه درد نمی کند، دستمال

مبند.»

«یوق یردان اوزینگه دردسر ساتین

* آغرینگا جیدا سانگ مونگ یاشا.

«ایشه جیدا بیلسنگ نه قدر ایشله

دیدیگی»

* آغیز آغیزدان یللی، قولاق

قولاقدان اشیتگر.

«اشیدن اشیدندن کپ اولایار، آیدان

آیداندن کپی اویتگادیلیر دیدیگی»

* آغیز بیر گوترسنگ آغیر بولماز.

«آغیز بیر بولوپ هر حیلی آغیر ایش لره

یابیشسانگ هم ینگل بولار دیدیگی»

* آغیزی بیرا تنگری بیر، آغیزی

آلانی قانگری بیر.

«آغیز بیرا خدای تعالی ده اراده قوشار،

اما آغیز آلانی اوفینگ ترسنه.»

آغیز آلایق آیرار ایلی دیرلیکن

مونده دولت دونیپ دوشمانه کلکای

(مختومقلی)

ویادا: آغیزی آلابولان ایلینگ

دولتی قاچان یالیدیر.

(مختومقلی)

* آق آدلی بولار، قارا دادلی.

* آقا اینی نینگ آزاری باردا بیزاری

یوق.

* آقار آقار، اوز آدینی کیشا داقار.

* آقانگ آلا گوزی، ینگانگ آجی

«آدم خوش معامله شریک مال مردم

است.»

* آلانینگه بگه نیپ، برانینگه
غینانما.

* آلا یابی لینینگ گونی یالی.

«بو هم ایشی اونگمان یورانینگ
حقنداکی نقل.»

* آلتمش گونده آتار، یتمش
گونده یتر.

«بو هم قاون قارپزینگ حقنده آیدیلان
نقل، یتمش گونده اونینگ یتب بیشیان
لیغنی دویدوریار»

* آلتمش باشلی آق اوینگ گلشیگی
ساللانچاق.

* آلتمشمده آتام اولدی، اوندا دا بیر
اقتیدیم، یا ایندرادیم.

* آلتمشده آخته، یتمشده نوخته.

* آلتی آقا بیرگیپ آتابولماز، یدی
ینگه بیرگیپ اجه.

«بو هم یوویرجی دن ار بولماز دین
نقلینگ معنی سینده.»

* آلتی نینگ آغزی بیر بولسا

آسماندا کینی ^{آلار} آلتمشینگ
آغزی آلا بولسه آغزینداکی ^{آلب دور} آلدیرار
آلابولسا آغزی اکر بیر ایلینگ
برپدور

آیاقلار باش بولار باش لارهم آیاق^۴

* آقاسی آقانینگ قولی قودوز.

«بو نقل هم اری، ارینگ هلائی شیر،
آدلی نقلینگ معنيسنده»

* آق دیانی گوردینگمی؟ گوراموق.»

«شتر دیدی، ندیدی!»

* آق قیزینگ بیر قایغیسی بار، قارا

قیزینگ بیر قایغیسی.

«هر آدمینگ اوز یجه اوزینی گورا
قایغیسی بار، دین لری.

* آق گیرسه دا، آنگ گیر ماندیر.

«بو نقلدن گورینشی، کم عقل بولان
قارری لار حقده آیدیلان.

* آق مایه یره چوکماسا، قارا یر

قاینماز.

«قیش آیلاریندا یره غار یاغیب چوکوپ
یاتماسا، یر قانماز دین معنیده»

* آلاجه ییلاندن قورقان، آلاجه

یوپردان قورقیپ دور.

«مار گزیده از ریسمان سیاه و سفید
می ترسد.»

* آلا حکک اوز دیلیندن بلاقالار، یا

اؤلر.

«بو نقل هم اجل یتن تیلکی حنینه باقیپ
اولار دین نقلینگ معنی سینده.»

* آلاغان الیم، براگن الیم.

(مسکین قلیچ)

«بو هم آغیز آلایق حقدہ آیدیلیان نقل.
* آلتی دانہ نی قیسماسانگ، آلتمش
دانہ قیسدیرمز.

* آلتین کیچی هم بولسا، بهاسی
قمت.

* آلتین آرتدیرمه، دوست آرتدیر.
«بو بردا آلتیندن دوست یاخشی دیر
دیدگی، آلتین ممکن دور الده مدام
قالماسین، اما دوست همیشه لیک دورار
دیدگی»

* آلتین اوتدا بلینر، آدم زحمت دا.
«آلتین بولسون، آدم بولسون، سیناغدان
گچنده بللی بولور دیدگی»
* آلتین آما آلتیش آل.
یخشی لاردن آلتیش آلتیش

عمرینگ آرتیپ زیاد بولسون
(مختومقلی)
* آلتین کوموشینگ کونه سی
بولماز، انه آتانگ بهاسی.

«بو نقلینگ هم، معنی سی دوشنوکللی»
* آل دیسنگ ایکی پای.
«بو هم نفسہ جن آدملارینگ حقندا»
* آل دیلان مالده خیر بار.
* آلسانگ بیتر، ساتسنگ یتر.
* آط آلمہ ایبرآل، آط آلسنگ

عقلنگ سالیب آل.

«بونقلدن معلوم بولیشی، هر بیر ایش
توتمالی بولسنگ، ایلکی اونینگ
تتاریگنی آل، سونگ اوزینہ هم قاوی
اویلان دیدگی»

* آلسانگ عیال بولار، قونسانگ
یوورت.

* آلتیننی، برگیلی ینگر.
«برگیسنی برمه زک یاقاسی قایشلی
آدملارینگ حقنداکی نقل»
* آلتیش بیله آرگوگار، یغمور بیله
یر.

عمری مالی آرتار آلتیش آلانینگ
قارغیش قالیندیرمز یاشی سیندرار
یخشی سوزہ قولاق سالغیل
سحر وقتی بیدار بولغیل
یخشی لاردن آلتیش آلتیش
عمرینگ آرتیپ زیاد بولسون
(مختومقلی)

* آلمازاقده برمه زک، برسہ اوقیسی
گلمہ زک.
* آلماز حفانگ ایچنده داگورینر.
«آدمکار چیلیک آگین اشیک بیله دالدير
دیطن نقل»
* آلماق آنگسات، اما اوزمک قین.
* آلمانی آتان بیلر، تاری ساتان.

«بونقلدن آنگلانشی، هر ایشی اوزال اذن
بخشی بیلر دیدیگی.»

* آلمانی آت گونگه، یره دوشیانچا
یا هو.

«بو نقل هم ارتیرکی نی، گلجگی کیم
بیلیپ دیر دین معنیده»

* آلمانیش، آغزیما دوش.

* آنسینگدن چیقان آلاجه ییلاندا
بولسه، چالده ییلنگه قوشان».

«ایلکی بختنگه چیقانی گور دیدیگی.»

* آلابیلسه، الله سینی گوزلامز.

«حلال حرامی سایغارمانی فرخینی
بیلیمانلارینگ حقنده»

* آلاورده براور.

«کوپینگ یغنایپ آیش بریش ادیان
یری، البته ماراکانینگ کوپ یری. (باش
باشا جان جانا) دیدیگی»

* آلهآ آل دن قالسنگ قال دا، برها
بردن قالما.

* آندیزلی اویده آط اولماز، اگر چه
لی اویده آر.

«بونقلدن بللی بولشی، هر کیم گراک
بولان زادی نینگ غمینی اونگیندان ایسه
حور بولمز دیدیگی»

* آنگلان آرینه عبادیب دیر.

* آو، آو، دیل آوی.

«آویلیقده، دیل ده، سویجی لیکده، دیل
ده»

* آوچا، اودین ساتاشار، اودینچا آو.
«ایشینگ ترس دوشیانلیقی حقداکی نقل
* آوچی، آوچی نینگ ایزیندن بیر
قایده یتر.

«خدای تعالی بنده سنه بر این دیسه
گنجینده کوپ، آوچی نینگ آیری بیر
آوچی نینگ ایزیندن یتمه گی بیر زاد دال
دیدیگی»

* آنسیفی بولمادیغنگ ایرسی
بولماز.

* آوچی مسینگ، آنگچی مسینگ.

«آوچی بولجاق حکمان آنگچی
بولمالی»

* اولماسه قرین ایتی بولجاق.

«بولجاق اوغلانینگ بولشیندن بللی دین
یالی، اوغلان یاشلیقده اونگار نیقلی
بولسا، اولاننده باشارجنگ بولار
دیدیگی»

* آخ ات واخ ات اوز ایشنگی
اوزینگ ات.

«بونقل هم حالقنگ الی بیله اود قورساما
دین معنی نی آنگلادیار»

* آیاز خان چاریغنگه باقاراق.

«خلق آراستده یایران روایته گورا، بیر

چوپان آيازخان آدينده گچن زمانلارده
پادشائينگ دربار ليفنايتيب، سونگ
آياغنداكي چارينغا باقپ، گچن
چوپان چيلغني يادينده ساليب، باردی
گلدی ظلم اداماين ديشی باراداکی
خلق نقل»

* آياغی بيشن تاوشان يالی.

* آياغنگی بيدولتنگ کسه ويسي

یالی ادیب اوتورمه.

* آياق دومز، تاياق.

* آياق قابنگ دار بولسه گينگ

جهاندان نه پيدا.

* آياقده بولاننگدن ^{باشده} _{ديلده}

* آيده قوورمه ای، تاپماسنگ

قاويرغا.

* آيدان آری، گوندن دوری.

«آراسسا ييلديراب دوران زادلر حقدده»

* آيدا گلسين، آمان گلسين.

* آيده گلن پلو اير، گونده گلن تاياق.

اوزینی يرگندير کوپ يتان ميهمان

بیر بیمایه گزان مازاسيز يانگران

ایشه تابی گلمز اولان سونگ ران

ياشليقده بسلانن غایمق بيلائی

(ذیلی)

* آيده ييلده بیر نماز، اوننده شيطان

قويماز

«آی ده ییل ده بیر اتجک بولیان ايشنگه،
بیری نینگ فاسگل برمکئلیگی»
* آيدیپ اتدیرپ بولماسا، اوروپ
اتدیرپ بولماز.

* آی دوغسا، عالم گورر.

* آيدیلان سوز، آتیلان اوق.

«آتیلان اوق یالی آيدیلان سوز آغیزدان
چیقانسونگ، اورینی توتوپ
بولمیانلیغی حقدده»

* آيدیلان سوز، آديلجاق سوزونگ
قاین انه سی.

«سونگق آيدیلجاق سوز اونگکی
آيدیلیپ گچن سوزدن ايزارلامالی
حقداکي نقل»

* آيرالیق اولمندن آجی.

آيرالیق اودينه يانیپ بيشمه يان

ظالملا زلمیندن دولیب داشمایان

وطندن آيیریلیپ غریب دوشمه يان

اولکه سینده ایلینگ قدرین هیچ بیلمز

(مختومقلی)

* آیرانه گلن ^{چالاگین} _{قاین} یاشیرماز.

«بیر یومیش، یا بیر ایش اوچین گلن

سونگ سوزونگی یاشیرمالی دال،

آیتمالی دیدیگی»

* آیریلشاق دوست، اییرینگ، آرد

گورلیگنی دیلار و یا دیلابدر.

«دوست دوستندان آریلشاق بولسا،

بولماجاق زاده یوز اورار دیانلری»

* آیریلماغین هوورینگدن، الینگ
گیتمز بورینگدن.

* آیغیره جول بیرتماق عیب دال.

«مست آدما هر حیللی بیر تلاکه ایش
اتمک عیب دال دیدیگی»

* آیلائین کونام سندن.

«بو نقل دن معلوم بولیشی، هر زادینگ

تازه سی، دوستنگ کونه سی دیانلری،

ینه کونه نینگ داشندن آیلائبرمالی

دیگنی اونگات گوریانلار حقد»

* آیلیق چی آیده اییر، گونلیک چی

گونده.

* آینه دن گورن یالی.

«بیر گورینمیان زادی آچیق بیلسه لر، من

آینه دن گورن یالی دوری اونی بلیارین

دیلمه گی»

* آیاسن دوغما، من دوقارین دییار.

«به ماه میگه تو درنیا، من در پیام»

* آی یانی نینگ ییلدیزی، گلین یانی

نینگ بالدیزی.

«هر کیم دوش گلسه شونینگ بیلن

قوشولیب گیدبیریانلرینگ حقدن»

* آیی دالان، تونگه دن قورقار.

«بو هم آلاجه ییلانندن قورقان، آلاجه

یویدن قورقیب دیر دین معنیده»

* آیی، بنده لیکده اوینار.

* آییم دیک بولسا بندام یاتیق.

* اجنگ اووی بولسه لمچی بول.

* اجه سی یوغینگ دایسی یوق.

* اجیزه (عجیزه) غنیم.

«عجیز و مظلوم لارا آزار بریانلرینگ

حقنده»

* ایچماگی یسر اویده گزر، تلفکی

یسر تویده.

* ایچمک لینی اورسنگ، یالتگاچ

قورقار.

«قیزیم آیت، گلنیم دوش دین معنیده»

* ایچمگ لادگسنگ یالانگاچ

قورقار، یعنی اوغلانلارینگ بیرینی

اورسنگ ییلاکیلرینگ الینه حساب گلر

دیدیگی.

* ایچری دولی کوکه جیک، من

ایماگنه کوکه یوق.

«این همه خر هست و ما پیاده، راه

می ریم»

* آخمتق آیاخیندن توزار، بالیق

باشیندن پورسار.

* آخمتق بند توتار، عقل لی یاب

قازار.

* آخمتق چین نی آیدجاق بولوپ

سیرنی آیدار.

«بو نقل ده احمقنگ بوتین ایشی نینگ
ترسنه دیگنی بیلدیریار»

* آخموق یا (آقمق) دنیانی سورار،
عقللی اونگا حیران قالار.

«بو هم آقمقنگ ایشی هر بیرى آقمق ليق
بیلن همرا دور دیدیگی»

* آخموق دوستدن عقللی دوشمان
یخشی دور.

بی قدر قارداشیدن قدرلی یادهم
نادان دوستدن دانا دوشمان یخشی دور
(ذیلی)

* آخموق سورار دورانی، عقللی
اونینگ حیرانی.

* آخمقا سرینگ برمه، تازه کیسه دن
پول آما.

آخمقا ایچ بریپ سرینگ فاش اتمانگ
غالبیرده سودور ماز گوزامک بیلن
(مختومقلی)

آخمقه سرینگ دیسنگ
اوز عیبنگ آچان یالی دور
(مختومقلی)

آخموق بیلن سیردش بولسنگ بیر ساعت
پنهان سرینگ ساقلاب بیلمز داش دوکر
دوستلیق آچسنگ بیر بی وفا یار بیلن
قایغی بیلن دهانینگدن دیش دوکر

(مختومقلی)

* آخموق کله دن عقل چیقماز،
چیقسه داگل چیقماز.

هر آخموق غا ساچما دردینگ سوزینگی
حسرت اودی جسمینگ یاقانچه بولماز
(مختومقلی)

* آخمقه توی کان، اوتانچ سیزه
هزیل.

«آخموق، تواراگنه آدم اوشریپ هر حیلی
توی توتیشی یالی، اوتانچ سیز هم هر
یولدن هزیل لیک تاپار»
بی عقله عقل بر سنگ کار اتمز

ازیپ قورساغینا قویمق بیلانی
(ذیلی)

* آخمقه عقل اووراتمک، دوپ سز
قویا سوقویان یالی.

آلغین پندیم آخموق کیشی
اوزینگه قیلمه کایشی
(مختومقلی)

* آخموق یازغارار، عقللی پایخاس
لانا.

* اخلاص بولسه ایش تافیلار.
* اخلاص بیله آغلاستگ، سوقور
گوزدن یاش چیقار
اخلاص بیله بیر کامله ال برکن

یتر بیر منزله یتماين قالماز

(مختومقلی)

* اخلاصا بستان.

* اخلاصا مراد.

«اخلاص بيله اديلان ايش، بيتمز ديمه،

بيترگيدار ديلشي يالى، اخلاص بولسا

بيتمان قالجاق گمانى يوق»

* ادن ايشى گورينمز، گوران ديشى

يورولماز.

«ايشينه اهميت بريلميان لارينگ حقندا

يعنى ايش اده نى بيلن اتماديگنى دنگ

گوروليان لار بارادا»

* ادانينگ آلنينگه گلر.

* ادبى كمدن اوگراندينگ؟ ادب

سيز لردن.

* ادن ايشى نى اوزديرمز، اوتران

يرينى قيزديرمز.

«بونقل هم اونگار نيقسيز آدملارينگ

حقندا.»

* اوغلان عزيز، ادب اوتدن عزيز.

* اتجك گيزلار، اتماجك گزار.

«سنگ بزرگ علامت نژدن است.»

* آرازقلى خانينگ آط گزديرشى.

«شاوريغا هاى هويه يورتيان آدملارينگ

حقنده»

* ارتيركى قوريقدان بوگونگى

اويكن.

«سيلى (سرکه) نقد به از حلواى نسيه»

* ارتيرينگ قوردى، اويلانينگ

تيلکيسى.

«بو نقل هم يالچى ايکى يوزلى آدملار

حقندا»

* ارکج اتى ام بولار، گچى اتى يل

بولور.

«بو نقل هم دوشنوکلى، ارکج يا گچى

اتى نينگ يوقوملى و يوقومسز ليقى

حقدا آيديلان نقل»

* ارکک دمير دور، عيال کومير دور

آخر اريدن.

* ارکگينگ يولداشيندن بللى،

هلاينگ بويدا شيندن.

«بو هم آدمى تانيجاق بولسانگ دوستنه

قارادين معنیده»

* آزاشان ايزين تاپسا يخشى.

«اوز يالنگشيني بيلپ دوعرى کپه هاوا

ديسه لريخشى ديدىگى»

* ازيلن ياغيشدن قورقماز.

* اسراف، حرام.

«آشا، هر زادى مصرف اتمک حرام»

* اسسينى اوزينگه ياس، اوتمه سه

کسه کا.

«يک سوزن به خود بزن، يک جوال دوز

به ديگران»

* اِشَه ك اِشَه ك دن قالسا، قولاغندا
كس بورنندا.

«خري كه از خري وا بمونه، بايد يال و
دمشو بريد.»

* اِشَه ك اولسه ايته بايرام.

* اِشَه ك سمرسه ايه سيني دفر.

«بر نقلدن كوپ ير دا پيدالانماق بوليار،
بیر معنی سی بولسا، دوز چورك ايین
يرينگی سونگ پوللانينگدا اِشَه ك كمين
اونی خوار لاما دیدیگی، بيرگون دوزايین
يرينگه مونگ گون سلام ديین يالی»

اشاک سيعران گونی ايه سيني دفر

يخشی عزت يامان تولا ياراشعاز

(مختومقلی)

* اشاک قدرین ييلسه يقيلماز.

* اشاگه گورا دوشاغی.

«هر بير زادينگ اوزينه گراک بولان
ياراشيقلی زادینی اتمک يخشی»

* اِشَه ك مين او سلينينا راضی

بولار.

«هر كس اوز اديان ايشی نينگ حسيردی
سینه راضی بولمالی دیدیگی»

اشاک مينسنگ بيکار دورماز آياغينگ

خیری يوقدور چيش بولماسا تاياغينگ

(مختومقلی)

* اِشاگينگ پسی، سواسير.

* اِشاگينگ قولاغنا ياسين اوقان
يالی.

«کپه، نصيحته گيتميان آدملارينگ
حقنداکی نقل»

* اِشَه گی يوکه چک، اِشَه ك اتماسه
يوکی اِشَه گه.

«بیر آدمی چاغرانگده گلماک اونگا
ممکن بولماسا، اوزينگ بارايمالی دييان
معنی دا»

* اِشَه گينگ يوکي ينگل بولسا،
سوجار.

* اِشَه گی پالان ساقلار، دنيانی يالان.

* اشیدن قولاغدا يازيق يوق (يازيق
دیديگی گناه).

اشیدن دنک بولماز، گوران کوزبيلن

(مختومقلی)

* اشیدن، گورانه خبر برر.

* اصل اصل آلاشار، بد اصل دين

دالاشار.

* اصل، اصله گيدر.

«تره به تخمش ميره حسنی به باباش.

اصلينه تارتار دير يووروک چامانليق

يوروکی چامانه ساتيجی بولما

(مختومقلی)

* اصلينگ آزه ايمر آل، گورکونگ

آزسه گور، کیمی آل، سالور آل.

* اقبالی گلن، آغاچ بولار قایماق
یالار، اقبالی یاتان آغاچ، قازیق بولار
توقماق اییر.

* اقرار ایمانینگ کلیدی.

یوز.

* ال باتیر، گوز قورقاق.

* ال بیله اورلان یقیلار قالار، دیل

بیله اورولان هیچ قالماز.

مختومقلی هر گیز تاپمادی آمان

یامان دیلینگ زهری تیغ لاردان یامان

(مختومقلی)

* الچک آش اییر، بو دیل پوخ.

* الی آغیزینه یتسه ایجک

* دستش بدهنش برسد می خورد.»

* الله اگیردن دال، دوغریدان.

* الله دن قورقمادیق دن، قورق.

* اللی کپ دن، بللی کپ.

* اللهم بار نه غم بار، خدایم بار نه

قایغیم.

* الینگ نامه دیگنی دا بیله نوق.

* الیه تایاق، میمه چومماق.

* الیم ایشلی بولاندن، بختم

گوشلی بولسون.

* الی منگلی ایشه یاقین، آغزی

منگلی آشا.

* الینگ ایشلاسه، آغزینگ دیشلار.

پیدا بران کوفک یگدیر

اویات سیز اقرار سیز اردن

(مختومقلی)

* آنکالان ارنه عبادیپ دیر

* اکر اوتله، آدینگ چیقار.

* اکنده یوق، دیکنده، خرمن ده

حاضر خوجه، اکمزدن گلن طیارینگ ایه -
سی دیدیگی.

* اکسنگ، اورار سینگ.

* اکز اورار، باقان آلا.

* اگری آغاچ یاتفینا گیدر.

بد اصله جفا چکمک عبثدور

میس هر ناچه یالپیلداسا زراولماز

(مختومقلی)

* اگری آزار دوغری اوزار.

* اگری اردن، دوغری ایت یخشی.

* اگری ده بولسا یول یخشی، قارری

ده بولسا قیز.

* اگلانن ایش بیتیرر.

* اگله نندن طماع ات.

* الینگ بیلن اده نینگ، اگنینگ بیلن
چکر سینگ.

* امانته خیانت اتمه.

بیر و بیر کمرسه امانت قویسا

قولاغیندن توتوپ دوغورسین دیسا

اگر امانت دن بیر قطره ایسا

محشر گونی اولهم شیطان دان دالمی

(مختومقلی)

* امگک، گوز بیلن قاشینگ

آراسینده.

* امیدلی قوش کعبه یتیمیش.

* انه سی باشغا بیلن، تاوشان اولاما.

* انم آتام بولسا بولسون، آغزی

بورنی بولماسون.

* انه سینی سکگزه ساتار، قوزی

سینی دوقزه آلا.

* انه گزر قیز گزر، غریب اوین کیم

دوزار.

* اینمده بولسا دیلارین، ایامده بولسا

یالارین.

* انه مینگ آری بار، مندن نه خبری

بار.

* آنچه چهار شنبه نی باشیندن

گچرن.

«کویی گوران آدم لاره آیدیلیان نقل»

* انسان سوراشا سوراشا، حیوان

ایسغاشا ایسغاشا.

* انسان لفظیندن باغلانار، حیوان

شاخیندان.

* آدمیزاد سوز بیلن باغلانیار، حیوان

لرینگ شاخیندن باغلانشی یالی»

* انه مسینگ، یانامسینگ.

* انگیلن باشی قلیچ کسمز.

* انگلمزا انگلمز، انگلسه دا دولمز،

قارادفا غار یاغسا گون چیقسا دا اریمز.

«یاش اولی آدم لرینگ حقنده بیل برسه

دا دویلمز و ساچی آغارسا هم گون

چیقان بیلن اریمز دیدیگی»

* انه چه قیز دوغماز، آتا چا اوغول.

* اورانینگ سامان بولسا،

خرمینگدن پتیر چیقماز.

* اوزال ایشی باشلاما، باشلانینگ

تاشلاما.

* اوون اوغلانینگ اووه سیچار.

* اووه نی اوکوز، سیندراتی سیغیر.

* اووی انه دیندارماز، غار سووی

قاندارماز.

* اوبانگ گوچجک دیپ اودی نینگ

توکادمه.

«هر ایشده احتیاط لی بول، یعنی غم لی

بول دیانلری»

* اویه آلمه قونگشی آل.

دم به دم غصه یوویتماقدور

بیر یامان قونگشا دوش بولان

(مختومقلی)

* اود آریق لیقده، سوهمز لیقده.

* اوتک چینگ کچی اولدور مزده

گولدور مز.

«بیر یوللاقچی نینگ آیدان کپینی

ایسانرینگ دا بلانگوق، اینانماجنگدا،

سنی انکیس ادیپ قویانلیغی حقداء»

* اوتن ایشه اوکینمه.

* اوتنه نه اوکینمه، گلجک دن

چکینمه.

* اوددن قاچیب، یالینا دوشمک.

«بودا دامجه دن آیریلیپ یاغیشا

دوشمک دینن نقل حکمینده»

* اوتدن گل دوغار، گل دن اود.

* اوت سولار، سوبت سوخیلار.

* اوتنگ قایغیسی داغینگ باشیندا،

ایلینگ قایغیسی خان بگینگ باشیندا.

* اوتی تانه دوکادر، چوراگی چاغا.

* اوجاق باشی اوغل سیز، ساچاق

باشی گلین سیز.

قارداش سیزه قوات یوقدور

اوغل سیزه دولت یوقدور

(مختومقلی)

* اوجاق باشیم ساغ بولسا، تواراک

داشیم اود آلسین.

«بو نقلده، قارینداشیم قارا قارنیم،

دوقانیم دولی چاناغیم. دیین

آتالارنقلینگ معنی سیندا، دینگه یکه

اوزینی قایغی ادیان آدمالارینگ حقداء.»

* فعلی یامانلار: دنیا یوزی اود

آلسین فقط اوزیم ساغ قالسام بولیار

دیانلار. اما فعلی یخشی لار: ایلیم گونیم

بولماسا ایم گونیم دوغماسین دییب اوز

اقبالینی ایلینگ اقبالی بیله بیر بیلان لار

بارادا.

* اوج اتدی، بس اتدی.

* اوچینگ بیری سانا یارار،

دوردینگ بیری خانا.

* اود، اودوندن دویماز، بای

مالدان.

قرق شهر قزیلدن غرق اتدی قارون

گوزی قومدان دولدی پولدان دولمادی

(مختومقلی)

* اودی اولچرسنگ اوچر،

قونگشینی دورجله سنگ گوچر.

* اودین دیه نینگ چوب بولار،

چوبلا بر سنگ کوپ بولار.

* اودینگ اونگیندن، سیلینگ

سونگیندن.

* اودی یاقا بیلمز، کسه ونی اورتار.

* اۋورنشون ياغينگ اوريشماغا

يخشى.

* اورسادا، اجم الى اورسين.

* اورتا ياشدا عيال اولماسين، آرا

يولدا مال قالماسين.

* اورش ايتە يخشى.

* اورش اونگولغينگ اوستندن

التمز.

* اورش سين اوچماگيدسين،

دالاشسين تماگيدسين.

* اورشينگ گنگشى يوق.

* اوروش اوتور، اوچش اوتور.

* اوروش سساويلانسونگ باتير

كوپه لر.

* اوروش سوگش، ياراشماغا ير

قوى.

* اوروغ، مايپ، موجريب و آقماق

سيز بولماز.

«اوروغ ديدىگى طاريفا»

* اوز ايسچنگدا ياتماديق كپ

خالقنگ ايچينده ياتماز.

* اوز تنيم گورناندن، اورليق يامام

گورينسين.

* اوزينگكىنگ بير قاپدالى آجيدا

بولسا، بير قاپدالى سويجى.

* اوز آريغنى هورادن، كيشى

آريغنا زار بولار.

* اوزادندن يولداش بولماز، ياددان

قارينداش.

* اوز اوينه قولليق ادن، اولى ايلاته

بگ بولار.

* اوز باتمن نى آتماز، كيشى نينگ

چارىگنى سويلار.

* اوز غاز چوقرىنگه اوزينگ

دوشرسينگ.

* اوزگه دوشمانينگ بولماسا، بابا

داشينگ يوق ميدر؟

* اوزى آيدىپ اوزى گولسا ديوانا،

اوزى آيدىپ كيشى گولسه دوردانه.

* اوزى كول اوستندا، كونگلى قاف

داغيندا.

* اوز اويم، چوربالى گوزيم.

* اوزيمينگ قاراسى، اتنگ

شاراسى.

* اوزين اوركسيز بولار، قيسغا قيليق

سيز.

* اوزون اوون آخموق، عيالىنى اووان

قورومساق.

* اوزين تانان ولى.

* اوزنگچه گورماسنگده طرفى،

اوکجانگچه گور.

* اوزين عقل، گيچ گلر.

* اوزینگ سواره بولسانگ، اشاک
هم چاپار سینگ.

* اوزونگ سرید بیل، دوستنگی
غایماق.

* اوزینگه یوقماجق ایشی خلقا اتمه.
* اوزین گیمینگ داشندان قیسغا
گیم.

اوزال آقانیریندن آقارمیش آریق
اوزین اوکن یگیدینگ طنافی چویریک
(مختومقلی)

* اوستا برده الینگ چک، ملا برده
دیلینگی.

* اوسته نینگ اوی اونگماز.

* اوغری دوغرا گیتمز.

باسیم ساندن چیقار اوبه اوغریسی

یگیت ساده گراک ترکانه یخشی
(ذیلی)

* اوغری گوجیک دن دوغری
گوجیک دوغماز.

* اوغرین بوغا گلن، آشکار قوزلار.

* اوغول آتا یتمز، یتسه ده آرتدیر.

* اوغلان آغلار گون گچر، قوزی

مالارییل گچر.

* اوغلانلی اوی اوچماخ، اوغلانسیز

اوی مزار.

* اوغلانلی اویده غیبت یوق
بولماز

* اوغلان هاولیقار توت وقتندا بیشر.

* اوغلانہ یوز برسنگ، یوزدن

دوشر.

* اوغلانہ یومیش بویر، ایزیندن

اوزینگ گیت.

* اوغلانلی اویده اوغورلیق یاتماز.

«حرف راست را باید از بچه شنید»

* اوغل سیزه دولت یوق، عیال سیزه

عشرت.

یخشی اوغلدن رحمت آریغی آقار

بولدی بولمادی

دوغدی دوغمادی

(مختومقلی)

* اوغول یاشدا، هلی یاشدا.

* اوغلی سویسنگ دولی بولار،

قیزی سویسنگ دالی.

* اوغلی یگیت اولماندیر، اوغول

سیز یگیت دوغماندیر.

«بو نقلدن هم معلوم بولشی، اوغول لی

آدم اولاندن سونگ فلانینگ آتاسی

دیپ آدی توتولوپ دورولجاق دیغنی

دویدوریار. اما اوغلی بولماسه اولاندن

سونگ آدی توتولمان، دوغمادیق یالی

بولور دیدیگی»

هر یگیت اولسه بی نشان

اورنی اوچمالی دنیا دیر

(مختومقلی)

* اوقی گلر توفار توفار بی دولتی
 گوزلاپ تاپار.
 * اوکدا، اوکدانی گورانده آیاغی
 تپردار.
 * اوکوز اولدی، اورتساقچیلیق
 ساویلدی.
 * اوکوزینگ ایمنی ایپ تانانینگ
 یاتاغینده یاتمه.
 * اولاغ آلسنگ یورغابیلن یوریش
 آل، عیال آلسانگ عقل ییلن هوش آل.
 * اولایپ اونگالمادیق، یاشلیقدان
 سایلانمادیق.
 * اولن سیغیر اوچ ساقدیراردی.
 * اولان سیغیر سویدلی.
 * اول اشاکده یوکیم یوق، یقیلسه
 خبریم یوق.
 * اولا، قاولاشسنگ کیچی نی
 یترسینگ.
 * اول اویسنگ ایشیفی بو اویه
 دوشمز.
 * اول تزک، قوری تزک، هر کیمه
 گلجک گزاک.
 * اولدیریلما دیک آبی نینگ درسنی
 پایلاشماق.
 * اول قارا هازان بولسا، من اولکه
 بوزان.

* اولمک باردا، دانمک یوق.
 * اولمه اشاگیم یاز گلر، یورینجا
 یونجا
 دیزدان بولار.
 * اولمیش یگیده اویلان دیسنگ بیر
 گولار.
 * اولیم باینگ پولین ساچار،
 اولوم
 غریبگ گوتین آچار.
 * اولینگ اوتاناسی گلسه کیچا دگر،
 کچینگ آغلامی گلسه اولادگر.
 * اونگات آدم لار اولیارلار، اما
 اولارینگ ایشلری یاشایار.
 * اونگماسنگ اویلن.
 * اون دوردینه توینکدن گورینر.
 * اونیمی توکه دن اونلی آش، یاغمی
 توکه دن آوماچ.
 * اولیم آدم سایلماز.
 * اولیم بیر میراث دور ایله
 برابر. (کمینه)
 * اولی، آیت دن دویماز، دیری لذت
 دن.
 * اولی آرسلانندان دیری سیچان
 یخشیراق.
 * اولی اشه کدن کیچی اشه ک، بوق
 ایمه نی اورانر.
 * اولی اولیاء اله نن، دیری اولیاء
 دیله نن.

* اولی ایللی گوردوم، اوزوم یالینی گورمادیم.

* اولی بار قاکیچا ^{سوپ} یوق. ^{نوبت}

* اولی باشلار، کیچی ایشلار.

* اولی بولسه اولی بیلن، اولدا گلمسه سنینگ بیلن.

* اولیپ یتن او بکانیم. داریپ یتن دالاغیم.

* اولی چله ده یاغده بولسانگ داممه کیچی چله ده قانده بولستگ دام.

* اولی سین سیلان بای بولار دیر سینی سیلان بک بولار.

* اولی منلیک هور ادر، کیچی منلیک زار ادر.

* اولینی اووده کیچینی مین.

* اولی نینگ کپینه گیتمه دیک اولار.

* اونگات آط ^{کونه} جولینگ ایچنده ^{کهنه} داتانیلار.

* اونگشیق بیر، اونگالغه ایکی.

* اوویت بار اوویت آلانه، نصیحت بار قولاق آسانه.

مختومقلی اوکیت آیدار

آنکلان قولاغینده گیدر

اوزونی یونک ساقفال ادر

بوزیلان ایله باش بولان

مختومقلی

* اویناغنگ اود بولسه، بر یرینگ یاقارمینگ.

* اوین چی اوتلانینی بیلسه یخشی.

* اوینگ ایشی اویدن اولی.

* اویدن چیقماز شاه نظر، اویدن چیقسا غار یاغار.

* اویده اوتورسام بویداشیم، داشاری چیقسام یولداشیم.

* اویرگن ایتدن قورقما، سس سیز ایتدن قورق.

* اویکا سیز توی بولماز، اوکنج سیز اولوم.

* اویکلانیگ پایی سورجی.

* اویله بولسه گون دورماز، قالینگ گلسه قیز.

* اویوم بار، اولکام بار، دیام بار، دنیاام بار ایتیم بار، قواتیم بار.

* اویناب آیتسنگده اویلاپ ^{آید}.

* اویناشینه اینانن ارسیز ^{آیت} قالار، قونگشی سینه اینانن آش سیز.

* اوینان اوتجق دیر، گوراشان یقجاق دور.

* اوین نینگ سونگی اورشا بارار.

* اوینگ دومان آلدی، یاتان

یرینگ ییلان.

* اوون بیر، مازا ایکی.

* اوین سونگی اوروش، یل سونگی
یاغیش.

* اویبی اولیاء، عیالی مجاور.

* ایه سین سیلان، ایتنه بیر سونگ
اوقلار.

* ایه سینه گراک بولسا، قونگشی
سینه حرام.

«چراغی که به خانه رواست، به مسجد
حرام است.»

* ایا مینگ بیر قیزی بولسا، اونینگ
ده بیر گوزی کور بولسه، کور طرفندن

باریپ بیر چوراگنی آلیپ قاچارین. ایه
مینگ یدی اوغلی بولسا هر قایسی بیر

تیکه چوراک زینگسه مینگ قارنیم
دوبار.

* ایه نینگ گوزی ام، ام بولمسا دم.
* ایپ دویمادیق، یالاب دویماز.

* ایت آریق دیغنی قورده
بیلدیرمز.

ایت هم آریق دیغنی قورده بیلدیرمز
البته دوشمانا سیاست یخشی

(مختومقلی)
* ایت اولیمانی ایل یاتماز.

* ایت اویکالاسه ایه سی بیلمز، قول
اویکالاسه خوجاسی.

* ایت ایته بویرار، ایتده قوریغنا.

* ایت ایتی گورانده ایلاشر، ایت
قوردی گورانده بیلاشر.

* ایت ایه سنی تانیمازلیق.

* ایتدن اوتسانماسنگدا، ایت ایه
سیندن اوتان.

* ایت دویان گونی اوغورلیق ادر.

* ایت قیریپ یاریم اریال آلان،
الینی آقتدیریپ بر اریال بر.

«صنار میگیرم سگ اخته می کنم. یک
عباسی میدم غسل می کنم»

* ایتنگ بولورمی؟ یالاغینگ بولور
یالی.

* ایتنگ دفترینده آدی یوق.

* ایتنگ قارغیشی قورده یتمز.

* ایت نه قره گورمین نه اویرسین.

* ایت گورسه گوزی آغیرجاق.

* ایته ده اویات یخشی.

* ایته ساری یاغ یاراشماز، اشه گه
زعفران.

* ایته شام، قورده ایم.

* ایت قورسانسا سونگ تافار، عیال
قورسانسا ار.

* ایت هم کمینگ چوراگنی
ایاندیغنی بیلار.

* ایت یازا چیقسام دیه یونگیندن
تازی
چاکمن دوقارین دیان اکن.

* ایت یا لاغنی یا لاماسا دویماز.

* ایتی اولدیران سویرار.

* ایتی قیساسانگ سیچار.

* ایتی کش کش اولدیرر، اری

ناموس.

* ایت ییلی اک، دونگیز ییلی اور.

* ایچده قوجیر بولماسا، یگریم

باش یاش نیلا سین.

* ایچیم اوزیمی یاقیار، داشیم

خلقى.

* ایده نینگ دیه بولوپ مینانینگ

اشاک بولماسین.

* ای دیلن ایتنگ قوینه $\frac{\text{فایداسی}}{\text{پیداسی}}$ یوق.

* ایر توران ایشندن دینر.

* ایر گولمه دیک گیچ گولمز، گیچ

گولمادیک هیچ گولمز.

* ایر یاتده ایر تور، آلتی پیشگه

آرتیق اور.

* ایسنگ آغیز ده یوق، گیسنگ

اگینده.

* ایشدن آرتماز، دیشدن.

* ایش دوشیپ، سورشیپ دوشیپ.

* ایش سیز لیکدن یامان $\frac{\text{زاد}}{\text{ذات}}$ یوق.

* ایشانلاره بارسانگ ایش کان،

بی بی لره بارسنگ پیشگه.

* ایشلاجگه ایش $\frac{\text{کوپ}}{\text{کان}}$

* ایشلا سنگ داماق، ایشلامسنگ
ساماق.

* ایشلامه دیک دیشلامز.

* ایشلامه سنگ نانینگ بولماز،

یاقاسی بللی دونینگ بولماز مارا کده

سانینگ بولماز.

* ایشلان اولمز، ایگلان.

* ایشلانگده قول یالی ایشله،

گزنگده بگ یالی گز.

* ایشینگ اوزی بیر شایلیق،

غالماغالی نیچه تومانلیک.

* ایشنگ اونگانندن، دیشنگ

اونگسین.

* ایشنگ باشینا بارما هیقلار، اما

ایباندہ اوج آد مینگ ایہ ننی اییر.

* ایشنگ رج آلماسه، یدی یوریرده

گوچ.

* ایشنگ خام اتمه، خام سنی خراب

ایلار.

* ایشه اخلاص بیله یا بیشسنگ

اخلاص ینگر.

* ایشی قایدانه، دیشی قایدان

ساتاشار.

* ایکی آط اوریشار، آراسینده

اشهک اولار.

* ایکی آیاقلی ایکی گونده.

* ایکی ال بیرگیپ یوز یووار۔

* ایکی بولوپ برہ دگمز، گوزلی

بولوپ کورہ۔

* ایکی حساب بیر حساب، پالچیق

دن دیہ یاساب۔

* ایکی دوغان بیریگر، گزہ گزہ،

ایریگر۔

ایکی قلیچ بیر غینا سیغماز۔

* ایکی قوچینگ کلہ سی بیر قازاندا

غایناماز۔

«رخت دو جاری را در یک طشت همیشه

شست»

* ایگنہ یالی دشیکدن دیہ یالی پیل

گیلر، گوز یالی دشیکدن گول یالی پیل گیلر۔

* ایل آرسا دونگغیز دفا چیقار۔

* ایل آغزی ایریک۔

* ایل آغزی کرامت۔

* ایل بیریری بیرینیگ ترہ زیسی

دور۔

* ایل آغزینی توتوپ بولماز، چوال

آغزینی بوغیپ بولماز۔

«در، دروازہ را میشہ بست، اما در دهن

مردم را نمیشہ بست»

* ایل آغنیق بولسا، دونگغیز دفا

چیقار

* ایل اورتامسی گوک چمن۔

* ایل اوغری سیز بولماز، داغ بوری

سیز۔

* ایل اونگالسا آطینگی سوی،

آطینگ بولماسا آتانگی۔

* ایل ایلہ سویانر، داغ داغا۔

* ایل بیلہ گلن تویدہ پایرام

قوچ یگیدہ تویدیر بایرام

هر ایش گلسه ایل بیلانی

(مختومقلی)

* ایل دالدیریسہ دالدیری، قودریسا

قودری۔

* ایلدن چیقسنگ چیق، نرخدن

چیقما۔

* ایل ایلینگ آینا سی۔

* ایل ہمتی بیلن، قوش قاناتی بیلن۔

* ایلدن کیمی گتیرن، ایگیمہ دین

یترن۔

* ایلدن چیقسہ، ایت ہم آغلار۔

* ایل دوق بولسا، منده دوق۔

* ایلیم گونیم بولماسا، ایم گونیم

دوغماسین۔

* ایلیندن آیرا دوشن یدی یل

انگزار۔

هر کیم دوشسہ غریب یرہ

زار لار وطن ایل دیپ آغلار

(ذیلی)

شونده بولارسن بیچاره

(مختومقلی)

* ایلینگ برانی دادیملیق، خداینگ

برانی دویوملیق.

* ایلینگ چوراگنا آنگقارما.

* ایلینگ عقلی بیلن عقللی بولیب

بولماز.

هی نه یامان زاتدور آنگلامز دردی

جاهیل لیق دردینه درمان تافیلماز

(مختومقلی)

* ایلینگ عیبی گولکی، اوز عیبی

اولیم.

* ایلینگ گویجی سیلینگ گویجی.

* ایله، بلاقولدن گلر، قوله بلا،

دیلدن.

* ایله چیقسا الیاس، اویده بولسا

دونگفیز.

* ایله گیدن گلر، پیله گیدن گلمز.

* ایملی آط آرماز، آیا ولی دون

توزیماز.

* اینرینگ دولی بولماز، پلانینگ

ارنی.

* اییب دویمادیق یالاب دویماز

* باتانه یورمه، آتانا یور.

* باتساباتسین یول تیکن، باتماسین

یورغان تیکن.

* باتیر سواشده بللی، یوریک

یاریشدا.

* بار تاباغیم گل تاباغیم، گلمه سنگ

دویل تاباغیم.

* باردیم اشه ک، گلدیم اشه ک.

* باردیم حوز، گلدیم حوز.

* بار زادینگ ساقاسی ساغلیق.

* بار قاچاغی توتسا بولار، یوق

قاچاغی نادسا بولار.

* بارلی نینگ بازاری یاتیندا.

* بارماغی باشغا دیمه، بیلاگی بیر.

* بارابایرام قالار، دوره توی.

* بارلی آجیغانده اییر، غریب

تاپاندا.

* بارین برن اویالماز.

* بازاره باردا بختنگ سینا.

* باش آیده بیر قاریش، بیر آیده

باش قاریش.

* باش بارماغنگ باشیسی دنگ

دال.

«ده انگشت را خدا برابر نیافریده»

* باش باشا، جان جانا.

* باش بيلمیان اوغول قیز، باشابلا

گتیرر.

* باش بولماسا، گورالاش.

* باش ساغ بولسا، تلفک تاپدیر.

* باشاگله نینی، گوزگورر.

* باشدا بللی، آیا قدا آنگیل لی.

* باشینگ قارنینگا، دیزینگ

بورنینگا.

* باشا بلانی ساتین آماق.

* باشا بلا ایکی بارماق دیلدن گلر.

* باشا بلا دیل گتیرر، ایله بلا قل.

* باشا دوشان ایشی باشارماق

گراک.

* باشا گلن، مالا گلسین.

* باشی اولوملی، مالی تالانگلی.

* باشی ساغینگ، مالی توکول.

* باشی ملانگقی، دوشی ملانگقی،

یدی دن باشی ملانگقی.

* باغلی تانانگ ایه سی.

* بال تورتان بارماغنی یالار.

* بال دیه نینگ بیلن آغزینگ

سویجیمز.

«با حلوا حلوا گفتن دهن شیرین همیشه»

* بال قدرین بقال بیلر، زر قدرین

زرگر.

* بار یرینده بال ارزان، یوق یرینده

دوز قمت.

* بالیق ایسه قوریغی سمیرار.

* بالیق قیردا بولسادا، گوزی سودا

دیر.

* بالیق کله سیندن پورسار.

«ماهی از سرگنده گردد، نی زدم»

* بالیفنگ دیریلیگی سویلن.

* بای اووینسه تاپیلار، غریب

اووینسه چاپیلار.

* بای بریمسیز بولار، غریب غایزا.

* بای دا بایا برر، خدای ده بایا.

* بای قوشینگ اریسغالی آغزینا

گلر.

* بای قوشینگ دیله گی ویران

چیلیق.

* بای مالینی، بخیل قیسغانار.

* بای یالان سوزلاسادا، سوزی

گچر.

* بای یانگرا بولار، قارری

اوینجانگ.

* بایلیق دن غریب دوشن

ماختانماسین قویمایار، غریب لیق دن

بایان ار قیسغانج دیغنی دویمایار.

* بایلیق دن غریب دوشن یوق دا

بولسا باریالی، غریب لیق دن بایان ار، باردا

بولسا یوق یالی.

* بیر تن بیر جان.

* بایتال قوقرانماسا آط کیشنگامز.

* بیر دردلی آغلاب دورسا اونگا

* بایی مال باسار، غریبی غم.

گولیجی بولما.

* بیت مزدن بیت آل.

* بیر دویماق، چالا بایماق.

* بخیلینگ باغی گوگرمز، گوگرسه

* بیر ذره دن یالقارین، بیر ذره دن

ده میوه برمز.

غارغارین.

* بدبختی لیغی نیرده گوردینگ

* بیر ذره نینگ قدرین بیلمه دیک

آیاقی آغساق قیزیل کیگنگ ایزیندا.

مونگ ذره نینگ قدرین بیلمز.

* بیر آدمینگ اوزی یامان. بیر

* بیر زادینگ قولفیندن توتدینگمی،

آدمینگ آدی.

گویجیم یوق دیمه.

* بیر استکان سوده آبی طوفان.

* بیر سیفیرینگ سیدیگنه مونگ

* بیر ال بیله ایکی قاریز توتیب

سیغیر تایان.

بولماز.

* برک قاتی شاخا، یتتی پالتا.

«با یک دست دو هندوانه نمی شود

* بیر کپ آزه، ایکی کپ کان.

برداشت»

* بیر کپ پند، ایکی کپ آنط.

* برندن آل، اوراندان قاچ.

* برک قافینی، بریم آچار.

* برندن بک، برماجکدن ترک.

* برکلی دولت، گیچ گلر.

* بیر انه دن آقدا دوغیار، قاراده.

* بیر گوران تانیش، ایکی گوران

* بیر اوقانا، بیر دوقاتا.

قارینداش.

* بیر باش، بلالی باش، ایکی باش

* بیر گورانینگ اومه ده سیندارما.

ماشغالا.

* بیر گون دوز این یرینگه مونگ

* بیر باشده قرق ییل بایلیق دورماز.

گون سلام.

* بیر باشیم بار، مونگ ایشیم.

* بیر گونلیک یولا چیقسانگ بیر

«یک سر دارم صد سودا یا هزار سودا»

هفته لیک ایجاگینگ آل.

* بر، برکتنگ آرتسین.

* بیر گونیم حوش گونیم.

* بیر تایاق آباد، بیر تایاق بی باد.

* برگیلی اوزیلمز، آغیلی اوزیلر.

* برگیلینگ مالی بولماز.

* برگینگ گلشیگی اوزمکدیر.

* برگینگ مونگه يتنده يمردقانگ

کوکيسنی ایی.

* برگینی بون ینگه، یولی یوران.

* برما سیز بولسا، بیزدان هم بیر

بوغاز ديه.

* برمزدان آشلی، اورمازدان

قلیچلی.

* برمزک تانگریدن، ایر مزک آوچی.

* بیر یخشی لیق، بیر یامانلیق.

* بریره باردیم یانگسی بیله یوی،

بریره باردیم عزت ییلن حرمت.

* بریره کوپ بار سنگ قدرینگ آز

بولار. (کمینه)

* بیر ییل ایک یوماق، بیر ییل ات

یوماق.

* بریمسیز بایا بارانینگدان، کرملی

داغا بار.

* بزرگانینگ یولی بیر، رزقی باشغا.

* بیزده اوغری بولدوق، آیدا یاختی

بولدی.

* بیشاسا هاوویقماز، دوشاسا.

* بک قافا بلا گلمز.

* بگ بولمادیق بگ بولسا،

هورلانمانی ایل قالماز، بای بولمادیق

بای بولسا، قوللانمادیق یورت قالماز.

* بلا، اوز دیلینگدن گلر.

* بلا باسان یریندا، امگک گوز ییلن

قاشینگ آراسیندا.

* بلا نیرده پلاس آشاغیندا.

* بلبل سایراماسا، گل آچیلماز.

* بیلمادیگه بیلدیرین، بیلانی

اولدیرین.

* بیلمادیگه بیلگی اورادسنگ،

پورسی مازا اوت یایشار.

* بله موق، مونگ بلانی ساویدیر.

* بندام بندامه سبب.

* بنده سیلاسا آش برار، خدای

سیلاسا یاش.

* بوزیلانینگ اوویندان،

دوزیلانینگ سونگیندن.

* بوز اوستنده توزان آراما.

ایکی آزان دوش بولانده،

بوز اوستنده جنگ کتیرر

(محتاجی)

* بولسانی اکیدیرلر، غصه بیتیب

دیر.

«کاشکی را کاشتند سبز نشد»

* بوش چله گینگ سسی بادلی.

* بوغازی قیسماسانگ بوغاز ديه نی

یویدار.

* بوغدای قاینادسنگ بال بولار،
آرفانی قاینادسنگ پل.

* بوغره آلسنگ بودلیسیندان،
سیغیر آلسنگ سویدلیسیندان.

* بگم منی بگانمز، من بگمی
بگانمن.

* بگی بگینگ، قولى قودیز.

* بوگون گورائینگ ارتیر یوق.

* بوگونکی اتجاگنگی ارتیره قویما.

* بوگونلیگنی تافان، ارتیر لیگنی

قایغی اتمز.

* بول بول، اوزینگ بول.

* بولاندن قورقما، بولجاقدان قورق.

* بولانماسا، دورلانمز.

* بولجاغی بولیب بویاسی

سینگدی.

* بولجاق اوغلان اون باشده باش

بولار، بولماجاقلار ییگریم یاش دا یاش
بولار.

* بولچیلیقدا، قیت چیلیق آراما.

* بولسا بولور، بولماسا خمیر

سووی.

* بولماز غاین آقا، یوویرجی

حساب.

* بولوقسوزه بارینچانگ، دول

اوتورغین اولینچانگ.

* بوله بیلسانگ اوزینگ بول، خانه
نوکر تافیلار.

* بولیت دن چیقان گون یالی،
یاشماقدان چیقان دیل یالی.

* بولیت یاغماز، بویروق.

* بویرده اوتوران گلیندن، دوزده
گزن چوپاندن.

* بويسانماغیل بایلیغنگه، بیجن بار
دور اوینگده.

* بویون تافیلسا بویوندریق تافیلار.

* بوی بیس قاریش دیلی ایکی
قاریش.

* بیدولت اوغلیمدن، دولتی قیزیم.

* بیدولتینگ آغزی آشا یتنده بورنی

غانار.

* بیدولتنگ اشه گنی قودیز یارسا،

دولتلا خبری گلر.

بیدولت اینانجنگ کاسب کاینجنگ

یدی یسر بولسه بیری گووینجنگ

(مختومقلی)

* بیدولتنگ اوغل قیزی باشده بولسا

یاش یالی، دولتی نینگ اوغل قیزی

یاشده بولسا باش یالی.

دولتی اوغل لار یاشده باش بولار

یاشاغان ده بی دولت لار یاش بولار

(مختومقلی)

* بیدولت لر او قیدا، قوچ یگیت لر
بو قیدا.

«ناکام‌ها در خواب، جوانمرد‌ها در
مخفیگاه»

* اوزاق یوله بیدولتنی باش اتمانگ
اللہینگ نی کونگلونگیزدن داش
اتمانگ.

* بیدولت بازاره بارسا شوم خبر
گیرر

* بیر بیرینگ بیلن اورانشمک
آنگسات، آیریلشماق قین.
* بیر قارلاواج یاز اتمز.
«با یک گل بهار نمی شود.»

* بیر نیچه سی اوتور غیجنگ
اوستنده باتیر.

* بیری قایقینی سوبار، بیری
کوبکینی.

* بیز اوبه دن دال یالی، یابان قالان
مال یالی.

* بیکار بولسنگ چوب یون.

* بیکاردن خدای بیزار.

* بیکاره برسین، منگا برسین.

* بيله ليكده چكيلن درد ينگل.

* بیلانه داغ، بیلما دیگه یاغ.

* بیلانی بیترانی قارنی.

* بیلمز اوسته، بک یاسار.

* بیلما سنگ بیلندن اوگران.

* بیلما سنگ بیلانینگا گیت.

* بی ناموسه گونده توی.

پ

* پاتاچا یل قارشی.

* پارچه سی تیکه سیز، چوراگی

کوکه سیز.

* پالان یرده باقیر بار، بارسانگ

تاقیر.

* پالتا اوراندن داشراق، یاماندان

بول داشراق.

* پالچیق بيله عمارت، نصیب بيله

زیارت.

* پالی آشاغینگ میوه سی یوقاری.

* پتیر، ساغ آمان یتیر.

* پیچاق اوز قینینی کسمز.

«چاقو دسته خودشو نمیبره»

* پس پسی تافار، سو چوقری.

* پشیک اوز یاتجاق یرینی بیلر.

* پشیگینگ اولومی سیچانا توی.

* پشیگنگ ییلدا ملیغی سامان

کوماچنلی.

* پول بر گوزل آل، گوزل اوز یانینگا

* پیل پشیگه دونر، کرک سسینی
اشیدنده.

* پول برمز، بازار بوقلار.

* پول بولدی، کول بولدی.

* پول پچاگه دونر، یونگ یوفاگه.

* پول، پول، گله گلر.

* پول دیانینگ یلک یالی بولار، بر

اوفلا سنگ یوقدور.

* پول سیز بازاره بارانینگدان، کفن

سیز گورا.

* پول گوران وقتی، حقیقت آغیزنی

یومار.

* پوللی جه اوغلان، دیللی جه

اوغلان.

* پولنگ بولساقیل مینر سنگ.

* پولنگ بلیب خرجلا سنگ

جووینگ پولی توکانمز. سوزینگ بلیب

کپله سنگ یوزینگ نوری دوکولمز.

* پولیم بولسه پلوکان.

* په بیلن، پلو بولماز.

* پیاده بولیب آط آلمه، دول گوز

بیلن عیال.

دول گوزینه قارری نازنین بولور

ینه گوزین آیلار کوره چولاغا

(مختومقلی)

* پیدا دن بیزار، تاپمادیم درک.

* پیداسی توفیقدان زیانی دیزدن.

ت

* تات تانیاننی توتار.

* تاتی اورماسنگ دوست بولمز.

* تاتی پیدا اولدیر، ترکمنی جدل.

* تازه دوغان آی، دوغرامچا.

* تازه گیین بیر قوانار، یامالان گونده.

* تازینگ سیچیان وقتی، شکار

توران.

* تاغانینگ آیاغی اوچدور، بیر

بیرینه گویچدور، بیری بولماسه هیچ

دیر.

* تافان بیرینی، تاپمادیق ایکنی.

* تافان گونی شاره شور، تاپمادیق

گونی بیچاره.

* تافانه باش، تاپمادیق اون باش.

* تافانه بیر، تاپمادیغا ایکی.

* تاغانینگ سویاسی، قازانینگ

قاراسی.

* تامده قولاق بار.

«دیوار موش دارد موش گوش»

* تامدیر قیزانده یاپ.

«تاتور گرمه نون رابچسبون»

* تانیلمادیق یردا دون سیلاغلی.

* تاوشانا درغدیق دفه.

* تاوشانینگ قاچشینی گوردوم،

تندن طمامی اوزدیم.

* تاویقنا توق دیین یوق.

* تایاق ایکی اوچلی.

* تایاق یتن یرینه، کب کسهرن

یرینده.

* تایاق یتیانچا یومروق.

* تایخان تایخانینگ ایزیندن بیر

بیله یتر، اوچی اوچینگ ایزیندن بیر

غایده.

* تایخان یاغانده دینر، چوپان

اولنده.

* تایلیقده یورتماسا قایدا یورتار.

* ترکمنی دور تماسنگ دویمز.

* ترکمن، گوراقیزار.

* ترکمانه قاباراق.

* ترکمنی هارلیقدرجاق بولسانگ

دنگیندن گوچ گچیر.

* ترکمنینگ عقلی گوزونده.

* ترکمنینگ جهنمی طاطا شام.

* ترکمنینگ مسونگ قایغیسی

بولماسا، دیه سی یابان چوکر.

* تغشیدلی آدم، زاده زار بولماز.

* تقدیره، تن برمک.

* تیکن اوران یریندن چیقار.

* تیلکی نینگ بازارده نه ایشی.

* تیلکی نینگ مونگ صافی بار،

اینگ یخشی سی گورونمه سیزلیک.

* تماشانی تامدیر باشندا گور.

* تن آغریسا جان سیزار.

* توپ قاقاندا اوزی، توپ برانده

اوزی.

* توتان ایشین بیتن، گیدن یریندان

گتیران.

* توتقلی اوی، دورلی قوش.

* توتیندی دن اوغول بولماز، توله دن

تازی.

* تور آدمی اکلار، یالتالیق سوکر.

* توراج اوز دیلیندن بلا قالار.

* تورغاینگ چومماگنی بولسانگ

چیرلاق بولار.

* توسسه لی بویماز، بویسه ده

دویماز.

توکل ات حقه تابشر اوزینگی

توکل اتمکدن یخشی راق اولماز

(مختومقلی)

* توکل ایشنی خدای اونگارار.

* توکل شاد، اتاشه ماد.

* توکل نر بهم ادر.

توکل نر بولار اندیشه مایه

گونگلنگی ایبرمه هر قایسی جایه

توکل ات حقه تابشیرایشینگی

صبر بیلن بتر تیزهم بولماسا

(مختومقلی)

* تومیس پینسی قاینامادیغینگ،

قیش قازانی قایناماز.

* تونگگه کیچی بولسادا یوکل

عربانی آغدارار.

* تویدان توفوقچه.

«از خرس موئی»

* توینگ بسولجاق بسولجاغی،

کجاوانگ گلجک گلجاگی.

* توینگ گورکی تماشا، اولینگ

گورکی آغی.

* توینگده الک بیلن سوداشارین.

* توینیگی قیشیق دا بولسا توسسه

سی دوغری چیقار.

* تویه گیدسنگ دویدا گیت، توی

دوینی گیدا گیت.

* تیز دوغوردا قیز دوغیر، آنگسادینا

باقان قیز دوغیر.

* تیغ یاراسی بیتر گیدر، دیل

یاراسی هیچ بتمز.

«زخم زبان از زخم شمشیر بدتره.»

مختومقلی هرگیز تاپمادی امان

یامان دیلینگ زهری تیغ لاردن یامان

یامان دیل یانیندا زهری کوپ ییلان

چاقسادا بیر چیبین چاقانچا بولماز

(مختومقلی)

ج

* جان آغیریمازینگ یانینده باشینگ

آغریماسین.

* جان بار، غم بار، بی غم کیم بار.

* جانیم ار دوغان، جانیم اود دوغان.

* جمعه ده قایلار، شنبه ده آچار،

شنبه دا قایلار گورهاچان آچار.

* جوونی چانگاسپ، بوغدایی لایا.

ج

* چاپار یوریک بولاندن بختلی

چامان بول.

* چاتمائی چات، ایچنده یات.

* چاروا قباد بولماز، یابی قایق.

* چاغا آغلاماسا، انه سی دوتمز.

«بچه تاگریه نکند مادرش شیر نمیده»

* چاغالی قارغا بوق يتمز.

* چاغيرلان ميهمان قدردان.

* چاغيرلان ياردة اريئمه،

چاغيريلماديق يردة گورينمه.

چاغيرلان يره بار اوتيرده تورمه

چاغيريلماديق يره بارمه گورونمه

(مختومقلى)

* چالا اشيدن چاتما ييقار، اوتنه

اشيدان اوڭى.

* چالى چوپان تانير، يالنگشى چپر

تانير.

* چاي، ايچسنگ كونگلينگ جاي.

* چاينگ سونگى دوستنگه.

* چپرالى چرماگلى، چاروا بيلي

قوشاقلى.

* چرانگ (چراغينگ) اشيفى ياقينا

دوشمز.

* چكسنگ زحمت، ياغار رحمت.

* چكه دوشان، چير لاماز.

* چيلفغنى آيرجاق بولوب كور

اتمك.

* آمد زير ابرو شو برداره چشمش را كور

کرد»

* چمچا بيلن يئغنائيم، چاناق بيلن

دو كيلدى.

* چنينگ بارقا چمچانگى چك.

* چوپانى اورسنگ چاقماغى قالار.

* چوپان تاياقى، بير قويون اوچين

هم گوترر، مونگ قويون اوچين هم.

* چوپان چيقسا چوپان تافيلار،

تامدير قيزسه پتير يافيلار.

* چوپان سيز مال بولماز، كدخدا

سيز ايل.

* چوپان سويد بره سي گلسه، تكه

ساغار سويد برار.

«اگر خدا بخواهد از نر هم مى دهد»

* چوپانه ميلس (مجلس) حرام.

چوپان آدم چوقه كلمز، آلا غارغا اوقا كلمز.

كوب يغيلساترخوس آلاماز، آنكرسى بولمان نيكده

(مختومقلى)

* چوپانينگ يوزى قره، كفگير

توتانينگ الى.

* غرينگ حقى، الله نينگ اوقى.

* چوپه اتان تورغاي قوتيلار.

* چويچه نينگ مانگلایى بولسا

انه سينينگ امجاگى بولوردى.

* چوراك بريب چوكارار، خوراك

بريب كوكارار.

* چوراگينگ يانيقى درد گتير،

آشينگ يانيقى ات.

* چوربانينگ يوزى يخشى، بلوينگ

دويى.

* چولالیقده، بولالیقده.

* چیبغی اولکا بوک، دمیری قیزانده.

* چیبق ایین چیرلار، توقماق ایین

توختار.

* چیقداجی چیقمانی گیرداجی

گیرمز.

* چین بیدولت قارا تسفنگینگ

ایزیندا.

دوزار

سونگی حرامیلار قایتماز رایندن

یاشی قایدیب ساقغال آغارماق بیلن

(ذیلی)

* حسابلی دوست اوزاق گیر.

* حسابلی دوست آغیریشماز.

«حساب حساب، کاکا برادر»

* حسابلی دوست آغیریشماز، بی

حساب دوست باریشماز.

* حسرت چکمان، راحت لیتق

گوریب بولماز، عذاب چکمان، راحت

لیق گوریب بولماز.

* حسیب اداتینگ دالده، نصیب

ادنی.

* حق دین، حالی قالماز.

* حق یاقان چراسنی احمق سوندیرا

بیلمز.

* حقدان گلسه گلسین، ناحقدان

گلمه سین.

* حقیقت، داش یارار.

* حلق آیتسه، قلب آیدماز.

* حلوانی حکیم ایر، شلاغی یتیم.

* حلوا حلوا دیانینگ بیلن آغزینگ

سویجیمز.

«با حلوا حلوا گفتن دهن شیرین

نمیشود.»

ح

* خاتونینگ یامان بولسا، یورت

دینچ لیغندن پیدا یوق.

* حاجی پارسینگ مالی یالی.

* حایر سیز گولکی، وارسیز

گولکی، ینگیب بولماز قارا مرکی.

* حالانیان یرینگه بیغی - بیغی دن

بارما، حالانمایان یرینگه آیاغنگی

سکمه.

* حالا یارلار دیب باربرمه، بریار لر

دیپ آلبرمه.

* حان اوزی، سلطان اوزی.

* حان قیزی، هاسه توتسه، الی

قابارار.

* حرامزاده آرا بوزار، حلال زاده آرا

* حمامه گیرن درلاب چیقار.

* حوجانینگ ایشینی ادیب قوتاریب

بولماز.

* حوش سوز، قهاری ینگر.

* حیواده مالی بارینگ اوینده قارتی

دوق.

* حیوان آغزیتدن، انسان

قولاغیتدان.

خ

* خاصدن پیس دوغار، پیس دن

خاص.

* خان باقدی، خدای باقدی.

* خبر یلینگ اوغرینه گیدن یالی

چالت یایرار.

* خدای برسه ماسانده، کهنه پالان

کسنده.

* خدای برسه قولینه، گترب قویار

یولینه، خدای برماسه قولینه هیچ

تافیلماز پولینه.

* خدای دن یاشیرمادینگی بنده دن

یاشیرمه.

* چیزی که از خدا پنهان نیست از بنده

چه پنهان»

* خدای سیز پلک باشی

قیمیلداماز.

* خدای طنافیتدن دارتیب دیر.

* خداینگ سویانین، بنده سی

سویار.

* خردردیب توتانیم خرس چیقدی.

* خر اوردی، خرمن ساوردی.

* خرمن ده اوترب دانه دیلامک.

* خسته اوزینه طیب.

* خسته نینگ قوتیلاسی گلسه،

طیبی دوغری گلر.

* خلیفه سیز اوستا بولماز تقصیر

سیز ملا.

* خمیره یومروق، قیزه چوممیک.

* خیر برکت، نور رحمت.

* خیرلی مال ایه سینده توختار.

* خیل آقیان سو، هاپانی کوپ

گتیرر.

* خر هم خوجانگقی، خرمن هم

خوجانگقی.

* خلق آیتسا حق آیدار.

د

* دادنگ زاغ اجنگ زاغ نیردن

دوغدینگ اوزینگ آق.

* دازده داراقلی بولدی، اولده
گراگلی بولدی.

* دار یایلمدن گینگ چوقور.

* داش بیله اورانی، آش بیله اور.

* داش قاتی، داشدن باش قاتی.

* داش هم بیر یردا کوپ یاتسا، موخ

یاغلار.

* داشا دالو یوقماز.

* داشی جاجک، ایچی موجک

* داغ آچیلسا، قیر آچیلار

داغ آچیلسا دوز آچیلار.

* داغ باشی دومانسیز بولماز

ار باشی خیالسیز.

* داغ داغا یتمز، آدم آدما یتر.

* داغ دره سیز بولماز، ایل اوغری

سیز.

* داغدن آرقاسی بولانینگ داشدان

یوراگی.

* داغدانلی تایماز، تایساده اولمز.

* داغا چقسنگ آیاغنگا باقیب

یوری.

* دالا قالدی، بولاموق.

* دالنان دالچرار، ایکی گوزی کور

چرار.

* دالنان قیز، ار سیز قالار.

* دالی توللا آلماز، گزاگه نینگ
اینداگی بولماز.

* دالی دن دوغری خبر.

* دالی قیزیلی سویار، بوش

سارینی.

* دالینی تایاق ینگر.

* دالینی قاقلا، آغساقی ساقلا.

* داماره گوراقان آلماق.

* دامجه دامجه دن گول بولار.

«از دست دزد درآمد گیر مال افتاد»

* دامجه دن قاچان یاغینا اوچرار.

* داما داما گول بولار، هیچ داماسا

چول.

* دانگسلیق قیزارسا اویه گیت،

شاملیق قیزارسا تویا.

* دایم، یدی یریندن قایم.

* دپمه قافیمی، دفرلر قافینگی.

«نزن درکسی را تا نزنند درت»

* دپه گندن داشراق.

* دردلی بیلن درد لاشسنگ باری

دردینگ پایلاشار، بی دردبیلن

دردلشسنگ درد اوستنه درد قویار.

* درد یامانی سانجی، کپ یامانی

ایگنج.

* دردی، چکندن سورا.

* دردی چکن بیلر.

* دره نینگ یولسیزیندن، یگیدینگ
عارسیزیندن.

* دریا آش بولساده غریبه قلم
تافیلماز.

* دریا داشانده، بای جوشانده.

* دشیکی داش یرده یاتماز، اوغلن
اوینار چوب سوقار.

* دعوا گارینگ قاضی بولسا،
دادینگه الله یتیشین.

* دک گزن، دوق گزر.

* دک گزن دوق گزر، تلک گزن تایاق
اییر.

* دگیر من گزاگینگ برسنگ، گون
آج قالار سینگ، سوگزاگینگ برسنگ،
ییل آج قالار سنگ.

* دگماگین قول آتاماء، دگرین بگ
آتانگا.

* دگسه باش، دگسه اون باش.

* دگمسیزه دگیم دگسه، گون اورتا
چیرا یاقار.

دگمسیزه دگیم دگسه بیر صفر

یوراکده جای توتمان قوزغالانگ تافار

اشاک سیمران گونی ایه سنی دفر

یخشی عزت یامان تولا یاراشماز

(مختومقلی)

دگمسیزه دگیم دگسه بیر گونده

گوزی دونر دوستی یاری تاناماز

(ذیلی)

* دیل بلا دیش قالا، دیلدن گلر بار

بلا.

* دیل بیلن اوراق اورسنگ بیلینگ

آغریمز.

* دیل بیلن نوکر بال بیلن شکر، دیل

بیلما دیک نوکر آبراینگی دوکر.

* دیل قلیچ دن هم یتی.

* دیل یورکدا کینی سوزلار.

* دیلاگینگ کیشی دن بولسا،

کلیدینگ آسماندن.

* دیلیم، دیلیمدن گیدیم کلیم.

* دنیا درویش، پول بتیر هر ایش.

* دنیانی توتان یوقدور، آچلیقدان

اولان.

* دنیانی سو آلسا هم قوباغازینگ

دوشیندن.

* دنیانی سو آلساده اوردگه نه غم.

«دنیا را آب بیره او را خواب میبره»

* دنیانی احمق سورار، عقلی اونگا

حیران قالار.

* دنیانی ناچره توتسنگ گچر.

* دورنا گلسه دولینگ یاپ، غاز

گلسه قافینگ.

* دوز بيله قيزه قيتليق دوشمز.

* دوزده گزان مسافر، زياد ايبن كافر.

* دوزيلانينگ بلبلي، بوزيلانينگ

بايقوشي.

* دوست آراسنى سوزپوزار،

يريوردي سو.

* دوست باشي گوزلار، دوشمان

آياغي.

* دوست باشينگه ايش دوشانده

تانيلار.

* دوستدن سوزينگ گيزلامه.

* دوست دوست، معامله راست.

* دوست زيان كسار ايمس،

زيانكار دوست ايمس.

گونگلينگ تاقان دوست يولنده جان برگيل

ايشينگ نه دور سنى ديمز يار بيله

(مختومقلى)

* دوستنگ كونه سى، گيمينگ

تازه سى (هرزا دينگ تازه سى).

مختومقلى دوستدن سوزينگ گيزلامه -

بيوفادور نامحرمى گوزلامه.

* دوستينگ دوست بولسين،

حساينگ دورست.

* دوستنگ يوزونه دوشمانينگ

ايزينه.

* دوستنگه سيرينگ برمه، دوستنگ

اوته دوستى بار.

دوستنگى اگلامه نفعندن قالماسين

دوشمانينگ اگلامه سرينگ، دويماسين

(مختومقلى)

* دوستى دشمان اوقينان سحر وقتى

قاقينان.

* دوق چايقانمانى آچ دويمان.

* دوغا چيقان قولاغدان، سونگرا

چيقان شاخ اوزين.

* دوغان اوغلان، درنگغيز اوغلان.

* دوغان اوغلان دوغا ياز، سندن

دوغان اوته ياز.

* دوغان بيلن قودا بولديم،

دوغانيمدن جدا بولديم.

* دوغاندن، دوداق ياقين.

* دوغان بيله قودا بولما، قودانگ

بيله اويه داش.

* دوغان دوغانه تابشيرلر، ياده بلا

يابشيرلر.

* دوغان دوغانه قلادير، قدرين

بيلمه سه بلا دور.

غنيمت دورقرداش يوزى

دوادور قسدى توزى

بير ياراماز ناكس سوزى

برابر دور ناربيلانى

(مختومقلى)

* دوغان کیم، قدرینگ بیلن.

* دوغانه توبه یوق، یامانه اوبه.

* دوغانسیز اونگسه بولور، قونگشی

سیز اونگیب بولماز.

* دوق دیب تیلکا بارانینگدن،

آچدا بولسا قوردا بار.

تیلکی اوزین گونده بر هم دویرمز

یکدور آچ هم بولسا شیره یوز اورسنگ

(مختومقلی)

* دوغری اوزار، اگری آزار.

* دوغری گیدن یالنگار ماز.

* دوغرینگ آیتدیغینگ،

دوستلغنگی یتیردیگینگ.

* دوقلیق نامه دیدیرمز، آچلیق نامه

ایدرمز.

* دوغما دیقندن دوغان بولماز،

دوغرامچه دن یاغ.

* دوقمانی دوقانه بر، ملادا اوقانه.

* دوغورچینگ دوستی یوق.

* دوغورسینی آیتسنگ اوریارلر.

* دوغا بولمه، دوره.

* دوغیز ارتیرار، دوغرانه آغرام

دوشر.

* دوغیز قاتلیق دونندن، بیر توقلی

نینگ درسی.

* دوهمانی قاریشلار، اگیرمانی

قولاشلار.

* دوقینگ آچدان خبری یوق.

«سواره از پیاده خبر نداره»

* دولت آغیز بیر چیلیگه، بیدولت

آغیز آلاچیلیغا.

* دولتی دن دولت یوقار، بیدولت

دن محنت.

* دولتی دولت آرار، بیدولت وطن

آرار.

* دولتی عارسیز گرک.

* دولتی نینگ توینده، بی دولتنگ

یاسیده.

* دولی تفنگ دن بیر آدم قورقار،

بوشیندان ایکی آدم.

* دولی طما، باش یارار.

* دومالان این ات استامز، اشاک

مینن آط.

* دونگغیز آق دونلینی بللار.

* دونگغیز اولار، هوریلدیسی

قالماز.

* دونگغیز قارادان قاچار، عیال آق

دن.

* دونگغیزینگ آقی نامه، قاراسی

نامه.

* دونگغیز قاوسا اینشه قاچ، دیه

قاوسه کوتاله، ییلان قاوسه یانباشلاپ

* دویسن یرینگده دوقلیغینگی
سینگیرمه.

* دویب سیز چلاگه سوقویماق.

* دویبداکی بیلن بولیانچانگ،
قافیداکی بیلن بول.

* دوویک چمچه آش دوکر.

* دویلان اگری بیتر.

* دویلجک عرابه، فرق گون اونگ

جیقیلدار.

* دویا سوگراک بولسا، بوینین انگر.

* دویا شور یانداق گرک بولسا

بوینون اوزادار.

«خرکه علف دید گردن دراز می کند»

* دویا منیب ایرانمادیم، آره باریب

گونانمادیم.

* دویا منیب خطابه بوتما.

* دویا قایدا، چوک قایدا.

* دویانی چوکاریب چمبر ایشمه.

* دویانی قوتیر توکه در، اونیمی پتیر.

* دویانگ اولیسی تایاق اییر.

* دیدارا دویمایوق، مهرا قانما.

* دیری بولوب ساندا یوق، اولی

بولیب گوردا.

* دیزه گلدی، ییله گلدی.

* دیله گلدی، ییله گلدی.

* دیش آغیردن آدم اولمز،

سوراماغنا هیچکم گلمز.

* دیش باشی چوره.

* دیشنگ آغریسا چک قوتول،

قونگشینگ مازا برماسه کوچ قوتول.

* دیشه نامه گیرمز، دوشمان نامه

دیمز.

* دویا آجینی بیلمز، سیغیر

پورسینی.

* دویا اوز بوینی نینگ اگیر دیگنی

بیلمز.

* دویا اوغریلان، دیه بوی چوقیر

قازار.

* دویا اولالسا پوتاسنی اییار، (یعنی

ایزینه دوشر).

* دویه، چوکن یریندن جای آلا.

ر

* رنگ، رنگ سایلار.

* روزگار، سن بیلن دولانشماسا،

سن روزگار بیلن دولانش.

ز

* زادینگ تازه سی قاری، دوستنگ

کونه سی.

* زاریم باردا زوریم یوق.

* زحمتنگ نانی سویجی، یالتانینگ

جانی.

* زر قدرینی زرگر بیلر.

«قدر زر زرگر شناسد!»

* زوره مال کان.

* زهر بر، کونگل آل.

* ساقغالی آغار دیان آلادا.

* ساقغالی اوسسه ده، عقل

گیرماندیر.

* ساقغالی چوپان یاریتماز.

* ساقلا سامانی، گلر زمانی.

* سامان آشاغیندان اود برمک.

* سامسیق سوزه، سامسیق قولاق.

* سامسیفنگ دوگن دوگینی ساغ

چوزیب ییلمز.

* ساویغی، ساویغ آچار.

* سایه دوشن یره اکین بیتمز.

* سیچان یسالی دوشمانینگی،

آرسلانچا گور.

* سرچه دن قورقان داری اکمز.

«کسی که از گرگ می ترسه گوسفند نگه

نمی داره»

سرچه دن قورقان اکمزداری

سنبل لارینگ بولار پری

هجوم ایلار بارچه آری

قابات گلسه بال بیلانی

(مختومقلی)

* سرینگ برمه دوستنگه، دوستنگ

اوتنه دوستی بار.

* کوپ بارمه یائینه دوشمان آدمینگ

ییلمسین سرینگ آلماسین چمینگ

* سس سیز یایشان ایتدن قورق.

س

* ساخی نینگ قانیسی آچیق.

* ساخی نینگ مالینا بخیلینگ

دیشی قاماشار.

* ساری دونلیم ساغ بولسین،

ساللانیب گلر ساری قیز.

* ساغ ساغنج، سول بگنج.

* ساغ سونگین سایغاریانچا، دالی

اوغلینی ایکی اویار بیدیر.

* ساقلانی آنگتان ینگر.

* ساغلیق بولسه بگ لیک بولار.

ساغلیفنگ قدرینی بیل خسته بولماسدن بورون

خسته لیفنگ قدرینی بیل تاکه اولمسدن بورون

(مختومقلی)

«قدر عاقبت کسی داند که به مصیبتی

گرفتار آید»

* ساقان ساپسنگ اوجینی دو.

* سیغیر ایدیرجک بولسا سیر.

* سیغیرینگ سویدی آغزیندا.

* سیغیرینگ شاخینا اورسنگ،

اندای سیزلار.

* سگیز گچا، دوقز تکه.

* سلامینگ ناحیلی بولسا، جوابنگ

هم شونینگ یالی دور.

* سله ده دال، کله ده.

* سلپته سوده بللی، خبیته خمیرده.

* سمیز تاباقدای بللی.

* سن بولماسنگ صنم جان.

* سن دوغانینگدن قره داش

دوغسین.

* سن قوتیر بولسنگ، من قارا قارت.

* سندن حرکت، مندن برکت.

«از تو حرکت از خدا برکت.»

* سینگاگنگ ارنی یوق، قولاغینگ

قارنی.

* سنگک شیره لی یره اویشر.

* سوآقار داش قالار، قارری گیدر

یاش قالار.

* سو بار یرده لای هم بار.

* سو برسنگ آقاری بیلن، مال

برسنگ باقاری بیلن.

* سو چوکک یرده توختار.

* سودا ات دا، آتانگی اوت.

* سوده چوقیرا قارشی گیدر.

* سودا سولوق برماسنگ، چولده

حضر نیلا سین.

* سوراب کعبه نی تافیب دیرلار.

* سوید اوستنده قان گورمک.

* سوراب برانینگدن، اوریب بر.

* سوری آغساق سیز بولماز، داغ

دره سیز.

* سوریدن آیریلسا قوینی قورت

اییر.

* سوز بار خلق ایچنده، سوز بار

خلق ایچنده.

* سوز بردینگمی، سوزینگده دور.

* سوز وقتینه چکر.

* سوزله سنگ یخشی سوزله،

آدینگ قره ایزینگ گوزله.

* سو، ساقاسیز بولماز، دون

یاقاسیز.

* سوغانینگ ایچی ایچ، داشی

داش.

* سو، کوپ یاتسا آجار.

* سو کویزاسی کویزاده سیزلار.

«از کوزه همان برون تراود که در اوست»

* سوگترانده بیر، کویزه دووانده.

«دوغ و دوشاب در نظرش یکیست»

* سو گورمانی بالاق چیقارما.

* سونگ گلن سوجیب گلر، باغیر
اویکانی آجیب گلر.

* شاه باغیشلا سادہ، شاغلام
باغیشلاماز.

«شاه می بخشد، وزیر نمی بخشد.»

* شریعت ییلن کسیلن بارماغنگ
آویسی یوق.

* شریعت ده شریم یوق.

امیدین اوزماسین دیپ

بیہودہ گزماسین دیپ

مومن لار آزماسین دیپ

شریعت بیرمرز دالمی

(مختومقلی)

* شغال دن شیر بولماز، پشیک دن
فیل.

* شکر ادسنگ منگا، بیرینی سنگا،
شکر ادمہ سنگ منگا، محنت سالارین
سنگا.

* شرتیگ برسنگ قورده آیلائیب
گلر یورده.

* شیطانینگ بسم الله دن قورقیشی
یالی قورقار.

* صبر ییلن بیتر، تیز ہم بولماسا.

* صبر رحماندن، آومک شیطاندن.

* صبرلی قل، دوره دوره شاد بولار.

مختومقلی شکر ایله گین خداغا

اولیم برابر دورشاه و گداغا

بی صبر قل تیز یولوغار بلاغا

صبرلی قل دوره دوره شاد بولار

(مختومقلی)

* صدقه رد بلا.

* صفائی اوشیمز، قالفیلدار.

* صفائی، سیر بیلدرمز.

* صوغانینگ گوتی ده دالمن، باشی

ده.

«من نه سر پیازم نه ته پیاز»

* صنعتلی بولانینگ، حرمتی بولار.

* صوفی پیریندن، عیال آریندن.

* صوفی سوغان ایمز، تاپسا قابیغنی

قویماز.

* ضررینگ اووینی نیرادن

توتسنگ پیدادن.

«جلوی ضرر را از هر کجا بگیری

منفعته»

آچیلماز.

طمع اوچین کیمسه توتمه یوزونگی

طمع کی نینگ رزقی آچلیب باز اولماز

(مسکین قلیچ)

ع

* عار اوچین کلام گیتسه ده، واخ

دیمازین.

* عاشق لیق گورک ایستامز، اوقی

یاسدیق.

* عاشقا میدان کوپ.

* عالم آزماسا، عالم آزماز.

* عالم اولدی، عالم اولدی.

* عالم لاره فکر گرک، درویش لاره

ذکر.

* عالمی قسا سانگ ساچار، عامینی

قسا سانگ سیچار.

* عبرت قدرتی گورانده گوتین

قیسر.

* عذاب چکدیم هیچ بولدی، جفا

چکدیم پوچ بولدی.

* عرابه ده اوتران گوزلی بولسا،

کور آطی هم دوغری اکیده بیلر.

* عرابه سینه گویجی یتمان، آرشین

ط

* طماع ادانینگ بیلن ایل دن رزق

«زورش به خر نمي رسه پالون خر را بر
مي داره»

ساويلماز تهفته منگزار
(مختومقلي)

قوانسماغين صفتنه

* عرب يقيلسا آلتينا.

مونر سن قهر آطينه

* عقل كله ده بولماسا، جان عذابده

دوش بولسانگ يامان خاتينا

دور.

عمرينگ اوتر شر بيلازي

«عقل كه نيست جان در عذابه»

(مختومقلي)

* عقل باشدن چيقار، آلتين داشدن.

يگيدينگ بد بولسا آلان عيالي

* عقل عقل دن ساواشيق.

باشينه بلادور آياغنا دوزاق

عقلي يخشى لار اونيدماز

(مسكين قليچ)

قوري آغاجا يافراق بيتمز

عقلي آز مسكن توتماز

حلقى سويلماگن يرده

غ

(مختومقلي)

* عقل لا اشارت، آخمقه كوتك.

* غاز اوچسا، قارغا قونار.

* عقل لابر سوز بس، آخمقه مونگ

* غاز، پايلاشديرانينگ پايي آز.

سوز عبث دور.

* غاز گلسه، قافا يورت، دورنه گلسه

* عقللي آشا ياقين، آقماق داشا.

دويبه.

* عقللي گتير، احمق يتير.

* غريب تاپانيني گير.

* عقلنگ بولماسا، اويت نصيحته

* غريب قيزي گوركي بيلن، باي

قولاق آس.

قيزي دارقي بيلن.

* علم، ساتسنگ پولنگ،

* غريب ناما غريب؟ اودين بيله

ساقلاسنگ قولينگ.

سوره غريب.

* عيال آلما حوسار آل.

* غريب ليق اولدور مز اولديرمه سه

* عيالنك يامانيندن آژدار قاچيب

ده گولدورمز.

دور.

«دست تنگی بدتر از دلتنگی است»

کمینی آياق کيمسه لرنی سر اتميش

کيمسه نينگ دولتین يکه خراتميش

کيمسه لرنينگ تختين سيم و زر اتميش

کيمسه لرنان تايمای گچيب بارادور

قولينگدا بولماسا دنياينگ مالی

آيدارلر تنگدير عقل سيز دالی

(مسکين قليچ)

دوره باره دوستی ساوار

غريب قالان بار سز اردن

(مختومقلی)

غريب ليق بی اجل آدم اولدير مز

اولديرسه ده دير ليکده گولدورمز

(مختومقلی)

اول غريب بوليب سونگرا بيان ار

ایمز گیمز سونگ بايماق بيلائی

(ذیلی)

غريب آياق يالانگ کندير قوشاق دور

بیر معرکه بارسه اورنی اشاقدور

غريب لارآط مونيب دپسه اشاكدور

دولتلی لار اشه ک مونسه آط بولار

(مختومقلی)

* غریبق، قارریلق، اولوم اوچیسی،

من یلمادیم هایسی اولی کچی سی.

* غریبنگ بایلغی جان ساغلیغی.

* غریبنگقی اورتاده، باینگقی

بوویرده.

* غریبه بارینگی آیاما، دوستنگه

جانینگی.

* غریبه همه اشیک گلیشر.

* غسریبی اورسانگ اور، ولی

کریناگنی بیرتما.

* غریبق دن بایان ار، آرتیب

گیتسه دا آل دیمز.

* غریبق اولدیرمز، اولدیرمه سه ده

دیرلیکده گولدیرمز.

ف

* فاله اینانما، فال سیزدا بولما.

* فاله اینانما، سوه سویانما.

ق

* قایشسه قایشسین غیغیر کور

اشه ک.

* قاپاق سیز قازان قیاینماز، انه سیز

اوغلان اوینماز.

* قاپه قاندان داشراق، دفه گندن

داشراق.

بولسا، تلفگنی قیشاردیب گیر.
 * قازانه یاناشسنگ قاراسی یوقار،
 یامانه یاناشسنگ بلاسی.
 * قازانانی، قازاندا.
 * قازما دوشر سینگ، یاقما
 بیشر سینگ.
 «چاه کن همیشه ته چاهه»
 * قاضی لاشانینگ قارینداشلیغی
 بولماز.
 * قافی چینگ قارنی دوق.
 * قافی داکی قهارده.
 * قافیدن گله نه، قافی بوی سوز
 سوزله ملی دال.
 * قاق قارغا، غازینگ یوریشنی
 اتجک بولیب آیشی آچیلیب دور.
 * قالان ایشه قاریاغار.
 * قالبیرده سودورمز گوزامک بیلن.
 * قالت قالت ادیب قازانانیم
 قالتامانلار گوناندی.
 * قان قازانج، قان قارریماز.
 * قانی قان بیلن یویلماز، سویلن.
 * قانجیق قوربیغنی بولاسه، کوپک
 ایزین اییرمز.
 * قاری گوربارلر دیب باربرمه،
 بریارلر دیب آلیبرمه.
 * قارین قارین دن هنگ آلا، هنگ

* قاپیدن تاپسنگ دویبه گچمه.
 * قاپیدن گلدیم ارمنگکی، دویسدن
 گلدیم تور منگکی.
 * قاتیقلی آشدن آش بولماز،
 قودادان قارینداش.
 * قارا یوزده حیا بولماز، قاقماچ ات
 ده مزا.
 * قارا سو قارا گورنیم.
 * قارا قولاق دیانگ سوینمک.
 * قارری اووینجنگ بولور، خسته
 کاینجنگ.
 * قای حلقی یانگرا بولور قارری
 اووینجنگ.
 * چالیب بولماز چال آغارسا چله
 گه.
 * قارری دن سوراما، کوپی گورانندن
 سورا.
 * قارری لار گوره یاقین، یگیت لر
 یارا.
 * قارلی گون فارما، یاغینلی گون
 یارما.
 * قارنی سوز بیلن دویریب بولماز.
 * قارنی دوق، گوزی آچ.
 * قارنی دویسه داگوزی دویمازاق.
 * قارینداشدان قارین یاقین.
 * قارینداکی اییه نی سامان هم

آلمسه رنگ.

* قاوی نینگ یخشی سین شغال

اییر.

«انگور خوب نصیب شغال میشه»

قاونینگ یخشی سین شغال ایديرلر

اقباللی بندانینگ پایي گوزل سن

(مختومقلی)

(خریزه خوب نصیب گفتار میشه)

(خریزه شیرین مال شغاله)

* قایغی قارریدار، غم اولدیر.

* قاین انم خزینام، گترب قویار

یانیمده.

* قاینامان بیشن آش، چیگریمانی

دوشن آش.

* قایا باشیندا گزن بیر گون تیار.

* قاچاندا خدای دیب دیر، قاونده.

* قاچانی، قواوین دیمه.

* قدرات، قدر بیله نه.

* قدریلمز قرداشدن قدر بیلن یاد

یخشی.

* قراسینگک حرام دالدیر، یونه آشا

دوشر یوراک بولار.

* قرار سیز گزن، حق سیز چیقار.

* قرجه اویدن داشراق.

* قارغا لارینگ آراسینه دوشسنگ

قاقیلاملی بولور سینگ.

* قیرق بولدی، جرق بولدی.

* قیرق یلقى دن، قیرق گونکی.

* قیرقیمه گیدیب قرقیلیب گلدیم.

* قیرقینگ ایچنده جانین قایغیران

کافر.

* قارینداشیم قره قارنیم، دوقانیم

دولی چاناغیم.

* قیرناق سویان قزلجه، قل سویان

آلاجه.

* قره کچه آق بولماز، قاری

دوشمان دوست بولماز.

* قره گورمان ایت اویرمز.

* قیزاریب تنیم گورناندن، آغاریب

یامام گورینسین.

* قیزیل ایت شغال دایسی.

«سگ زرد برادر شغاله»

* قیزیل گورسه خضر آزار.

* قشینگ خوشلیغنه، یابی نینگ

یواش لیغنه، هلالینگ درویش لیگنه

اینانمه.

* قشینگ گوزی کور.

* قشینگ گون نینگ هوزیری اود.

* قشینگ گونی بوز آلیب بولمیان

دان.

* قشینگ گونی هوا قرق تویسلی،

قرقی جیفیده قلیق سیز.

* قصاص قیامتہ قالماز.

* قلیچ سیریپ ال سرمه.

* قلیچ اوزقینینی کسمز.

* قلیجنگ قیسفا بولسا، بیر آردیم

اؤوراک.

* قناعتا برکت.

* خوران گوزه چوب دوشر.

* قورت آرقاسیندان قوش دویمیش.

* قورت آغزاسنگ، قورت گلر.

* قورت چاغاسیندن اکدی بولماز.

* قورت دگمانی قویین قاچماز.

* قورده قوریق تابشیرماق.

* قوردینگ قوداسی، تیلکی نینگ

دوستی.

* قورقاق ایتنگ قوریغی یامزیندا.

* قورقانیگ گوزینه قوشا گورینر.

* قوری آرقاسیندان اول یانار، مرد

آرقاسیندان ایل قوانار.

* قوری سوزه میمون اوینماز.

* قوری کپ دن آش بولماز، یاغ بیله

تووی سی بولماسا.

* قوش اوچیشیندن بللی، آخموق

سوز آچیشیندان.

* قوش باراتنی ایمه لی، قوش بارات

برمه لی.

* قوش قاناتیندان کرای ایستامز.

* قوشدا باراغ اتی، قویینده ارک.

* قول قیسانسا قویا سیچار.

* قول مرادی بیر قاچماق.

* قول قارریسا جارچی بولار،

قیرناق قارریسا پألچی.

* قولاق اشیدانی، گوز گورر.

* قولاغینگ قارنی یوق،

سینگاگینگ ارنی.

* قولاغینگ یومشا جیغندن

خامطمع بولماق.

* قولان باشینه ایش دوشسه،

گوداگینی قاراماز.

* قولانلی بایتال دن سو آرتماز.

* قولانینگ اودی بولماز، قوشینگ

هم سویدی.

* قولچا قازانا گولیار، اما ایکی سی

هم قارادیر.

* قولدان اولیاء بولماز، چوپاندان

کدخدا.

* قولدان اوقیب قاضی بولماز،

کوفک یورتیب تازی.

* قوله بلا گلمز، قول بلا گتیرر.

* قوله، قول دیسنگ اوله سی گلر،

ایگه قول دیسنگ گوله سی.

* قولاق قوللوقچی بولما، قیرناغا

یالنجی.

* قولا قلیچ، آزانه یالچی.

* قولینگ ارکی بولماز، قوترینگ

گورکی.

* قومینگ ایچی، خومینگ ایچی.

* قونگشی سینه اینانن، آشسز قالار.

«هر که به امید همسایه نشست گرسنه

می خوابد.»

* قونگشینگ تاریقی گوزه غاز

بولیب گورینر.

* قونگشینگ یامان بولسا، گوج

قوتول.

* قونگشینگه قاراما، اونگشغینگه

قارا.

* قونگشینی قونگشیدن سورا،

یامانی یخشی دن.

دم به دم غصه یووتماقدور

بیریامان قونگشا دوش بولان

یامان قونگشی چافار قایتا

یسقیلانگده دفرقایتا

سندن عیب تافار قایتا

باشینگه بیریلا بولار

(مختومقلی)

قونگشی بولسنگ خرامخوره

ستم ایلار زور بیلانی

(مختومقلی)

* قویمادینگ گوترما.

* قویمه قورساق بولماسا، دورتما

قورساق نیلا سین.

* قوینا قارداش بولماز قورت دان.

* قوینی اوز آیاغیندان آسارلار،

گچینی هم اوز آیاغیندان.

* قوین باقشینی گوزله مه، حق

آلشینی گوزله.

* قوین آلما قویمت آل.

* قوین بیر دره دا آریق و هم

سمیز.

* قوین بیله قوردینگ دوستلیفی

بولماز.

* قوین سیزینگ قولى بولماز،

اوغول سیزینگ تویی.

* قوین مالای مالای مونگ بولار،

ایت هاولای هاولای گم بولار.

* قوینه قورت دگسه، قویمادینگ

سیچه سی گلر.

* قهار اونگیندن گلر، عقل

سونگیندن.

* قهاردن مصلحت چی بولماز.

* قهار قاچار، اویکا اوچر.

* قهارینی یودان باتیر.

شره شهرت برمک شیطانینگ کاری

قهرینی یووتماق رحمانینگ کاری

مختومقلی

* قیامت گون قونگشی دان.

* قیرادنگدن خدای ساقلا سین.

* قیز اولانده قایا گیدر، یگیت

اولانده حیا.

* قیز قارریسا قاضی بولار، ایت

قارریسا تازی.

* قیزی قیرق یردان قیس.

* قیزی سویسانگ دالی بولار،

اوغلی سویسانگ دولی.

* قیزیم آید، گلنیم دوش.

* قیزینگ پولی، قارینگ سوی.

* قیزینی اورمادیق، دیزینه اورار.

* قیسر سیریان عیال دن قورق، یاز

سیریان قیش دن.

* قیش ایچماکسیزلیک اوتانچ دال،

یونه ساویق.

* قیش بولماسا، قوش بولماز.

* قیش سوی، قیزیل سوی.

* قیش غمینی یاز ایی، یاز بولماسا

گوز.

* قیش قیشلیغنی اتمه سه یاز

یازلیغنی اتمز.

* قیش گلیار دیب بگنمه ایزینینگ

آیازی بار،

ایشان گلیاردیب بگنمه قاپدالینگ نازی

بار.

* قیش چیقدی یوزی قارالیق کومیره

قالدی.

«زمستان رفت و روسیاهی بر زغال ماند»

* قیشیق یوک مقصده یتمز.

«بار کج به منزل نمی رسد»

* قیقیلی کوپ بولسه دا پیداسی

بولمادی.

* قیمیلان قیر آشار، مونگلان یر

دشر.

* قیه نی قاوشاق توتسنگ الینگ

غیر.

ک

* کاپیردن، کامریددن.

* کا داغا یارماش، کا هینه سومیل.

* کافر دوق بولسا، مسلمان دینچ.

* کافره قوللیق ادانینگ مزدی

قاراقلیچ.

* کسافرینگ آنطنه، مسلمانینگ

شرطینه.

* کافره توبه یوق، یامانه اوبه.

* کا قاو، کا اوزینگم قاچ.

* کاکالان تاویق یمورتغالامان

دینماز.

* کاکلیک هرناچه سايراسه ده
حوراگی داش دور.

* کا محال سامسیغام دوغری سوز
آیدیار.

* کان ایسنگ خسته، آز ایسنگ
آراسه.

* کان کپ قرآنه یخشی.

* کا نهارده، کا قهارده.

* کپ ایزار لاسنگ بلا بارار، یول
ایزار لاسنگ اویا.

* کپ تاپماستگ کهنه لرینگ
کفینی کپله.

* کپ دوشمزه کپ دوشندبریرجک
بولسانگ، قاراداش ایگه لان یالی.

* کپ ملادا، عقل کله ده.

* کپ، یل بولماسادا یوراک چیشرار.

* کپلاسنگ کپ توکانمز، قازسنگ

قوم.

* کپلامکدن کپلامزلیک یخشی

راق، کپلامکدن دگدی کلامه تایاق.

* کپم دوز، قوینم یوز.

مختومقلی حالت لی گوز

خرابه دونر دغه دوز

آغیر معرکه ده جای سیز سوز

چسرمانیب سیچان یالی دور

(مختومقلی)

سن اگر بولسنگ سخنور خلق آرا

(مسکین قلیچ)

آبماغیل بی مغنی سوزنی سوزله سنگ دوردانه بول

(مسکین قلیچ)

* کپینگ آزی، آشینگ دوزی.

* کپه گیتمه، کپه گیت.

«حرف حرف میاره، باد برف میاره»

* کپینگ بلیب کپلاسنگ یوزینگ

نوری دوگلمز، پولینگ بلیب

خرچلاسنگ جووینگ پولی توکنمز.

«هر سخنی جائی و هر نکته مقامی

دارد.»

آتا بابا آیدار شیله نقل دیر

سوزلامان اوتیرماق بیلسنگ عقل دیر

(مختومقلی)

* کدخدانی گور، کنتی چاپ.

«با کدخدا بسازو ده را بچاپ»

کیچینگ آغلاسی گلسه، اولادگر

اولی نینگ اوتاناسی گلسه کیچا دگر

* کر اشیدانی بیلر، کورتوتانینی.

* کر بریانه، کور بریانه.

عالمی گوترسه ابرینگ آوازی

اشیتمز کر فقیر سسی نابیلسون

(مختومقلی)

* کروانده اینر بولسا یوک یرده

قالماز.

آرتان اگسان قالان یوک

نریانینده بلی دیر

(مختومقلی)

بخیل بایدا بریم بولماز

مردینگ سوزین باور قیلماز

آروانانینگ یوکی قالماز

یوله گیرسنگ نر بیلانی

(مختومقلی)

* کیری قوین گیج اورکر.

* کیری کیر آچار، کینه نی هم سوز.

* کریگنی آیرجاق بولوپ کور

اتمک

«آمد زیر ابروشو برداره چشمش را هم

کور کرد.»

* کیشینگ کونگنی گورجک بولیب

اوغلانیم آتاسینا منگزا مادی.

* کل بیر یانا، کور بیر یانا.

* کللانگی یوقاریق تسوتیب

تویکرسنگ، تویکرگینگ اوزینگه

دوشر.

* کلّه ده عقل بولماسا، جان عذابده

دیر.

«عقل که نباشد جان در عذاب است»

* کملیک اتسنگ کمال بار، منلیک

اتسنگ ملال.

* کمنی گورسنگ حضر بیل، هر

گیجه نی قدر بیل.

* کنفی ناحیلی بولسا، ماتاسی هم

شونینگ یالی دیر.

* کوپ آغیز بولسا، بیر آغیز هیچ.

* کوپ ادن، قاوی ادر.

* کوپ بیل، آز گورله.

* کوپ بولیب ایشلا سنگ، آز بولیب

ایسنگ.

* کوپ دانن قاتی آلدانار.

* کوپ سوز سنی ایل ایچینده خوار

ایلار. (مختومقلی)

* کوپ سوزینگ سونگی اوتانچ.

* کوپ قورقیزار، ترینگ باتیرار.

* کوپ قولان بیر آغساغنی

بیلدیرمز.

* کوپ کییک بیر آغساغنی

بیلدیرمز.

* کوپ گولان بیر آغلار.

* کوپ نیراک بولسا، آزادا شونگا.

* کوپ یاشان بیلمز، کوپ گوران.

* کوپ یورتان بیر سوریشر (تایار).

منکر بولوپ یولدن آزان

اولدیر اوز جانینا دوزن

بیر قایه باشینده گزن

بیقیلار کیم تایار کیدر

(مسکین قلیچ)

* کویلیک، بوقلیق.

* کویلیکده خلوت سورما.

* کویپینگ دیلاگی گول بولار.

* کویپینگ کوجاسی قایناماز.

* کویپه گنگش، ییلدینگی ات.

* کویپینگ مالینی کوراییب کوسه

گاگردی.

* کویپینگ مالینی کوراییب کوجه

سیچدی.

* کوتدک پچاق ال کسر.

کویپینگ نظرینده دورمه

بخیلیپینگ یوزونی گورمه

کویپیکده خلوت سورمه

یوله گیرمه کور بیلانی

* کوردان ساغچی بولماز، لالدان

جارچی.

کور بیله یولداش بولمه، کر بیلن صحبتدش.

منزل توتوب هیچ بیر یانایتوشعاز

باشچی توتوب یولاگیدن کور بیله

(مختومقلی)

* کورتدان اولیا بولماز، آغاچدن

تامدیر.

* کورتمی لیق، کری اوچمالیق.

* کور سیچانینگ ام اوز هینینده

گوزی یتدی.

* کور کوری تافار، سوچوقری.

* کوره بیرینی بر سنگ ایکی نی

استار.

* کورینگ الینه بوره دوشان یالی.

* کوفردن گچیانچانگ دونگغیزه

دایی دیمک.

* کلینگ اینک گونه یاتانی آط

اورکیزار.

* کوفرینی گوریان، دشینگنی

گورمیان.

* کوفه توفراق ساچما.

* کوفی گوزلاب، آزدان قالماق.

* کوکلی تیکن گورکلی تیکن،

کوکسیر تیکن کورتیکن.

* کولاگه سینده ایت یاتماز، چاناغنا

چمچه باتماز.

* کومه لیک این ات استامز، اشاک

مینن آط.

* کونه لردن قالمادیق کپ یوق.

* کویزه یانینده مارداقده دویلار.

* کیشا چوقورقازما، اوزینگ دوشر

سینگ.

* کیشی قایفی سی، ایر گریب گیچ

چیقار.

* کیشی مصلحتنه چاقلیق سیز بارما.

* کییک گوته قورت دوشدی.

* كيم بىكار لىقى حالاسا، شول
آياغدا دىر.

* كيمسە دىلە دوشەر، كيمسە ايمە.

ك

* گامى چىنگ جانى باشغا، اجلى
بىر.

* گچىنگ تاياق ايه سى گلسە،
چوپانىنگ تاياغنا سويكانر.

* گراك درگى بىقار.

* گراگىنگ گراكمز دە آل.

* گزاگن ايت، سونگ تافار.

* گسراگىنگ امگك بولسا، ايكى

گوزونگ گوم كوك.

* گزمك عمردن، ياتماق اولومدن.

* گل بيتن يرىندە قدرلى.

* گل تيكن سىز بولماز، خزنه ايه

سىز.

* گل يوزلى قىزىنگ بولاندى، آى

يوزلى گلنىنگ بولسون.

* گلسە اكىز اكىزدن، گىتسە سگگىز

سگگىزدن.

* گلن دولت، گىدن محنت.

* گلندە يىخسى ميهمان، گىدانندە

بخشى.

* گلين گليا ديانچانگ يالين گليار

ديسنە، بال لر آقان بووريمە، دونگغيز

گليار ديسنە، گونديز يازوچى گليار،

گيجە بوزوقچى گليار، آشيمە سىنچى

گليار، بووريمە دينگچى گليار.

* گلينگ قاوى سىنە آرى قونار.

* گلينگ قاوى سىنە كپلك قونار.

* گنگ گورانينگ آلنينگە گلر.

* گنگش لى دون قيسفا بولماز.

* كوپنگ مالى كوپدە ياتار.

* گوجىك يالى جوجوادانىنگدن،

آلا كوفك يالى هاو هاوات.

* گوچاننى يل بيلر، قونان نى قول.

* گوچان يووردى نىنگ قدرىنى

قوناندا بيلرلر.

* گوچ يورير، ايت يورتار.

* گور آچ، گور توت.

* گورانە اشيدن خبر برر.

* گورانە گوز، اشيدانە قولاق.

مختومقلى ديب آديم توتسالار

گوران كوزجورت آتاراشيدن قولاغدا

(مختومقلى)

* گورا، قاررىسادا، گووين قاررىماز.

* گور پىلدىنى قافان ايه سى گلندە

گور.

* گورک آخیزدن گورمک آغیندان.

* گورک یوزدن، مهر گوزدن.

* گورگینی گورمانی گوره گیرمک

یوق.

* گورمز آرقاسی گویچلی.

* گورینگ قارنی دوق بولسا دا

گوزی آچ.

* گوز دریا، گورما جنگنی گورر.

* گوز گورمکدن دویماز، آدم

بیلمکدن.

* گوز قورقاق، ال باتیر.

* گوز گورمه سه، یوز اوتنماز.

* گوز قیراغی گورر، عقل یوراگی.

* گوز گورکی قاش، قازا و گورکی

تراش.

* گوزلی دا آغلار، گوزسیزدا.

* گوزلان تافار.

* گوزلی کوردن کونگلی کور یامان.

* گوزه بلاکله دن گلر.

* گوزی دویریب بولماز.

تن پاپماغا کویناک استار یالانکاچ

کویناکلی دیرواخ اوستندن دون بولسا

(مختومقلی)

* گوزی یوقنگ یوزی یوق.

* گوزیم دا گورماسین، جانیم دا

یانماسین.

* گوزیما بولیانچا قاشیما.

* گوزینگ اوستنده قاشینگ بار

دیین یوق.

* گوزینا قوشا گورینر.

* گوزینا یومریق دگن یالی.

* گوزینگی آز سوز، کوپ زادی

گورر سینگ.

* گول بایلیغی، ایل بایلیغی.

* گون هم همانگ گورونینی تافیب

بلانوق.

* گونده بیرکپ اشیتماسه قولاق

قالقان بولار یا یلکن.

* گوندیزکی خیالینگ گیجه دیشنگه

گیرر.

* گونگداکی دیلاگیم یردا قاویشدی.

* گونیم اوچین ماچی اشاگه ده ماما

دیدیم.

* گونیم اوچین گونمینگ اوغلانی

آلالادیم.

* گونیمی الله گچرسین، آغرام می یر

گوترسین.

* گووین باردا گویچ یوق، اینک باردا

سویت یوق.

* گووین دار لیغی حورلیق.

* گووین سیغسا قوین سیتار.

* گووین یتمز، آد داقار.

* گوهری کول ایچینده ام تانارلار.
* گویچلی بيله گوراشمه، یوریک
بيله یاریشمه.

«سبوی خالی را به سبوی پر مزن»

مختومقلی گویچلی بيله دالاشمانگ

خیری قویب شرایشلره اولاشمانگ

(مختومقلی)

* گویچلی دن گل ایسی گلر.

* گیتدیم حوز، گلدیم حوز.

* گیچ قویسادا، آج قویماز.

* گیدانیتگ ینگه سی، گلانینگ

بالدیزی.

* گیزلین دیب آیدار سینگ ولی

بوتین دنیا جار بولار.

* گیمی تازه لیکدا آیا، آبرایینگی

یاشلیقدا.

ل

* لالینگ دیلینه اجه سی دوشر

(بیلر).

* لاجانینگ تازیسی یالی بولیب

یورمک.

* لولینگ قازانانی بزانتنه یتمز.

«پول حرام، یا خرج شراب شور میشه یا

شاهد کور»

م

* ماشغالا توکتمز، باشغالا.

* ماشغالادا آغیز برلیک بولسا،

خزینه گراک دال.

* ماشغالادا مایب موجریپ آقماق

بولمان بولماز.

* مال اوز ایه سینینگ گوزیندن سو

ایچسین.

* مال باجیندن قاچماز.

* مال باقانینگقی اودیاقانینگقی.

* مال مرد، ایه سی نامارد.

* مال یبخشی سی مایه دور، ایل

یبخشی سی باغا.

* مالیم جانیم.

* مال آلداسی، ایل آلداسی.

* مالم گیتسه گیتسین، پالیم گیتمه

سین.

مالینگ خورانی، خدایتگ برانی

هلاینگ خورانی، خدایتگ اورانی

* مالینگ مال بولانندن، بازارینگ

بازار بولسین.

* مالینی ایت اییر، یاقاسینی بیت.

* مانگا یوق، آغزیتا پوخ.

«دیگی که برای من نجوشد سر سگ

توش بجوشد»

* مشتری مال تانيسا کاسيب آج

اولر.

* مایه سیز خمیر آجیماز.

* پشیک (مشیک) آغیزی یتمه دیک

* مرد بیلن نامردی گورسنگ تانيسا

زادینه پورسی دیان.

بولار.

«شغال پوزش بانگور نمیرسه میگه

* مرد خدایدان گورر، نامرد یولدا

ترشه»

شیندان.

* پشیک، اوز یاتجاق یرینگی بیل.

مرد گورسنگ قوجاق آچاور

* مصرده شاه بولانینگدن کنعانده

اصلی نامرددن قاچاور

گدا.

مسکین قلیچ نر ساچاور

* معرکه سیز یغناق سویمز، گوزی

بار عالم اتسین پسندی

یاشلی توتون.

(مسکین قلیچ)

* مفت آشا بول بوویرچی.

* مرد یگیتدن مرد دوغار.

* مفت تاپسا مردارین سایماز.

* مرده بارا مرده بار، گوچده تازه

* بابدن گچمز، اشه ک یابدان.

یوردا بار، دوق دیب تیلکا بارانینگدان

* ملاسی کوپ بولسا، توقلی سی

آچدا بولسا قوردا بار.

حرام اولر.

مرد دن آشنا توتسنگ آبراینگه شاریک

«آشپز که دو تا شد آش یا شور میشه یا

نامرد آشنا سینه حيله کتیرمیش

بیمزه»

(مختومقلی)

* ملالی اوبه مسلمان، اوستالی

* مرزه قولینگ آطی یالی قایرا

اوبه آباد.

قایشماق

* من اویلانجک بولامده گیجه ده

* مستده عقل بولماز، کافرده ایمان.

قیسغالیار.

* مست لیگی قوین گوتأرر، قوین ده

* من دیمک، منلیک.

هم قاراسی.

* من نامه دیارین، تامدیرام نامه

* مسلمان چیلیق آسته آسته.

دیار.

* مسلمان چیلیق اینچه لر اوزیلمز.

* منگی بتسین پسنینگکی یتسین.

* مسلمانینگ کینه اینانمادیق کافر.

* مانگا اینانسنگ هم اشه جنگی بک
دوشا.

* منلک اتمه ملال بار

هر باشده بیر خیال بار

* منلیک چه یر برسنگ، یر ایه

سینی یردن چیقارار.

تابسانگده دنیا ده ملکی اسکندر

قارونینگ مالی هم بولسا میسر

آخر بولارسنگ یرگه برابر

گونینگدن من منلیک ساتیجی بولما

(مختومقلی)

* منلیک ملغونینگ باشینا.

* منی اورانی، خدای اورسین.

* موجه گی ناچه باقسانگ اول توقایا

باقار.

* موجاگینگ اویسی سونکسیر

بولماز.

* موجکدن قورقان توقایا گیتمز.

* مورتینینگ قیلی هم قیمیلداتوق.

* مونگ بریشدن بیر گوریش.

* مونگ قایغی بیر ایش بتیرمز.

* مونگ کیشی گلر گیدر، بیر کیشی

آلا رگیدر.

* مونگ گیداندن، بیر گلن.

* مونگ عقل لینی برجه دالی

یاندیرار.

* مونگ هناردن ذره دولت یخشی.

* موی بار یرده کلب هم بار.

* میهمان آتانگدن هم اولی.

* میهمان، میهمان اوینگ کوشاگی.

* میهمانی آتار، باشینگدن قوتار.

* میهمان میهمانی قیسفانار، اوی ایه

سی بارینی.

* میهمانچلیغه شایلان، یونه

اوینگدن نهار لانماغی یادینگدن

چیقارما.

* میهمانی ارکینه قویدوغینگ اونگا

سیلاغ اتدگینگ.

* میهمانینگ اونگنده آش قوی،

ایکی الینی بوش قوی.

* میراث دن یومریق یتسه ده آل.

* میوه آغاچدن داشا قاچماز.

* میوه لی آقاچ، باش آشاق.

* میوه لی آغاچی قاقماسانگ میوه

سی دوکولمز.

ن

* نا امید شیطان.

* ناییلاین کل آقا، کل کلانگه توی

چیقارمیقا.

* نادان دوستدن، دانا دوشمان

یخشیدیر (ذیلی)

«دشمن دانا به از دوست نادان»

نادان بیلن الفت بولسانگ بیر زمان

اول میلسدن سنگا یخشیدیر زندان

(مسکین قلیچ)

* ناکس دن پیس گورمه، یاماندن

بدعت (ذیلی)

* نالیمادیکه و ناشیه یولداش

بولانینگدان اورگنجه اوچ باریب گلک

قاوی.

* نامارده یالبرانینگدن جومارده.

هر نامرده حیف ایلامه سوزینگ

سوزینگ نینگ بناسین ییقانچه

بولماز (مختومقلی)

مرد یگیت میهمانه کوسین آچیب

نامردینگ میدانا باریشین کورینگ

(مختومقلی)

* نامه یامان شاوریق.

* ناماردینگ آشین اییه نینگدن

مردینگ...

* نب گتر مز کپ گتیرر.

* نرخ سیز گیران، مزد سیز چیقار.

* نصیب دن یوقاری زاد یوق.

* نفس بیر ظالم دور، شیطان بیر

کافر.

* نماز ایشی بترر، ایش نمازی یترر.

* ننگسی بکره بالیقنگ اتین ایمیان

جانیم، قونقرسی قونینگ اتنه زار

بولدیم.

* نو کردن خطا، بگ دن گچریم.

* نه ایشنگ بار نوخیرده، ایشاگینگ

یقیلدمی کسوفیرده، یسات قولاغنگی

یافیرده، تافان توفانینگی بخورده.

* نه اوی بار نه اوزاری.

* نه تو یا بارار و نه یاسا.

* نه خمیر، نه پتیر.

«نه باون خمیری نه باین فطیری»

* نه سیخ کویسین نه کباب.

«نه سیخ بسوزد نه کباب»

* نه قازیغی بار، نه یاتاغی.

* نه گتراندن، نه اوتوران دن.

* نه گزاندن نه دا اوتوران دن.

* نیتنگ نامه بولسا، مرادینگ

شونده دور.

* نیتنگ یولداشینگ بولار.

۵

* هاریقدان آردلاب ایزینگ گوزله،

چوله یردیب گوتنگی اوردمه.

* های های دیسنگ ایت چیقار،
ایتدن اول قیز چیقار.

* هاولیغان ایکی سیچار.

آدم دست پاچه کار را دوباره می کند.

* هر آشینگ بر یری بار.

* هر ایش بولسین بافید بولسین.

* هر ایشی، اورانده یگران.

* هر ایشینگ باشی، بسم الله.

* هر بیر اکین اوز وقتنده بیشر.

* هر بولچیلیغنگ بیر قیتچیلیغی

بولار.

* هر تاویق اوز باشاردیغیندن

قیغیرار.

* هر توقالاقدان حوز بولماز.

«هر گردی گردون نیست.»

* هر عیال لر تکه بیلمز، قره یل لر

بیقه بیلمز.

* هر کله ده بیر خیال، کل کله دا

مونگ خیال.

* هر کیمینگ ال اگیری اوزینه.

* هر کیم اوز آغرسینا آغلار.

«اگر بیل زنی، باغچه خودت را بیل بز.»

* هر کیم اوز گیجان یرینی قاشار.

* هر کیم اوز عقلی بیلن یاشار.

* هر کیم جنگله گیدر، اوزینه گورا

آخاج کسر.

* هر کیم ادر، اوزینه ادر.

«هر چه کنی به خود کنی گر همه نیک و

بد کنی»

* هر کی زادینگ اوز نوبتی بار.

* هر یره گیدسنگ، گوک شورنگ دا

دور.

«به هر کجا که روی آسمان همین رنگه»

* هر کیمینگ اوزیوردی اوزینه

عزیز.

* هر کمینگ اوز اوغلی اوزینه

جمال لی.

هر کیشی نینگ اوز فرزند ی

اوزینه جمال لی گورینار

(مختومقلی)

* هر گلینگ بیر ایسی بار.

* هر قلا بیلانینی اوقار.

* هر یرده مالی بارینگ اوینده قارنی

دوق.

* هر یوردینگ آوینی اوز تازیسی

بیلن اولار.

* هلیی آونیق ایش اولدیرر.

* هلیی آلسنگ سمیز آل مزا برر

دوشینگه، سوویش ایسنگ چپش ایی

مزا برر دیشنگه، اودون یاقسانگ قوراق

یاق مزا برر قشینگه، تلفگ گیسنگ

قوزی گی مزا برر باشینگه.

* هله باينگ حکاتي، بافيد بولسين
اوغلانلار.

* هلی بیلن ایت اورشنی ایزار لاما.
* هم جان گراگ هم جنان.
«هم خدا می خواد هم خرما را»
* هلاينگ ساچی اوزین، عقلی
قیسقا.

* هم زیارت، هم تجارت.
«هم فال هم تماشا»

* هم حوز گراک، هم حوزینگ
موریگی.

* هم یموردغا گراک، هم یمردقانگ
آرتیلانی.

* همانگ کونگنی اولاب بولماز.
* همدان داش بولسا کادی نزدیک
یاقین.

«همدون دوره و کدوش نزدیک»

* همه زادینگ باشی ساغلیق.
* هوس ات، بس ات.

* هو دیر سیز طعم ایمه، ایداگسز
تویه بارما.

چاقلیق خبر سیز بریره بارسنگ

کیشی آش نینگ دوزین دادیجی بولما
(مختومقلی)

* هولیقان یکی اوتیرار.

* هیچکم، آیرائینا ترشی دیمز.

«هیچ کس نمیگه ماست من ترشه»

* هی دیانه خوجه سیز، قوی دیانه
بیکه سیز.

ی

* یا آشینگی حورات یا باشینگی.

* یا آلا رین یا اولارین.

* یاب بارچیل بار، دویک ساپلی پیل
بار.

* یابان اوت یری آزدیر، یالتالیق
أری.

* یابانگ دیشنه باسسانگ، سافی
مانگلاینگه شارپیلداب دگر.

* یابدان تاویس، ایزینگه باق.

* یابی تایلیقدا، آط قولانلیقدا.

* یابی نینگ گورمی یوق، ملانینگ
برمی.

* یابی نینگ چاپانی، غریبنگ
تاپانی.

* یاتان اوکوزه ایم یوق.

* یاتان اولمز، یتن.

* یاتاندن توران دوغار.

* یاتان ییلانینگ قوریغنا باسما.

* یاتانینگ اوستنا توران گلمه سین.

* ياتيپ قالانينگدن آتيب قال.

* يا چكنه بار، يا چوكنه.

* ياخشيليغا يامانليق، كور اشاگه

سامانليق.

* ياد ايتنگ قوري يامزيندا.

* ياد دن دوغان بولماز، كوكدن

اوت.

* ياد دن چوريم يان، اما كويناگينگي

ييرتما.

* ياد دن اوبه بولماز، توت دن كولگه.

ياد ايل لارده آيراچليق چكاندن

اورسه سوكسه حورلاسه ده ايل يخشي

(مختومقلي)

* يادينگهي ياد، آخري بياد.

* يادينگ يانينه بارانينگدن،

يانداغينگ دويينه.

* يارمه دن آش بولماز، قيرتق دن

باش.

* ياريم گونه ياريش يوق.

* ياريندن آيريلان يدي يل آغلار،

يوورديندن آيريلان اولينچا.

* يازرگراك، يا زور.

ياز غوچي يازانده اونوتجانگ بولار

اوقوجي اوقاندا دوز اتجنگ بولار

* ياز سيران قيشدن قورق، قيز

سيران عيالدان.

* يازيلان بوزيلماز، يازيقل يولنماز.

* ياز ياغيردان قيش قوتوردان

قارري مالدن قايرا دور.

* يازينگ كسماگي قيشا حورش

بولار.

* ياشليقدان الينگ ايشلار، قاررانگده

ديلينگ.

* ياشيل باشينگ دارانشي يالي اويه

بارامزده دارانشارس.

* ياغ ايده يالنگاچ يات.

* ياغلي كويزا، سويوقماز.

* ياغلي گونينگ ياد يخشي

قسانلي گونينگ قارينداش.

خوش گونينگده خوش لاشيبان گزماگه

باريشماشاگ ايشماگه ياد يخشي

غملي گونينگ قالماغالينگ اوسستندا

قارداش يخشي دوقان يخشي ذات يخشي

(مختومقلي)

* ياغلي مشيگه سويوقماز.

* ياغميردن قاچيب دامجا

اوچراماق (اوچراديم)

* ياغلي دن يارفيچا.

* ياغلي دن ياي بويي.

* ياغينينگ داشيندن ايچي آمان.

* ياقينداكي سفال، داش يرداكي بده

دن قاوي.

* یاقینداکا یالتانان داشا گیتسا
اورتاتر.

* یال اوزینگی بولماساده، یالاق
اوزینگی بولسین.

* یالانچی خداینگ دوشمانی.

بار سوزینه قولاق سالغین بلانینگ

آخری هیچ یره یتمز یالانینگ.

(مختومقلی)

* یالتا، یالتانیارین دیما گه ده،

یالتانار.

«به شتر مرغ گفتند: بار ببر گفت: من

مرغم، گفتند: ببر گفت من شترم.»

* یالتانینگ دیلی کله.

* یالتا یاریماز، اوغری بائیمز.

* یالديراسا یاز، قارالساقیش.

* یالنگشمز بیر الله.

* یالنگاچ ایچری گیرر، آچ

داشاری چیقار.

* یالنگاچ تالانمادان قورقماز.

* یالیم آز، یالاغیم گینگ.

* یالینگ آز بولساده یالاغینگ گینگ

بولسین.

* یامالان بتر، یامالمادیق بتر.

یامان قیشلار دونر یاز بهاره

یامان آدم هیچ آچیلماز باز بولماز

(مسکین قلیچ)

* یامان اوز فعلیندن تاپار.

همیشه یاماندن یامان سوز چیقار

یخشیدن یامان سوز چیقسه گنگ بولار

هر یامان سوز یوراک بولار

یخششی نی عالم آرزو لار

یاددن چیقماز گسورمک دیلار

برودن کونگی خوش بولان

(مختومقلی)

* یامان فعلیندن تاپار، یخششی

کاریندن.

یامان هیچ نصیحت توتماز

یخششی سوزده قولاق کویتمز

هیچ بیر سوزینگ اوراگتمز

ناکس سخن شور بیلانی

* یامان گونلار یخششی بولار، یامان

آدم یخششی بولماز.

* یامانینگ ایسزده دوشسانگ

بلاساتاشارسینگ.

یامانه اویت عبثدور

یخششی آره بیر سوز بسدور

یوریشینی یالنگش باسدیر

ینگ دون کیمان یکیده

(مختومقلی)

* یامانینگ یارانی کوپ.

* یامانینگ یاقاسیندان، گزاگه -

نینگ اتاگیندن.

* یامانینگ اودینه یخشی ده یانار.

«آتش که گرفت خشک و ترمی سوزد.»

ناکسدن پیس گورمه یاماندن بدعت

یخشیلاردن خلقه یخشی آد قالار

* یاتاشینگا حلیم بول، انگداکا

قایم بول.

* یا یاردان، یا ناردان.

* یتسه مالیم، یتمه سه جانیم.

* یتمه دیک قوین سمریمز.

* یته بی دولت بولانینگدن یدی

بیلدان بیر چافیل.

* یتتی قیزیل تیز سولار.

* یتیک یتگی تاپار.

* یتیم اوغلان ایت بولار، اولماسا

یگیت بولار.

یتیم اوغلان ساقلاسنگ آغزینگ

بـورنـینگ قـان ادر

یتیم آولاق ساقلاسنگ آغزینگ

بـسـورنـینگ یـاغ ادر

* یتیم اوغلان ساقلاسنگ

دولجفنگی دشر.

* یتیم قیزی آره بر سنگ قادیمز،

ساریمساغی آشا سالسانگ دادیمز.

* یتیم گوزینگ ینگه سی کوپ.

* یتیمینگ حقی، تنگری نینگ

اوقی.

* یتیمینگ ینگگی کلته میکادیسیم،

الی کلته اکن.

* یخشا تای تاپیلماز، یامانه یاران.

* یخشا دوریم یوق، یامانه اولوم.

* یخشا یسخشی دی برکتی

آرتسین، یمانه یامان دی فعلیندن

قایدسین.

* یخشا یول یاسا، یاماندن اوکجه

اوغورلا.

* یخشی آتا دان دالی چاغا-

دادوغیار.

* یخشی آطا بیر قامچی، یامان آطا

مونگ قامچی.

* یخشی آط هم بودر بیر.

* یخشی بیلن یولداش بولسانگ

اوزاق یولینگ داش بولماز.

* یخشی دان آد قالار، یاماندن ست.

یخشی لاردن هرگیز چیقماز یامانلیق

اصلی یامان بولسا چیقماز یخشی لبق

(مختومقلی)

* یخشی سوز بیلن ییلان هینیندن

چیقار، یامان سوز بیلن مسلمان دیندن.

«با زبون خوش، مار از سوراخ بیرون

می آید.»

* یخشی عیال آرفا اونی آش ادر،

یامان عیال بوغدای اونی داش ادر.

* یخشی عیال رحمت، یامان عیال

محنت.

قولدان گلن یخشی ایشینگ بولماسا

گونگل ایچره یخشی نیت یخشی دور

(مختومقلی)

* یخشی کیشی آش اوستنه، یامان

کیشی کپ اوستنه.

* یخشی لاردن خلقه یخشی سد

قالار. (ذیلی)

* یخشی لیفا یامانلیق، کور ایشه گه

سامانلیق.

* یخشی لیفا یخشی لیق هر کیشی

نینگ ایشی دور، یامانلیغه یخشی لیق آر

کیشی نینگ ایشی دور.

* یخشی لیفی سودوینه اوqlا،

بالیق بیلر بالیق ییلماسه حالق.

«در عفو لذتی ست که در انتقام نیست.»

* یخشی مال یرده قالماز.

* یخشی نیت، یار پی دولت.

* یخشی نی سیلا سنگ یادیتدن

چیقماز، یامانی سیلا سنگ قاپینگدن

گیتمز.

* یخشی نی گورمک جنت.

* یخشی نینگ حالی یخشی بولار،

یامانینگ حالی یامان.

یامان بیله یولداش بولما

دوشمان بیله سرداشر بولما

(مختومقلی)

* یخشی نینگ قدرین اولاندن

سونگ بیلرلر.

* یخشی نینگ قدرنی بیلنمز، تا

یامانه دوشیانچا.

* یخشی نینگ یادی بولماز،

یامانینگ اویادی.

* یخشی نینگ یخشی لیفی دگر دار

یرده، یامانینگ یامانلیقی دگر هر یرده .

* یخشی نینگ مزاسین بیلمه دیک

یامانینگ ایزاسین بیلمز.

* یخشی، یخشیلیق اورادر، یامان

یامانلیق.

* یخشی یگیت ایل باشلار، یامان

یگیت یول.

* یخشی یگیدینگ یاری دوویشمز

یخشی هالینگ آری.

پیس آرینگ یخشی خاتونی

دوری بییر قسیمته منگزار

بییر بیروکه ایکی یخشی دوش بولماز

یخشی نی یاماناساتیجی بولما

(مختومقلی)

* یدی اولچه داییر کس.

* یدی قافیده یرلامه دیک، اییب

قارنى دويمادىق، چاى ايچىب درلامه
دېك.

* يدى قىزىم بار يدى كىتىم.

* يدى ياشان آطى سىقلىق لاپ

ياقما.

* ير آلا، يوورت آلا.

* يردان تاپسنگ ساناب آل.

* يردان تاپيلان يتيمه.

* ير دريماسا، ار دويمز.

* ير سمراندن ار سمرىسين.

* ير قاتى بولسا، اوكوز اكوزدن

گورر.

* ير يوورت اويتگار، آدميزاد

اويتگامز.

* يرينه گورا ييلانى، داغينا گورا

دومانى.

* يسرينگ يدى يانگا ضررى دگر.

* يىقىلجاق يرىمى بيلسم سامان

دوشاردىم.

* يقىلسانگ بوکه دن يقىل.

* يقىلسانگ ينگسانگه دفر لر.

* يقه سى باشغا دون بولماز، انه سى

باشغا دوغان.

* يقىلان گوروشدن دويماز.

* يکه ليک خدايا يخشى.

* يکانينگ يارانى خدای.

* يکه آغاچا يالبارسانگ دا يانماز

* يکه بولوب اوت بولانگده نىرانى

ياقچاق.

* يکه چاپانينگ آطى يوورىک.

«تنها به قاضى رفته خوشحال بر

مى گردد»

* يکه چيقانى يکه لانگ.

* يکه گولان مسخره.

* يکه نينگ چانگى چيقماز.

* يگن اوجى ياغيدور، ينه يگن

قاويدر.

* يگيت اوقوده گراک، يادا باقوده.

* يگيت اولالسا جنگ باشلار، قىز

اولالسا هنگ.

* يگيت اولسا آدى قالار، سيغير

اولسا حامى.

* يگيت باشى غوغاده گرک.

يگيت باردىر سوزين تاپمان سوريدار

يگيت باردىر دى داشلار اريدر

(مختومقلى)

* يگيت سواشدا، قاررى گنگشدا.

* يگيت عىبنى قىز آچار، آدیک

عىبنى سو.

* يگيت گلر ايشه، قاررى گلر آشا.

* يگيت ليک بير گلستان، قارريليق

بير زمستان.

* یگیت لیکده صفاسی بولمادیغنگ
اولنده غوغاسی بولماز.

* یگیت یخشی سی کل بولار، آغاچ
یخشی سی مل.

* یگیدا غریب دیما، اکین اکه ر،
اوراغ اورار.

* یگیدینگ، گیده نی بیلنمز گلہنی
بیلنر.

* یگیدینگ آشا ق باقاندان،
سووینگ سنگین آقاندان.

هر یگیدینگ اصلنی بیلای دیسانگز

معرکه ده اوتوریب توریشین گورینگ

بیر و بیلن آشنا بولای دیسانگز

اوزال اقرارینده دوریشین گورینگ

(مختومقلی)

* یالان سوزیرکردمز.

* یالانچینی یاریشدیرپ چین نی

قونوشدیرماق.

* بیلانینگ یگرانانی نارفیز اولده

هینی نینگ آغزیندان چیقار.

«از هر چه بدم اومد، سرم اومد.»

* بیلان قومی قیسفانار.

* یل بران تقارچیق برمز.

* یل بسولماسا آغاچ باشی

قیمیلدماز.

* یل سونگی یاغین.

* یل گترانینی، یل اکیدر.

«باد آورده را باد می برد.»

* یله گیدن اییق لی، کولاگه قلیق لی.

* یموده یاد یخشی، تکه آد.

* یمودینگ اویسی، تکه نینگ سینی.

* ینانینگ ینه سی بار، قوزینگ انه

سی.

* ینگسه سیندن قاضی دا

(سوگولیار)

* ینگل قاز النان زات ینگل ساویلار.

* یواش ایت بیلدیرمانی یایشار.

* یوب سیر یغار، تورینقدان گچر.

* یوراگیم دا دوگین قالدی.

* یوران آیاغا ء یورمز آیاغ

چولاشار.

* یورتانینگ ایزیندن یوران یتر.

* یورتیب یتدیم، چالیب توتدیم.

* یوردی بلد چافار.

* یورغاناگورا آیاق اوزات.

«پا را به اندازه گلیم باید دراز کرد.»

* یورغا بیلان یولداش بولسنگ هم

آطدن آیرار و هم گوتدن.

* یووریک آط اونگین گوزلار،

یخشی یگیت سونگینی.

* یوریکه میدان کوپ.

* یوز بر سنگ یوزین دوشر.

* یوز قوین دن بیر دوست.

کونکلنگ تافان دوس یولندا جان برگیل

ایشینگ نه دیر سنی دیماز یار بيله
(مختومقلی)

* یوز گوران جنت گورمز.

* یوزه قالان ایزه قالار.

* یوزیم قیزاندن، مالیم قیزسین.

* یوزین گوریب اومه، ینگسه
سیندن گولمه.

* یوزین چکن، اللی سینی هم چکر.

* یوز یوزدن اسسی، یوز قلیچدن.

* یوزینگه گوله باقسانگ تنگری بيله
باقار.

* یوزینگ اوستنده بورنینگ باردیین
یوق.

* یوغین یوندولیانچا، اینچه اوزیلر.

* یوفاگی ساقلاماسنگ یونگ بولار،
بیکه نی ساقلاماسنگ گم.

* یوفک دونینگ ایچنده یخشی
یامان تانتماز (کمینه)

* یولا چیقسانگ یولداشنگی تاپ،
اویده بولسنگ سرداشنگی.

* یولاغچی یولدابولسا یخشی.

* یولبارس قاررانده، قورباغا قولاغنا
سیچار.

* یولبارسا دوفولیب اولاقدن سیمه.

* یولداشنگ بولسا جمان،

گوزینگدن آقار یوممان.

* یولداشینگ قارغا بولسا ایمتنگ
بوق.

* یولداشینگ کور بولسا، بیر
گوزینگ قفه راق.

«اگر رفتی شهر کورها، یک چشمت را
بگیر یا رفتم شهر کورها، دیدم همه کور،
من هم کور»

* یولدا قوشیلان یولداش بولماز.

* یولینگ آق، یولداشینگ حق.

* یولادوشسا یورغالی، اوستی
چادر کولگالی.

* یولی یوران ینگر، قودانی بران.

* یومیت بیلن دوست بولسانگ آط
یاراغنگ شای ادر، قزاق بیلن دوست
بولسانگ آغزینگ بورنینگ مای ادر.

* یومیت یخشی سین بیلمز، تکه
قونگشی سینی.

* یومیدینگ جهنمی طاطا شام.

* یووی سیز صوفی بولماز.

* یووبرجیم یوریک آطیم یوگریب
گلسین یانیم، بالدیزیم باش داراغیم
باتیب باریا جانیم.

* ییلان قاررانده قورباغا گوتیندن
دورتار.

منگزامه سوزلو

*****

* اته گی آلتی، ینگی یدی.

* اجه که سنینگ اوینه باریان یالی.

* اشاگینگ قولاغنا یاسین اوقان

یالی.

* الم تاس بولیب باریان.

* انه سینینگ امجاگنی کسن.

* الیندن چکیلیان یالی.

* اوستمدن قاینان سرقویلان یالی

بولماق.

* اولر آدده قالار آد.

* اون بارماغینگ اونسی دنگ دال.

* اوقوری هر وقت اوتیسنگ گیچ

دال.

* اولیمه توت، قیز دیرما راضی

بولسین.

* اون ایکی اوینندن گورن.

* اودلی کورنک گیمک.

* اورامسینگ اوجاغی.

* ایزیندن قاوغی گللیان یالی.

* آپلیقدن چیقان یالی.

* آدی بللی قراخال.

* آدینه گورا اوزی یوق.

* آراده زادیوق سن اون پای.

* آسته قاچان نامارد (نامرد).

* آطینگ یاریشدن قالان یالی

بولماق.

* آغزی پالچیق لانان یالی.

* آغزینه شیطان تویکران.

* آغزیندن کپلان کپی قاچیب یاتیر.

* آغزینگ طعام تاپماق.

* آغیز رامی بللی بولماق.

* آلیب دویمان یوق.

* آلان آلدی، قالان قالدی.

* آلان خمیر یالی چیشدی.

* آلاورده براور.

* آدمزادچیگ سوید امن.

* آیاغنا اوت یایشان یالی.

* آیدان آری گوندن دوری.

* ايکي آياغنگي بير گوشه سوقماق.

ياشير مانگ.

* بازار سوويني ايچان.

* خضر گوران يالى.

* باش باشه، جان جانه.

* خوجا سه ون يالى.

* باشا دوشمز چچي.

* داش داشا دگمک.

* بيتيننگ بورني قاناتوق.

* داماغني ينگساسيندن چالاغا

* بير چوقره تويكران يالى.

مالي.

* بوقى دويلجک يالى.

* دوغرى سوزه گپ يوق.

* بيلاىي بترانى قارنى.

* ديلينه شکر چالينان يالى.

* بوينه اورلان يالى بولدى.

* دلينگه توي بيتمک.

* ديله دوشمز چچي.

* پالتانى داشا اورماق.

* سارغيت بيله زيارت قبول بولماز.

* پامىغنده پاختا قالماليق.

* ساغني بارىالى، (ساغنگ با-

* پچغى بيلن كسيلان يالى.

ريالى).

* تاثيرديسى قاتى بولسه دا سونگى

* ساققالدن آيريب مورتده قويماق.

بولمادى.

* سالغينا چاپماق.

* تاويغنا توق ديين يوق.

* سنى گورده منى گور.

* سنگ جايينگده منگ جانيم.

* چشمانگ گوزيندان سو ايچمک.

* سسينه سو قويلان يالى.

* سونگينه تاياق آتماق، سونگيني

* حقدان ايچن يالى.

قازانه قويماق.

* سوويت لى دگر منم قالجاق مى؟

* حاجى فارسينگ مالي يالى.

* سوويت لى دگير مانى بارىالى.

* حقا جانده واقعا جان.

* سيدىگى دگير من يوريدمک.

* خدايدن ياشيرمادينگى بنده دن

* صبر کاسانگ دولماق.

* ضررينگ اووينى نيردن توتسنگ

پيدادن.

* قانگغانگ قارنينگه آلماق.

* قرا قولاق دويانگ اولدими.

* قارغيش سينگن يالى.

* قاز اوچدى قارغا قوندى.

* قزل تاقان قول يالى.

* قاضى نينگ ايشاگنى اوغرلان يالى.

* قوردينگ ايشداسى يالى.

* قوشاقى ايكي يتمزليک.

* قولاق اتم قورلاتدى.

* قولاغنگ داشندن گچمک.

* قولينگ نکاح سى يالى.

* قيشينگ گونى بوز آليب بولمايان.

* کپلامزليک ديل باغلاشان يالى.

* کپلانده کفى آغزبندان قاجيب

ياتان يالى بولماق.

* کوبى گيديب آزی قالماق.

* کورينگ الينه بوره دوشان يالى.

* کل قزان يالى قيزماق.

* کيک گوته قورت دوشمک.

* گنگ گورانينگ آلنينگه گلر.

* لاجانينگ تازيسى يالى.

* مانجينى گورمانى بللى دال.

* نمازينگ قايرا قالجاق يالى

بولماق.

* ياغا دېجک يالى.

* ياقاسى قايشلى.

* يالانچى نينگ يازى.

* يامان آغىلى يالى.

* ير يودان يالى.

* يلديزه اوغران يالى.

* ينگه سينه پاکی چالبر مالى.

* يالانچى ياريشديران يالى.

* ينگسه سيندن داماغنى چالامالى.

* يوزينگ اوستندا بورنينگ بار ديين

يوق.

* يوزينگ بابالى گورسين.

* ييلانينگ داماغيندن چيقان يالى.

* ينگسه سينه اورلان يالى.

افغانستاندا ياشايان ترکمن لرینگ آتالار نقلی

موتی ایلکی چاپا تیارلان
خدای بردی جمعه نظر اوغلی

* آتاسیز اوغلان یتیم، انه سیز
اوغلان یسیر.

* آتا سیز، طوی ده یتیمک، انه سیز
گونده یتیمک.

* آتانگ میراب بولساده، یرینگ
اوی بولسین.

* آتاسی بولمادیق بیرگون آغلار،
انه سی بولمادیق هرگون.

* آتماجاق یگیت گزاب گلر، آتجاق
یگیت گیزلاب.

* آتیلان اوق داشدان غایتماز.
* آجیسی بولمادیفینگ، سویجیسی

بولماز.

* آجی هم بولسا چین سوز
یخشی.

* آجینگ اوی غاناماز.

* آجینگ اوی بولماز.

آ

* آبرایی غاچاندان، بخت خاچار
* آتا بارقا اوغول یاش، آغا بارقا

اینی.

* آتادان اوغله میراث، انه دن قیزه.

* آتاکسبی اوغلا حلال.

* آتاگورن یول کسر، انه گورن دون.

* آتا آلقیشی آلتین.

* آتا مالینا گوز دیکن نواسیز قالار.

* آتان یوکی آش بولسا، آجا آز

گورونر.

* آتانی سوین، وطنی سویر.

* آجی گپلتمه، دوقی درلتمه.

* آجیغان اولمز، آلتگاسان اولر.

* آجینگ آنگی بولماز، دوقونگ

غایغیسی.

* آجی سوراغ بریب، سویجی

جوابا غاراشما.

* آچ ایت آریق ایتینگ آردینی

بالار.

* آچ گوزینگ غارنی دوساده،

گوزی دویماز.

* آچ گوزاولالسا، ایلینی تاناماز.

* آچ باشیم، دینچ غولاغیم.

* آچ ده آلفینگ بولماسین، بگه

برگینگ.

* آچ داش (داشاری) چیقار،

یالانگاج ایچ (ایچری) گیرر.

* آچ اوله نینگ غولتوغیندان نان

گوزلمه.

* آچغالاندان، گیچ غالان.

* آچ لیق بلاسیندان، دوقلیق بلاسی

یمان.

* آچلیق نامه ایدیرمز، دوقلیق نامه

دیدیرمز.

* آچیق غاپی دان ایت بوکر.

* آچیق قابی ایت یالار.

* آداس سانگ کوپ ییلن آداس.

* آداشانینگ عیبی یوق، آیلائیب

ایزینی تاپسا.

* آداشانینگ کیم آیدار، دوغان

آیدار، دوست آیدار.

* آدم آدما مهمان، جان گورا.

* آدم بار غم بار.

* آدم باشی داشدان غاتی.

* آدم آدمدان غوتولار، آدم فعلیندن

غوتولماز.

* آدم الی غیزیل گل.

* آدم باردیر آدمی نینگ نقشی دیر.

* آدم عیبینی بیر یاشیر.

* آدم باله سی، ایلینگ لاله سی.

* آدم بیر خام سویت امن.

* آدمی نینگ اوزونه باقما، سوزونه

باق.

* آدمینگ حرمتی اوزونا باغلی.

* آدمینگ اتی حرام بولساده لفظی

حلال.

* آدمینگ اولی هم اوغلان، آخری

هم اوغلان.

* آدمینگ یره باقاینندان قورق،

سوونگ سست آقاینندان.

* آد کوبندن، اط کوبسین.

* آراچا تایاق دگر.

* آرتیق آیدان اوزی اویالار.

* آرقالا آنگ گلر، آرقا سیزه خون.

* آرقالاشان داغ آشار.

* آرقاسی داغ دان بولانینگ، یوره

گی داش دان بولار.

* آرقالی داغ ده کینگشار.

* آرقا سیز آر دعوا ایسه مز.

* آریغینگ خامی کوکرار.

* آریغینگ چورباسی چیقماز،

چیقسه ده یالديراماز.

* آریق آطا آغیر قمچی یوک.

* آریق اولسه یاغی یوق، غریب

اولسه آغی یوق.

* آریق دان آرتله، ایزیتگی یادلہ.

* آریق آقان یرینه، بخت باقان یرینه.

* آز بولوب دانا بولاندان، کوپ

بولوب دیوانه بول.

* آزدیر ماسین، آزانہ دوچار اتمسین.

* آزیرغانان آچ قالار.

* آز سوزلی نینگ گوونی راحت.

* آزاجیق قایغی نی آش باسار، اولی

غایغی نی ایش.

* آز بولسین، ساز بولسین.

* آز ایل آرساق (آغزی بیرلیک).

* آش دوستی بولمه، باش دوستی

بول.

* آش بولسا قاعده کوپ.

* آشا چکسنگ چک، یورده چکمه.

* آشین آیان آشا یتر، دونون آیان

طویا یتر.

* آشینگ آلاسی تانگرینگ بلاسی.

* آشینگ بولمسه غاشینگ بولسین.

* آط آیلانیب غازیغینی تاپار، سوو

آیلانیب یاریغینی.

* آط اورکن یریندن، آر قورقان

یریندن.

* آط توینا غینا آط جیدار.

* آط باسارین دییه ن یرینه مونگ

باسار.

* آط آغینان یرده طوی بولار.

* آط آلقاق بیلن اوغول اویرجگه

خدا یتیرر.

* آط آیلغینی غورار، دویه ییل

لیغینی.

* آط آلماقانگ، اییر آل.

* آط بارینده یول تانی.

* آط باسی شیندان بللی، آر

باقشیندان.

* آط غیلغینه اییه سی یتیک.

* آط ده غویروق بولمسه، یال دان نه

فایده.

* آط دوستی، آتا دوستی.

* آط چاپماز، بخت چاپار.

* آط رزقى آلىندان.

* آطا غاڤماز دىمه، اىشگه دېمز.

* آطينگ آياغينا نعل اورسانگ،

اشك هم آياغىنى گوتور.

* آطينى آيان پياده غالار.

* آطى بارىنگ غاناتى بار.

* آطينگ اولومى ايتە طوى.

* آطسىنگ اوغورلىق بە لسە دە،

اوتونگ اوغورلىق بولماسىن.

* آغاجى ايچىندىن غورت ايرى.

* آغاجى ياشلىق دە بوك.

* آغاج آيران بير پاى، هاهىنى برون

ايكى پاى.

* آغارىب اونگه دوشمه، قره لىب

سونگاده غالمه.

* آغزى آچىق آچ اولمز.

* آغزى بيره تانگىرى بير، آغزى

آلانى غانگىرى بير.

* آغزى بيرلىك همە داددان

گوپچلى دىر.

* آغزى غىشيق دە بولسە، باى

اوغلى گپله سىن.

* آغزىنگه آش غاتىقلامه.

* آغزى بير لر آش گتيرر، آغزى

آلار قاش گتيرر.

* آغزى يمان ايل بولار، آياغى يمان

كول بولار.

* آغساق كىيك مونگ تورسوغه

يتدىرمز.

* آغساغىنگ عصا سىنه دگمه.

* آغشامىنگ خىرىندان، ارتىرىنگ

شرى.

* آغلامادىق اوغلانە امجك يوق.

* آغلاماق گور باشىنده يخشى.

* آغى سىز اولوم بولماز، اوکه سىز

طوى.

* آغىر يوك بارها باتار.

* آغىر اوتور، ينگىل تور.

* آغىز آغىزدان يل آلار.

* آغىز آغىزدان يل لى، غولاق

غولاقدان اشىتگىر.

* آغىز كوپى اشا يقىن، الىنگ كوپى

ايشه.

* آغىز بير بولسە، گووين جمع بولار.

* آغىز ايسه گوز اويالار.

* آغىزدان چىقان سوزى دولانىب

آلىب بولماز.

* آقار سوونگ حرامى يوق.

* آق گىرسە دە آنگ گىرمدىك.

* آق دويه نى گوردونگ مى، گورم

يوق.

* آق آلتىن قره گونه گرهك.

* آلا رینی بیلسه، الله سینه قراماز.
* آلان بیر گناه لی، آلدیران مونغ
گناه لی.

* آلامان سونگی آج.

* آلتی آغا بیرگیب آتا بولماز، یدی
ینگه بیرگیب انه.

* آلتی نینگ آغزی بیر بولسا،
آسمانداقی نی آلا، آلتیشینگ، آغزی
آلا بولسا، الینداکی نی آلدیرار.

* آلتین آلمه، آقیش آل.

* آلتین ساقلان آج اولمز.

* آلتین ارزش سیز عالماز.

* آلتین غاپی لی نینگ، آغاج
غاپی لا دیله گی دوشویدیر.

* آلتین یرده یاتماز، یخشی لیق یول
ده عالماز.

* آلتین هرگون گره ک.

* آلتین چیقان یرینده قمت.

* آلتینلی اوی دن جان داتلی.

* آجماغیم بولساده، برجگیم

غالماسین.

* آجیران هله ی آرینه آبا دیر.

* آلدان حال ده دیر، آلدانان یول ده.

* آلدیرانینگ اوی بولماز.

* آغی، برگی نینگ یرینی توتماز.

* آغی وقتینده آلتینماسا برگا دونر.

* آغی لی نینگ دیلی اوزین.

* آغیرینگ بللی اوی بولماز.

* آغیر قوشونگ عمری آز.

* آلسانگ بیتر، ساتسانگ بیتر.

* آلمه نی گوگه آت، یره دوشینچا یا

فلک.

* آلیشسانگ آتانگی یوق.

* آنگمازه، دویه گورونمز.

* آوتوتانینگقی بولار.

* آوچی ناچه آل بیلسه، تیلکی هم

شونچه یول بیلر.

* آوی نینگ آزی ده بیر، کوپی ده.

* آسته غاچان نامرد.

* آسته نغقی بیتر، خسته نغقی بیتر.

* آسته یوران آط دان اوزر، یووریب

باران طای دان غالار.

* آیاز خان چاریغینگا بقا.

* آیاضی اولی سیغانینی گیر، آیاضی

کیچی سوینینی.

* آیاغیندا چاریق یوق باخا سیل ادر.

* آیاق ده بولان دان آغیزده بول.

* آیتدی، آیتدی بیلن یار آیریلار.

* آی دوغسه عالم گورر.

* آی ده گل سین آمان گل سین.

* آیسدیلمادیق گپ یسوق،

اشیدیلمدیک گپ بار.

* آیدیلما دیق یرینگه گورونمه.

* آیران دان آش بولماز، ناکس دن

قرداش.

* آیریلجاق دوغان ایپرینگ آرت

غاشینی سورار.

* آیریلماز غونگشینگه، اونوتقیسیز

سوزآیتما.

* آیلانان باش طرف تاناماز.

* آییم دیک بندام یاتیق.

* آیینگ هم یوزونده لکه بار.

الف

* اجل سیزه اولوم یوق.

* اجل گوز بیلن غاشینگ آراسیندا.

* اجل لا درمان یوق.

* احمق چینینی آیتجاق بولوب

سیرینی آیدار.

* احمق ایشی سنی یاقماق.

* احمق سوز آچیشیندان بللی،

قوش اوچوشیندان.

* احمق سوزوندن بللی.

* احمق سورر دورانی، عقل لی

اونینگ حیرانی.

* احمق مهمان اوی اییه سینه هو دیر

ادر.

* احمقا گونده بایرام.

* احمقا توبه یوق، یمانہ اوبا.

* احمقه اووت برسنگ، اول سنگه

عقل برر.

* احمقینگ ایشیندن فهمینگ کاینر.

* احمقینگ جوابی اومسیم

اوتورماق.

* اخلاصه مراد.

* اخلاص بیلن آغلاسانگ سوقور

گوزدن یاش چیقار.

* ادریتی بیلمزه، یاغی نه حاجت.

* ارزان بهائینگ چوربایسی چیقماز.

* ارسلان ارلاسه، آطینگ آیاغی

دوشاق لانار.

* ارسلان آوون برمز.

* ارسلان چاغاسی ییلده آباق لانار.

* ارنوه بولوت هم یوک.

* ارنوه ایش بویورسانگ، اول سنگه

عقل برر.

* اسدی گیدن غم بیغار.

* اسدینگ بارقا، اته گینگی یاپ.

* إشک آنگیر، قورت گتیر.

* إشک اوز دنگینی غاشار.

* إشک إشکدن غالسا، غولاق

غویروغینی کس.

* إشک سمراسه اوز اییه سینی دپر.
* إشک مینه نینگ آیاغی دینماز،
ایکی عیال لینگ غولاغی.

* إشگینگ یانیندا ساقلانان اط ایس
غویر یغن بولار.

* إشگینگ یوکی ینگیل بولسا
سوجار.

* إشگینگ یوکه چک، گلمه سه
یوکی إشگه.

* اشیدن گوره نه، خبر برر.
* اشیده نینگدن قورقمه،
اشیتمدیگینگدن قورق.

* اصل آیتاماز، بد اصل باینماز.
* اقراری یوق، ایمانی یوق.
* اکیلمدیک یرده گوگرمه.
* اگری آزار، دوغری اوزار.
* اکلنمز غوناغینگ گیده نی یخشی.
* ال آغزه یقین .

* ال الی یووار، ایکی ال بیرگیب
یوزی.

* ال دوولر، اگری بیتمگ اوچین.
* الکی لی ایکی آش دان غالار.
* اللی سوزدن بللی سوز.
* الی اصول لی، کیسه سی پول لی.
* الی ایشه یته نینگ، آغزی آشا یتر.
* الی بیلن ادن، اگنی بیلن چکر.

* الیمدن چیقان، اگنیمه یارار.
* آمان دینه پیچاق چکمه.
* آماتی مینن گونونگ اییه سی گلر.
* انگیلن باشی قلیچ کسمز.
* انم، آتام بولسا بولسین آغزی
بورنی بولماسین.

* انم ده بولاندان ایام ده بولسین.
* اننگ اووی بولسا، آتانگ
اوزونگکی دال.

* انه سیز اوغلانینگ دایزه سی
کوپ.

* انه سیز اوغلان گونده یتیم،
آتاسیز، طوی ده.

* اوبه توری آغیر.

* اوت اوراز.

* اود آستینده بلا غالماز.

* اود اوچغونندان اولالار.

* اود بلاسیندان، سوو بلاسیندان.

* اود بولمادیق یرده توشه بولماز.

* اود داشی یارار، داش باشی.

* اوتوران اورون آلا، یوران یول.

* اوتولان ینگسه سینی غاشار.

* اوجینی چیکمدیک ایکی اوتیر.

* اوچدن سونگ پوچ.

* اودونچی گوزی اومچه ده.

* اودونی، بیغانا یاقدیر.

* اودی اوزونگه باس، اوتّمسه
اوزگه.
* اودی اولچرسنگ اوچر،
غونگشینی غوزغاسانگ گوچر.
* اورته یول ده آطینگ اولمه سین،
اورته یاش ده خاتینینگ.

* اورته لیق مالی ایت ایمز.
* اور جاغینگی بیلسنگ آت.
* اورسه ده انم الی اورسین.
* اوره بیلمز، اولی تایاق گوترر.
* اوروش ده دوروش یوق.

* اوروش ده قان دان قورقان، جان
دان آیریلار.

* اوروش سانگام، یاراشارا یر غوی.
* اوروشمان آیریلان یاراشما
یخشی.

* اورشونگ گنگشی بولماز.
* اورشه گیرسنگ آیانما، آغا اینا
دایانما.

* اوزاداندان یولداش بولماز.
* اوزاق یول، آطی سینلار، آغیر
گون آری.

* اوزاق یوله یولداش بولماسانگ
آدم تاناتماز.

* اوزومینی ای ده، باغینی سوراما.
* اوزین یوپونگ هم اوجی بار.

* اوزینینگ عقلی گیچ گلر.

* اوغری اوغری نینگ مالینی
اوغورلاسا، تانگری نینگ گوله سی گلر.
* اوغری غالانه، ایه سی گیدنه یانار.
* اوغری بوغوسی غووشاق.
* اوغری نینگ شاه مالینی ایدیگی
باردیر.

* اوغیرلیق ادن او یالماز، اوستونه
گلن او یالار.

* اوغیرلیق بولسا ده آیاب ای.
* اوغیرینگ یولی بیر، قوروغینگ
یولی یوز.

* اوغلان آغی سینده دینر.
* اوغلان آغلار توت وقتینده
پیشر.

* اوغلان پادشاه دان گو یچلی.
* اوغلانلی اوی ده غیبت بولماز.
* اوغلانلی اوینگ اوغورلیغی
یاتماز.

* اوغلانه ایش بسویور، ایزیندان
اوزونگ یور (یورت).
* اوغلانه دگن او یالار.

* اوغلانی یاش دان، خاتینی باش
دان.

* اوغلانینگ الینه داش برمه.
* اوغلی یمانینگ انه سی، کوچه ده

* اوغول لا بیر گرهک، غیز لا مونگ
گرهک.

* او قاجاق بولسانگ او قوچی تاپ.

* او قان اوغلان آتاسینی ینگر.

* او قان ایل اوزر، او قامادیق ایل

توزار.

* او قاماسانگ او کونرسینگ.

* او قونگ ایکی بولسا، بیرینی یاپا

آت.

* او ق لی تفنگدن بیر کیشی قورقار،

او ق سیز تفنگدن مونگ کیشی قورقار.

* اولی باشلار، کیچی ایشلار.

* اولی طمع خوار ادر.

* اولی سوزلی ده اویات یوق.

* اولی پیچاق اوتانجینه کسر.

* اول ایشی باشلاما،

باشلانگدانسونگ تاشلاما.

* اول اویسنگی دوز ات، سونگرا

بویونگی.

* اول غیزینی اورمادیق، سونگ

دیزینی اورار.

* او وادان طوی ده گرهک، عقل لی

گونده.

* اووره نن غیلیق اولنده غالار.

* اووره نیشن یاغینگ اوروشماغا

یخشی.

* اووقی غفلت، نفس دشمن.

* اووقی یاسدیق ایسله مز، عاشق لیق

گورک.

* اووننی اوکوز، سیدیرانی سیغیر.

* اوونجنگینگ آردی آچیق.

* اویالان آچ غالار.

* اویالمادیق کیشی، بویورمادیق

آشی ایچر.

* اویتاب آیتسانگ هم اویلانیب

آیت.

* اویناسه اوغلی ینگر، چین لاسه

آتاسی.

* اویون بیر، مزا ایکی.

* اویون بیلمه سنگ، اویونچا اوگون.

* اویونچی اوتولانینی بیلسه یخشی.

* اوینی گوتر میان بیلن اویون اتمه.

* اوییم کبه (تژده) بولسون، ایمانیم

کته.

* اویسنگ ایشی اوئی دن اولی.

* اوتمز پیچاق ال کسر.

* اوز قدرینی بیلمدیک، ایلینگ

قدرین نایلسین.

* اوز غازانمادیق مالینگده قدر

بولماز.

* اوز اوزونه بگلیک ادن، اوزونه قل

* اۋز الى بيلن آياغيندان پالتا سالان.

* اۋزى ياختى بولان، اوزگه لره

چاقىشماز.

* اۋز سويە نىنگ اوزونگه پرى.

* اۋزى يىقىلان آغلاماز.

* اۋزونى اوون احمق.

* اۋزونى بيلن ولى.

* اۋزونگ نامە نى آيتسانگ،

غولاغىنگ شونى اشيدىر.

* اۋزونگى ار بىلسىنگ، اوزگه نى

شىر بىل.

* اۋكانگ اوى يانى بولساده، اويىنگه

گلنگده آتما.

* اۋكتە اۋكتە نى گورنده، آياغى

دالديرار.

* اۋكه لان آچ غالار.

* اۋكوز يىقىلسە پىچاق چكن

كوپەلر.

* اۋلمە دىگە عمر كوپ.

* اۋلمە دىك قل بىر بىرىنە دوش گلر.

* اۋلمە اوزونگدن خالمە.

* اۋلمە إشگىم ياز چىقار.

* اۋلن بيلن اولوب بولماز.

* اۋلن دن سونگ توبە يوق.

* اۋلسىنگ گورىنگ گىنگ بولسىن.

* اۋلوم سىز دىرىلىك يوق.

* اۋلومە چاره يوق.

* اۋلى ارسلان دان دىرى سىچان.

* اۋلوم آدم سايلاماز.

* ار ارىنگ تورىنە بىر گچر.

* ار اوغلى عار اوچىن گرەك.

* ارده غىرات بولسا، ايشى قىن

بولماز.

* ار غاررار، وقت غارراماز.

* ارگزه ن ىردە، ارگزر.

* ارىگىدە اىكى ناموس بىر اولوم.

* ايت اوپرار كاروان گچر.

* ايت ايتە بوپرار، ايت هم

غوپروغىنا.

* ايت اوز اويىندە باتىر.

* ايت اوز يالاغىنى يالامان دوپماز.

* ايتدن آچ هم يوق، دوق هم.

* ايت دوپان گونى اوغورلىق ادر.

* ايت گوزوندىن غاررار، انسان

يوزوندىن.

* ايتە يالى از بر سنگ، غاپى دان

غاراماز.

* ايتى بولمادىغىنگ يالاغى بولماز.

* ايتى ايت بيلن قووارلار.

* ايت يىرتىق دون لى نى غاپار.

* ايتىنگ بوپوندىن آلتىن آسانگ،

ایت هم آغلار، آلتین هم.

* ییتی غیزیل ترک سولار.

* ایچی یانانینگ هم بیر گولکیسی

بار.

* ایدان تاپار، ایگلان اولر.

* ایر توران ایشیندن دینر.

* ایسی نی اوزونگه باس، اوتمه

اوزگه.

* ایشان لاره بارسانگ ایش بار.

* ایش بیتیرسنگ ایل تانار.

* ایش غیسداغ ده بیتر.

* ایش سیز گلیب، ایشلی نی ایش

دن غویار.

* ایش سیز لیک، یا گدای چیلیغا

التر، یا اوغری لیغا.

* ایشینگی یمان سایمه، یخشی

چیقسه بختینگه.

* ایشیک آچیق بولساده سوراب

گیر.

* ایشیک تاپیلمان، تور تاپیلماز.

* ایشیک دن یر تاپسانگ، توره

گچمه.

* ایشیگینگدن آقیون سوونگ

قدری یوق.

* ایکی آط دیشر، آراسینده اشک

اولر.

* ایکی آباق لی ایکی گونده.

* ایکی بولوب بیره دگمز، گوزلی

بولوب کوره.

* ایکی غوچونگ باشی بیر خازانده

غایتاماز.

* ایکی کوچ بیر تالانگ.

* ایکی نینگ سیلاغی بیر

آز دیرار.

* ایکی یارتی بیر بوتین.

* ایکی یقین اوروشسه، اوزگه لره

ایم بولار.

* ایل آغزی کرامت.

* ایل آغلاق بولسا، دونگفوز دپه

چیقار.

* ایل ایله سیغار، اوی اویه سیغماز.

* ایل اوغری سیز بولماز.

* ایل اوزدالی سینی تانار.

* ایل اونگلاسه، آطینگی سوی.

* ایل ییلن گلن طوی ده بایرام.

* ایل دن چیقسا ایت هم آغلار.

* ایل گوزی ترازی.

* ایلیم گونیم بولمه، آیم گونیم

دوغماسین.

* ایلینی سوین اوزونی سیلار.

* ایلینی یمان لان غیرده اولر.

* ایگنه یالی دشیگدن دویه یانی یل

نینگ یوزی سووق.

- * بارلی نینگ یوره گی سوولی.
- * بارامازاق باتیر، برمه ک جو مَرِد.
- * بارینی گورماگه باشیم ساغ بولسین.

* بارینی برن اویالماز.

* بارلی ییلن دالاشما.

* بازاره باران بارینی خرچ لار.

* بازاره بارده، بختینگی گور.

* باش آغریمان بالدیر سیزلاماز.

* باش آلینجاق یرده مال آیالماز.

* باش اولی سی دولت، آیاق اولی

سی محنت.

* باش ایکسی بولمان، مال ایکسی

بولماز.

* باش بولمسه گورره لاش.

* باش ساغ بولسا تلپک تاپیلار.

* باشا بلا نه دن گلر، ایکسی بارماق

دیلدن گلر.

* باشا گله نینی گوز گورر.

* باشلان ایشینگی تاشلاما.

* باشی ساغینگ مالی بوتین.

* باشینگه فایده سیز دوغان دان

داش یور.

* باغ لی نینگ بیر باغی بار، باغ

سیزینگ مونگ باغی بار.

* اییه سیز ایشه گی غورت اییر.

* اییه سینه گره ک بولسا، غونگشی

سینه حرام.

* اییه سینی سیلاسانگ، ایتی نی

اورمه.

* ایین آغیز اویالار.

* اییب دویمادیق یالاب دویماز.

* اییم لی آط هارماز.

پ

* باتیر بیر اولر، قورقاق مونگ اولر.

* باتیر یارا سیز بولماز.

* باتیراده جان گره ک.

* باتیرینگ اندیشه ییلن ایشی یوق.

* باران گتیرر، اوتوران ییتیرر.

* بار یرینده بال ارزان.

* بار ذادینگ سره سی ساغلیق.

* بارار خوشونگ باشی آنگری.

* بار تیلکی ده اوز غویروغینی

ماختار.

* بار بار ایشدن بار، ایشله مدیک

ذاده زار.

* بار جاق یرینگه کسک آتمه.

* بارلی نینگ بازاری یانیندا.

* بارلی نینگ آدی یوق، یوقلی

* باغینگده گورده تاگیندن آس.

* بال بولسا چینی بولار.

* بالیق باشدان پورسیر.

* بالیقی قچان سوودان چیقار

سانگ تازه.

* بالیغینگ دیریلیگی سوو بیلن.

* بال سوو جی، بال دان بالا سوو جی.

* بال توتان بارماغینی یالار.

* بای آشین بخیل غیسفانار.

* بایغوشینگ سوو نی خرابا.

* بایغوشینگ رزقی آغزینہ گلر.

* بایرم ده آچ اولن، جوزاده

دونگوب غالان.

* بایتال طایینی دپمز.

* بایینگ غیزی کِل بولساده آر

دالنار.

* بایینگ آغزی غیشیق بولساده

سوزی دوغری.

* بایینگ پیشگی هم توشان توتار.

* بخت یاتجاق بولسا، دویه

اوستونده ایت یارار.

* بخت لی صحت گوزلمز.

* بخیلینگ جانی جهنم.

* برک غیا بلا گلمز.

* بر، برکتینگ آرتسین.

* برگی نی برن ینگر، یولی یوران.

* برگی اتمک آنکسات ده، اوزمک

قین.

* برکتلی دولت گیچ گلر.

* برن آلا، اکن اورار.

* برندن آل، اوراندان غاچ.

* برنده آلمادیق، دیلاب آلا.

* برمجگی بریب اویالت.

* بریب آلیب گورمدیک، برسه

اوقیسی توتماز.

* برسنگ ایجک، اورسانگ

اولجک.

* بریم، برک غایی نی آچار.

* بریم، گوک دن یول یاسار.

* بریمسوزدن بیر غیل دوشسا ده

فایده.

* بریمسوزینگ غازانی غاینماز.

* بریمسوز بای لاره باراندان، کرملی

داغ لاره بار.

* بلا قضاقاندہ یوق، یورسنگ آیاق

آستینده.

* بلا گوز بیلن غاشینگ آراسینده.

* بلانینگ داشنده بولاندان، ایچینده

بول.

* بو اویینگ ایشیقی اول اویه

دوشمز.

* بو دنیا ده آدم گزمز، آد گزر.

* بو دنیا بیرووه کوپ، بیرووه آز.

* بورنی یتمز پورسیجه.

* بوزولان اپمک بیریکمز.

* بوزولان ایله بوزوق ملاگلر.

* بوزولان ایله باش بولما.

* بوزولان ایله باش بولسانگ، یونگ

ساغال ادر.

* بوغازی بوغماسانگ، بوغاز دویه

نی یوودار.

* بوغونسیز یره پیچاق اورمه.

* بوغونچاق بوغانا یاد هم دوغان.

* بوگون گوره نینگ ارته یوق.

* بوگونکی ایشینگی ارتا غویما.

* بوگونینگ ارته سی هم بار.

* بوش تانگینگ سسی بادلی.

* بوش غاب دیک دورماز.

* بولی نهنی بوری اییر.

* بولاینه بگنمه، دوراینه بگن.

* بولجاق اوغلان باشندان بللی.

* بولدیران هم عیال، گولدیرن هم

عیال.

* بولسا بولانی، بولماسا خمیر

سووی.

* بولشین آیتماق عیب دال.

* بولفیسیز آلین چانگ، بوی

اوتورغین اولین چانگ.

* بولماجاق ایلی بوکور توتار.

* بولوت گوکده قیشلاماز.

* بولوب اوتن اوکونمز.

* بولک قوینی قورت اییر.

* بووغارتماق آز بولساده، گاکیر تمام

کوپ بولسین.

* بوی بتمه دیک یره اوی یتر.

* بسویونگام اورته سسی یخشی،

طویونگام.

* بویورماجاق آش آغیزدان غاچار.

* بی دولت عیب آچار.

* بی دولتینگ چاغاسی آسمانداقی

آبی دیلار.

* بی دولتی یاغی چاپسا، دولت لا

خبر گلر.

* بی دولت بی دولتی، یاریم گیجه

ده تاپار.

* بی دولت بازاره بارسا شوم خبر

گتیرر.

* بیتینه قهر ادن، دونینی اودا یاقار.

* بیتمزدن بیت آل.

* بی حیادان، دیو قورقار.

* بیر غویون دان آق هم دوغار قره

هم.

* بیر یخشی آط آرقا سیندان، مونگ

یامان آط سوو ایچر.

* بیر یامانینگ ضرری مونگ یخشا دگر.
 * بیرگونکی دوزه، مونگ گون سلام.
 * بیر کمسيز گوزل بولماز.
 * بیر کسبی بار خوار بولماز.
 * بیر پوللیق اوییمبار، مونگ پول ليق هوزیریم.
 * بیر سیغیرینگ سیدیگنه مونگ سیغیر تایار.
 * بیر چرانینگ داشینا، قیرق آدم اویشر.
 * بیر گوله اولی ایله ایش بولدی.
 * بیر ییل قی گچی باقانینگ قیرق ییل قی عقلینه نقسی دگر.
 * بیر لی مونگ کویسه مزه، کویسه مسه ده سورساماز.
 * بیر نهاردده، بیر قهرده.
 * بیر اوقانه بار، بیر هم دوقانه.
 * بیر اوق ده ایکی آو.
 * بیراوزونگی بیلیمک نادان ليق.
 * بیر تایاق بخت، بیر تایاق بی بخت.
 * بیر تایاق قیرق دالینی یوله گتیرر.
 * بیر تن، بیر جان.
 * بیر تیکن سیز گل بولماز.
 * بیر شایي تاپسانگ دووپ آل،

ایکی شایي تاپسانگ چکیب.

* بیر اوبانی بیر اوغلان بوزار میش.
 * بیر یخشی ليق، مونگ بلانی غایتاران.

* بیر اکیش اکمان، اوکوز اولمز.
 * بیر ال ده ایکی قاریز توتدیرماز.
 * بیر آره گیدن گورونمز، بیر هم گوره گیرن.

* بیر یخشی بیر یامان اونگشار گیدر، ایکی یمان زنجیر کسر.
 * بیر هارانہ دگمه، بیر هم آجیغانه.
 * بیر عیب دان آر اولمز.
 * بیر باشه بیر اولیم.

* بیر آدمینگ پایي، اوج آدمی آچ غویار.

* بیر باشیم، مونگ ایشیم بار.
 * بیر باش بلالی، باش ایکی باش ماشغالا.

* بیر باشی ایت هم ساقلار.
 * بیر غریبینگ گورینی «خوش گلدینگ» اولار.

* بیر بگه نن آغلار، بیر هم غینانان.
 * بیر بلاسی بولماسا، غویروق مونده نه یاتیر.

* بیر قرغا ییلن قیش گلمز.
 * بیرگونینگ قوداسی، مونگ

گونینگ دوغانی.

* بیر گوون یوز مونگ کعبه.

* بیر غایی یاییق بولسا، مونگ غایی

آچیق.

* بیر قورقاق ایت، اوچ گون اویرر.

* بیر بولوب فیل بولاندان، مونگ

بولوب پشه بول.

* بیر گوره نینگ، ایکی سینامه.

* بیر گوزی آیا باقار، بیر گوزی

شفتالو قاقار.

* بیر گونکی اورشینگ، قیرق

گونکی رزقه زیانی یتر.

* بیر گونلیک یوله چیقسانگ، هفته

لیک آذوق آل.

* بیر غیز آره گیدر، مونگ غیز یله.

* بیر دوغیران یانار، بیر هم دوغان.

* بیر دویماق چاله بایاماق.

* بیر لشن گو بیج داغی تالخان ادر.

* بیر ییل توت اکسنگ، یوز ییل

آلتین آلاسنگ.

* بیر یره کوپ بارسانگ، قدرینگ

آزالار.

* بیریم بار، مونگوم بار.

* بیر یگیت قیرق ییل ده کماله گلر.

* بیرینی چکن، مونگونی چکر.

* ییزی چوقمادیق بیلان یوز یاشه

سین.

* ییز گییه رین، دوز گزه رین.

* بیکاردان خدای بیزار.

* بیله چکیلن درد ینگیل دوشر.

* بیله گی یوغین بیرینی بیغار، بیلمی

یوغین مونگونی.

* بیلمز لیک بلا دال، بیله سی

گلمز لیک بلا.

* بیلمدیگه حرمت غوسانگ

«مندن قورقیور» دیر.

* بیلمز طیب جان آلا.

* بیلماسنگ، بیله نینگ گپینه

گیتماسنگ.

* بیلمه دیگینگ بیله گی آغریماز.

* «بیلمن» د ییهن، مونگ بلا دان

غوتولار.

* بیلم لی اولمز، بیلم سیز گولمز.

* بیلم سیزه ایش یوق، ایش سیزه

آش.

* بی وفا یولداش دان، وفالی ایت

یخشی.

* بی وقت قیغیران خورازی

اولدیررلر.

پ

* پشک آغزی یتمدیگینه پورسی

دییر.

* پشگینگ ییلدا ملیغی سامان خانه

چنلی.

* پول دان بلا ده هدر ادر.

* پولی قره گونینگ اوچین ساقلا.

* پولیم هم یوق، دیلیم هم.

* پیس پیسی تاپار، سو و پیسی.

* پیغمبر هم بارینه جو مرد.

* پیر آزمان بلا باقماز.

* پیر آزمان مرید آزماز.

ت

* تاپان بگه تر، تانان آلا.

* تارت اوزمه، ایت بیقمه.

* تازی نینگ ییلدا مینی تیلکی

سویمز.

* تازه کویزانگ سووی سووق.

* تازه نی آیان طویا یتر، نانی آیان

بیله یتر.

* تامدیر، غیزانده یاپ.

* تاپاغینگ ایکی اووجی بار.

* تایاق بیریکسه هم، ال بولماز.

* تایاق یتیانچا یومریق.

* ترکمن خوشی دورا بارا.

* تکبرلیک درد آشدیرار.

* تن آغریسه جان سیزار.

* تنتگینگ اوزی آیتماز، سوزی

آیدار.

* توولله زوردان یامان.

* توردان چیقان قوش توتدورمازاق

بولار.

* توشانه دوغدیق دپه.

* توشانی آرا به ییلن توتار لار.

* توتون تونگه دن چیقار.

* توتولما دیق اوغری، همه دن

دوغری.

* توغسان دولمان یاز چیقماز.

* توکل ایشینی تانگری اونگار.

* توکلینگ اندیشه ییلن ایشی یوق.

* تووق، کولی اوز اوستونه ساورار.

* تیغ یارا سی بیتر، دیل یاراسی

بیتمز.

* تیلکی غایتا لاب غاپانه دوشمز.

* تیلکی نینگ مونگده بیر حیله سی

بار، اینگ غووی سی گورونمزلیک.

* تیکن باتان یریندن چیقار.

ج

* جان بار غم بار.

* جان بار یرده، قضا بار.

* جان دیمه سنگ جانان یوق.

* جانی آغیران تانگری سینه

غارغار.

* جفاسینی چکن، وفاسینی گورر.

* جوگی دن باتیر دوره سه، اوز

چادرینی چاپار.

* جوچه نی گويز ساناشاریس.

چ

* چاغا عزیز، ادبی اوندان هم

عزیز.

* چاغا یقیله یقیله اولالار.

* چاگه غاتیساه، داش بولار.

* چاغیریلان مهمانینگ قدری

آبری.

* چاقلیق سیز باران، دوشک سیز

اوتوران.

* چاغیریلان یرینگه ارینمه،

چاغیریلما دیق یرینگه گورونمه.

* چای سونگی دوستونگه.

* چایی آز آتسانگ آغیز پیشر.

* چایشیق یوله سیغماز، عقلسیز

قوله.

* چراغینگ آستی قرانگقی.

* چکمه دیک یوپونگدن آسیلمه.

* چمچه لاب ییغانیم، چاناق لاب

دوکولدی.

* چوپان گووینله سه سرکه ساغیب

سویت برر.

* چوپان سیز غوین دارغار.

* چوپانه مجلس حرام، دویه کشه

اووقی.

* چیقما دیق جانده امید بار.

* چیقدا جی چیقمان، گیردجی

گیرمز.

* چیقجاق ماله اییه سی باشچی.

* چین دوست گنگشده بللی.

* چین دوست قین گونده بللی.

* چیرشاق لی نی چیبین اییه لار.

ح

* حرمتی زورلاب آلیب بولماز.

* حساب لی دوست آغیریشماز.

* حساب لی دوست اوزاق گیدر.

* حساب سيز ايش بېتمز.

* حلال ايشله خیر تاب.

* حمامه گیرن درلمان چیقماز.

* حلوانی حکیم اییر، شلاغی یتیم.

* حق سوز آجی بولار.

غیراسیندان.

* داغ دان آرقاسی بولانینگ، داش

دان یوره گی بولار.

* داغ داغاسوینمز، آدم آدما

سویه نر.

* داغ ده او سه نینگ باغری سووق.

* داغ گورکی داش.

* داغ ناچه بییک بولساده،

اوستوندن یول اشار.

* داغا چیقسانگ هم دابانینگ

غراب گز.

* داغینا گورا دومانى، یرینه گورا

بیلانی.

* دالنان غیز آر سیز خالار.

* دالی اوز اویننه مهمان.

* دالی دن دوغری خبر.

* دالی نی تایاق یوله گتیرر.

* دالی غایغی دان اولر.

* دالی نینگ اوزی دیر، اوزی هم

اشیدر.

* دالی نینگ مونگ سوزی تلک، بیر

سوزی گره ک.

* دالا گونده بایرام.

* دالا دالی دیسنگ آریا بویی اوسر.

* دایی لی اوغلان دارتیق.

* درخت بلندبولسا، میوه سی

خ

* خدای اورانینی پیغمبر عصاسی

بیلن دورترمیش.

* خسته بولماق عادت، حال

سورماق مدد.

* خسته سین یاشیران ساغالماز.

* خضر دیب بارانیم، خرس بولوب

چیقدی.

* خطاده برکت یوق.

* خودپرست لیقدان بت پرست لیق

غوی راق.

* «خوشینگ» آتاسی اولماندیر.

* خیر اتسنگ بوتین ات.

* خیرلی مال اییه سینی تاپار.

د

* داغ باشیندان ییقیلار، یر

* دوغان لی ارکه کپلار، دوغان سیز

قورقا.

* دوغانینگ بای بولسا، عیالی

غوانسین.

* دوغری سوز داغی دشر.

* دوغری گلن کیگینگ ایکی

گوزوندن باشغا عیبی یوق.

* دوغوب دوغان بولینماز، تانیسیب

دوغان بولینار.

* دوغا، کم ارسغال بولان دان، ییلده

بیر یاغی چاپسین.

* دوق باشا دولت یاغاره، آچ باشا

محنت.

* دوق چایقانمان، آچ دویماز.

* دوقینگ آچدان خبری یوق.

* دوست دوغریسی کینه سیز.

* دوست دوستینگ آینه سی.

* دوست سیز باشیم، دوزسیز

آشیم.

* دوست یخشی سی اوزاق ده.

* دوستلیق ده منزل بولماز.

* دوستینگ یوزونگه آیدار،

دشمنینگ ایزینگدان.

* دوستینگ تیلکی بولسا، قپانینگ

غورولفی بولسین.

* دوستی یوغینگ دشمنی اوستون

* درخت دویبوندن سوو ایچر.

* درخت بیر یرده کمال تاپار.

* در آستینده درد غالماز.

* درد چکن طیب بولار.

* دردی بولمادیق درمان ایزلاماز.

* دره اییه سیز غالسا، تیلکی بگلیک

ادر.

* دوز سوز داغی دشر.

* دیک گزن، دوق گزر.

* دگیمسوزه دگیم دگسه، ییلده

گچینی ایکی غیرقار.

* دشمنینگ گوله نینا اینانما.

* دشمنینگ اولوم دیله یون چانگ،

اوزونگه عمر دیله.

* دشمنینگ سوغاتیناسر اتمه.

* دشمن سنی تانامانقا، سن اونسی

تانا.

* دشمنی دوستوندان تاپ.

* دشمن دوشیشی گوزلار.

* دشمن دان دؤنوک یامان.

* دشمنینگ گولدیگی، سیرینگی

بیلدیگی.

* دمیرچی نینگ اطلی نعل سیز.

* دنگ بولمان دوش بولان.

* دنیا مالی دنیا ده خالار.

* دويه لا ايت اويرهن ياني.

* دويه لي باي، دنيالي باي.

* دويه ييتماسه، سمره مز.

* دويه قارريسا كوشا گينه ايه رر.

* دويه بوينونه بويسانيب، ييلدان

كور غالبدير.

* دويه بوينونينگ اگري لينگيني

بيلسه يخشي.

* دويه ده قوات بولماسا سلطان

ويس نيله سين.

* ديداره دويماق يوق، مهره خانما.

* ديشينگ بارقا مالينگي اي.

* ديال بيلمز نوكر، ابرائينگي دوكر.

* ديال بيلن اوراق اورسانگ، بيل

آغريماز.

* ديال يوره گينگ آچاري.

* ديال قليچ دان ييتي.

* ديال هم قلا، هم بلا.

* دياله گلدی، بيله گلدی.

* ديالينگ سالان دوونيني ديش

چوزمز.

* ديالينگ خفه بولسا، دپه ساچينگ

ديم ديك.

* ديمه سرينگ دوستينگه،

دوستينگ هم دوستي بار دير.

* دينگلان، اوز عييني اشيدر.

* دوسته آيتديم سوزومي، دشمن

بيلدي سريمي.

* دورنا گوکده، دوزاق يرده.

* دوزايه ن يرينگه قصد اتمه.

* دوزدان اولي بولما.

* دوزيمينگ بولسا بولامالي يانينده،

دوزمزم بار.

* دوکولن چاناق دولماز.

* دولتلي عارسيز گره ک.

* دولتلي دن دولت يوقار، بي دولت

دن محنت.

* دول گوزي بيلن هله ي آلمه، پياده

گوزي بيلن آط.

* دونگفيزي باتغاده باس.

* دووک غاب ده سوو دورماز.

* دويسا آجيفاريني بيلمز.

* دويشي گورمک بولار ده، يورماق

بولماز.

* دويماديغينگ سارقیدی بولماز.

* دويا مونيپ خطبه بوقما.

* دويا «هايت» ديمک هم مدد.

* دويه نينگ اولي سي کوپري نينگ

اوستونده تاياق اير.

* دويه منزل غارار، اشهک آياغي

نينگ آستيني.

* ساغ گوزومی چپ گوزومه محتاج
اتمہ سین.

* ساغلیق بایلیق، یاشلیق دولت.
* سایه نی اکمدیک سالقینده یاتماز.
* سخی اوده یانماز.
* سیرین ییلمدیک آطینگ سرتیندان
آیلانما.

* سرچه دن قورقان داری اِکمز.
* سقاوینگ سونگوننی آل.
* سمیز لیگی غویون گوتتر، اونده
ده قره غویون.

* سن بولماسانگ صنم جان.
* سندن حرکت، هندن برکت.
* سوادلی داریره سیغار.
* سوادلی کوپونگ، پولی کوپ.
* سودخوارینگ قبری یانار.
* سوراب برندن اوروب بر.
* سوری (ثوری) آغساق سیز
بولماز.

* سورینگ بیر آغساقی بیلدیرمز.
* سوری دن آیریلان غوینی قورت
اییر.

* سوز غیسغاسینه یخشی.
* سوزی سوزه اوغشاماز، آغزی
سوزدن بوشاماز.

* سونن اوجاق ییلیشماز.

* زاد هم دادلا گره ک.

* زادینگ تازه سی یخشی،
دوستینگ کهنه سی.

* رنگینی گورده، حالینی سورا.

* زاریم بارده، زوریم یوق.
* زرچه (سرچه) سمراب باتمان
چیقماز.

* زر زورینگفی، زغاره کورینگکی.
* زر قدرینی زرگر بیلر.
* زوری، زور بیلملی.
* زیان سیز قره نینگ کوپی یخشی.

* ساغ باشیم، سلطان باشیم.

* سیلاشیق ایکی یاندان گره ک.

* سونگ گلن آشا باتیر.

* سونگقی تویکیلیک ساغال ازمز.

* سونگقی پشیمان، اوتہ دُشمن.

* سووه گیریب غوری چیقار.

* سووی گورمان ایشتان چیقارما.

* سوو گتیرن هم بیر - کویزه دوون

ش

* شاگرد خلیفه دان اوزماسا هنر

یتر.

* شرطیم شاخیمه.

* شکر اتسنگ مانگا، ینہ بررین

سنگا.

* شمال بولماسا چوپینگ باشی

غیمیلداماز.

* شیطانینگ آزدیرانی اوزونینگکی.

هم.

* سویگی کور بولار.

* سویمگن آش غوسدیرار.

* سوو حاصلینگ انه سی.

* سویانیشن ییقیلماز.

* سویده سینگه سر اتسنگ قان

گورینر.

* سویت ده آغازی بیشن، سووی

اوفلاب ایچر.

* سوو آقار، داش غالار.

* سووکویزه سی، سوو یولینده

سینار.

* صبر ادن مراده یتر.

* صبر ادن بکلی غاپینی آچار.

* صبرلی نینگ صندوقی صاف.

* سیغیر حرمت گو ترمز.

* سیغیرینگ غور یغینده پیچاق

دومه.

* سیغیرینگ شاخینه اورسانگ

اندامی سیزلار.

* سیلاره گویجینگ بولماسا،

سیلاماغا دیلینگ بولسین.

ض

* ضررینگ یاریندان غایتماق هم

فایده.

* سیلاغینگ آنگیرسی قورقی.

* عقل لی یگیت ایله یتیرر، احمق
یگیت یوردی یتیرر.

* عقل باش دان چیقار، آلتین داش
دان.

* عقل دان آرتیق پایلیق یوق،
ساغلیق دان قمت داد.

* عقل لاگون یوق، بی عقله اولوم.
* عقل لی نینگ قدری احمق یانینده
بللی.

* عقل سیز یاش یوق، بها سیز ایش.
* عقل سیزینگ ایشی کوپ.

* عقلی چاشانینگ محنتی آشار.
* عقلی یالان یاد ادر.

* علم عقلینگ چراغی.
* عمرینگدن ایکی گون خالسا آط.

آل، بیرگون خالسا عیال.
* عیال غیرت لی بولسا، آر قورقاق

بولار.
* عیال اونگسه خزینه، اونگماسا

قضا.
* عیالینگ یمان بولسا یورت پراخت

لیغیندان نه فایده.
* عیب سیز آدم بولماز.

* عیب سیز دوست ایزلان، دوست
سیز خالار.

* عیبینی یاشیران آینگالماز.

* طعام بر سنگ آجا بر.

* طوموس (توموس) دپه سی

غاینامادیغینگ، قیش غازانی غایناماز.

* طویه بارسانگ دو یوب بار، طوی

دونونگی گیب بار.

ع

* عادل اولر، عدالت اولمز.

* عالم بولماق آسان، آدم بولماق

قین.

* عالم آزمان، ظالم اونگماز.

* عالم آنگاسامان ایشلار.

* عذاب سیز یرینگ آدی یوق.

* عقل گویچ برر، گویچ یوره ک.

* عقل لی گتیر، احمق یتیر.

* عقل لی اووره نر، احمق اووره در.

* عقل لی ایشی بیلن، احمق دیلی

بیلن.

* عقل عقلدان زیاده.

* عقل سیزینگ ذوقی آرتیق.

* عقل یاش ده دال، باش ده.

غ

* غوری دوست اولی خزینه دیر.

* غویمادیغینگی گوزلمه.

* غویین باقسانگ غویین تایاغینگ

الینگده بولسین.

* غیبت کشر حقیقتی آتماز.

* غیزاریب تنیم گورونندن، آغاریب

یامام گورونسین.

* غیز غیلینغیندان سویدیرر.

* غیز لینگ سارغیدی توکنمز.

* غیزلی اوی ده ایش غالماز.

* غیزی بارینگ نازی بار.

* غیزیل گورسه خضر آزار.

* غیزیم سنگه آیدایین، گلنیم سن

اشیت.

* غیزینگ گوونی غیل بولار،

چیکیلسه ده چوزولر.

* غیز یخشی سی غیشیق چاتمه دان

چیقار.

* غیز کپه دن (نژده دن) چیقار، توشه

اومچه دان.

* غیزینگ گوزی غیزیل ده.

* غیسغانچ دان ایکی چیقار.

* غیسدانان لایه باتار.

* غیسغانجینگ آتان اوقی اوزونه

دگر.

* غیشیق آرابه یول بوزار.

* غارری اوی دیره گی.

* غارنی دویره ده گوزی دویماز.

* غارنی دوقه بلایوق.

* غازان ده بولسا سوساق ده چیقار.

* غالان ایشه غار یاغار.

* غسامیشی غووشاق توتسانگ

الینگ غیار.

* غاوون غاوون دان رنگ آلاز.

* غاوونینگ یخشی سینی شغال

ایر.

* غایدان مالینگ خیری بار.

* غایغی غارریدار، غم اولدیر.

* غریب بولسانگ قریندایشینگ یاد

بولار.

* غریبینگ بیر دوینی، چالابایانی.

* غریبینگ آیدانی گلر، دیبه نی

ادیلمز.

* غورالان گوزه چوب دوشر.

* غوری نینگ اودینه اول یانار.

* غوغا سیز باش گورده یخشی.

* غونگشاگوز دیکن، نهار سیز

غالار.

* غونگشینگ فوتوری یوقار.

* غیمیلدان غیر آشار.

* غینگیر باش ده عقل بولماز.

* قصابایاغ غایغی، گچا جان.

* قصد ادن پست بولار.

* قضا گورینیب گلمز.

* قل خیالی غورساغینده غاررار.

* قلیچ اوز غینینی کسمز.

* قطارده نر بولسه، یوک یرده

غالماز.

* قورده رحم ادن، غوینه ظلم ادن.

* قورقانا قوشا گورینر.

* قورقاغی کوپ قوروسانگ باتیر

بولار.

* قورقاق اوّل اورار.

* غورباقانینگ جانی ساغ بولسا،

پورساتمادیق کولی غالماز.

* قورت آرقسا سیندن قوش

دویماز(دویمیش).

* قورت چاغا سیندان اكدی بولماز.

* قورت غارراسه آوی غاچار.

* قورت گورن ایتینگ آغزی بیر

بولار.

* قوردی آغزاسانگ قورت گلر.

* قوردینگ آغزی ایسه ده قان،

ایمه سه ده.

* قودوزینگ عمری قیرق گون.

* قورقاغا نه فایده، نه زیان.

* قورقاق تایاغا بولماز.

ف

* فالچی، یالانچی.

* فرق بیلمزه یارمه ده بیر، یوزمه ده.

* فعل (پال) آزمان بلا باقماز.

* فعلی آزان تیلکی، حینینه باقیب

اوولار.

* فقیر آدم فناده، پوستینی سامان

خانه ده.

ق

* قدرت گورسنگ داغا بار.

* قدر بیلمز قرینداهش دان، قدر بیلن

یاد یخشی.

* قدغن ده قیمت آرتار.

* قرغه غازه اوکونسه، قاناتی سینار.

* قره دان غایتماز، قرانگقی دان

قورقماز.

* قرینداهشینگ سسی قرانگقی ده

بلی.

* قورقمادىق قورقىزار.

* قورقى نىنگ اولومه فايده سى

يوق.

* قوش غاناتى بىلن اوچار،

غويروغى بىلن غونار.

* قوشه قلىچ بىر غينه سيغماز.

* قولاق اشيدەئىنى، گوز

گورمه سين.

* قول اگرىسى اوزونگه .

* قوسانگام ايزىنگه سرات.

* قهر اونگ، عقل سونگ.

* قهر شيطان.

* قهرجانگ تيز غاررار.

* قهر، غضب، سونگى پشيمان.

* قىرق يىل غيران گلسه، اجلى يتن

اۇلر.

* قىرق كىشى بىر يانا، غىنگىر كىشى

بىر يانا.

* قىرقىنگ ايچىندە جانىنى غايغىران

كافر.

* قىش غمىنى ياز اى، ياتار غارنه از

اى.

* قىش آرىق آلمه، ياز ياغىر.

* قىش اوتر، يوزى قره چىلىق كومره

غالار.

* قىشىنگ گونى قىرق تويلى،

قىرقىسى هم غىلىق سىز.

ك

* كاپىردن، كا مريدان.

* كاكيلان تورق يومورتغالامان

دېنمز.

* كاكيلىك سىنى چىقارماسا،

غىرغى اونى آلىب بىلمز.

* كاشكانى اكسنگ بىتمز.

* كتاب اوقان معنى دن دوق.

* كىر، ايكى گولر.

* كىر اشيدەئىنى، كورتوتانينى

غويبرمز.

* كر بىلن خلوت اتمه.

* كوپ گزن، كوپ اشيدر.

* كوپ آيلانسانگ يىقىلار سىنگ.

* كوپ يخشى نىنگ ايچينه بىر يمان

سىغماز.

* كوپ سوزونگ آزي يخشى، از

سوزونگ راستى يخشى.

* كوپ ياشان كوپ بىلمز، كوپ

يوران كوپ بىلر.

* كوپه يوران آزدان غالار.

* كوپه گنگش ده، اوز بيله نينگی

ات.

* كوپینگ آغزی بیر بولسا، بیرینگ

آغزی یاپیلار.

* كوپینگ دیله گی گول بولار.

* كوتك گویجلی بولسا، یونگ

غازیق یره گیدر.

* كور عصاسینی بیر آلدیر.

* كور توتانینی بللار.

* كوریلن كسكلشن یانی.

* كوندیک بهاسینی ابریق اییر.

* كویزه هرگون سینمز، بیرگون

سینر.

* کیچی جیک اوبه آرساق بولار.

* کیچی جیک داش باش یارار.

* کیگینگ اولاغی امن سونگ

یتدیرمز.

* کیمسه دیله دوشر، کیمسه اومه.

* کیمه یخشی لیق اتیونینگ

بیلیبات.

ی

* گاگیره ک ایکی طوی دان غالار.

* گب دسترخانه گلر.

* گب یل بولماسادا، یوره ک

چیشیرر.

* گپی آیدان گپچی دال، گپی

ایزارلان گپچی.

* گدای چیلیغا ده مونگ تنگه.

* گدایینگ یدی غاپی دان سونگ

یوزی آچیلار.

* گره ک درگی ییقار.

* گره کلی داشینگ آغرامی یوق.

* گره کلی زادینگی، گره کسیز

گونینگ آل.

* گزه گن آباق تزه ک باسار.

* گزن دریا، اوتوران گمراه.

* گلنه بالدیز، گیدنه یتگه.

* گلی غووی گوریون، تیکه نینه

دوزر.

* گچی نی هم اوز آیاغیندان

آسارلار، غوینی هم.

* گنگشلی یرده دنگلیک بار، گنگش

سیز یرده کملیک.

* گنگش لی طوی اوزاق گیدر.

* گمان ایمان دان آیرار.

* گوچ غایتسا آغساق اوزار.

* گسوروب بیلمدیگینگ گوزی

چیقسین.

* گوریلمدیک یرده، اشیدیلمدیک

گپ بار.

* گورک تروق کوپ کاکیلار.

* گورگینی گورمان گوره گیرمک

یوق.

* گوراش ده ییقیلان عمل اووره نر.

* گوز، دریا.

* گوز گوره نینه عمل ادر.

* گوز گورمدیگنی یوره ک سیزار.

* گوزی یر گورن یوق.

* گوزی یوغینگ، یوزی یوق.

* گوزی نینگ اودی آلینان.

* گوز قورقاق، ال باتیر.

* گوز گورنده، یوز شریف.

* گوزگورمه یوز دؤنر.

* گوز حیوانی غازانه التره، آدمی

اولومه.

* گوزونی یومان داغ آشار.

* گوزومه بولینچا غاشیما.

* گوزومینگ گورانی، گونیمینگ

سوینی.

* گوگه تویکورسنگ یوزونگه

دوشر.

* گوک داکی دیله گینگ یرده

دووشسین.

* گوونی آچیغینگ یولی آچیق.

* گوون سیغسا، گووره سیغار.

* گوون گوزلی سویمز، سویه نینی

سویر.

* گولمه غونگشینگه، گلر باشینگه.

* گوون یتسه، قول یتر.

* گولکا گولمسنگ گورنی غالار.

* گوندش لی گولمز.

* گونی بیر بولسا، اورشی ایکی.

* گوپچلی نینگ گپی معامله.

* گوپچلی نینگ غوبریفی دگیرمن

تارتار.

* گیجه نینگ خیربندان، ارتیرینگ

شری.

* کیشی نی کمیسدن اوزی ناکس

دیر.

* گیشی گناه سی، کیشی ده دورماز.

* گیشی، گیشی نینگ قلی دال، نیت،

نیتینگ قلی.

* گیشی نینگکی گیشا غیز گورینر.

* گیشی الی بیلن اوت کورومه.

* گیر مزدن اونگ، چیقمانی اویلان.

ل

* لالینگ دیلینه انه سی دوشر.

* من، منلیک ملعون ایشی.

* من نامه دییورین، دوتاریم نامه

دیور.

* منت لی یخشی ليقدان قاچه یور.

* منت سیز آش، بایرام چوره گی.

* منگه گلن منگه منگزار.

* منکرینگ گورنیدن گیتمز گمانی.

* مونگ قرغا بیر کسک.

* مونگ غایغی بیر ایش بیتیرمز.

* مهمان آتانگدان اولی.

* مهمان مهمانی غیسفانار، اوی اییه

سی ایکی سینی هم.

* مهمان آز اوتورسه ده کوپ

سینلار.

* مهمان اوی اییه سی نینگ قلی.

* مهمان رزقی بیلن.

* مهمان گلر ایشیکدن، رزقی گلر

دشیکدن.

* مهمانه گلر دیمک بار، گیت دیمک

یوق.

* مهمانینگ اونگونده آش غوی،

ایکی الینی بوش غوی.

* مهمانینگفی اوچ گون، اوچ

گوندن سونگ کوچ گین.

* میراث دان یومریق یتسه ده،

حقینگی آل.

* مال اییه سینه منگزه مهسه

شوملیق.

* مال اییه سی نینگ گوزوندن سور

ایچر.

* مال چیقار اییه سی سبب لی.

* مالی گیدن غریب دال، آبرایی

گیدن غریب.

* مرد اوزوندن گورر، نامرد

یولداشیندان.

* مرد سواش ده بللی، دانا گنگش

ده.

* مصرده شاه بولان دان، اوز

ایلینگده گدا بول.

* مصلحت لی بچیلن دون دار گلمز.

* مست ده عقل بولماز، نامردده

ایمان.

* مکرلیک، دشمن لیق.

* ملایم هوجک ایکی انه نینی امر.

* ملکچا پر برسنگ، پر اییه سینی

یردن چیقارار.

* مناره سالان مناره بویی چوقور

غازار.

* من گزمن نصیام گزر.

* میوه درختیندان داشا غاچماز.

* میوه درختندان سوو ایچر.

* میوه لی درختی ایرالاماسانگ،

میوه سی دوکولمز.

* نامرد آش اوستونده آرلار، مرد

سواش ده.

* نامرد آش اوستونده، مرد ایش

اوستونده.

* نامه داش، ایشیک بیلن تور داش.

* نامه نی خوار توتسانگ، شونگه

ده زار بولار سینگ.

* نرینگ خامی اشه گه یوک.

* نصیب اتمدیک ذادی اییب

بولماز.

* نفس، بیر اژدرها دیر، دویمازام

دولمازام.

* نفس آدمی گوره التر.

* نفسینگی جلاولاماسانگ، اول

سنی جلاولار.

* نقل، عقله یاری.

* نه خمیر، نه فتیر، نه طویه یارار، نه

یاسا.

* نه سیخ کویسین، نه کباب.

* نیرده قوتور بولسا، قره چین

شونده قونار.

ن

* ناتمکدن خدای ساقلاسین.

* ناچه آچ هم بولسه، شیره یوز

توتسانگ بتر.

* ناحق قان یرده یاتماز.

* ناحق تهمت دن، ناوقت اولوم دن.

* نادان دوست دان، دانا دشمن

بخشی.

* نادان اوغلان آتا سینا اووره در.

* نادان سوزله دیگیچه حالین

بیلدیرر.

* ناکس دن قرض اتمه، قرض

اتسنگ هم صرف اتمه.

* نامرد سوزون جو مرد دینگله مز.

* نامرده باراندن، کرملی داغا بار.

* نامرده بیر ایش مونگ اوی گتیرر.

* نامردینگ دنیا سی دار.

* نامردینگ اوزی یکه، مردینگ

سوزی.

و

* وعده ده، وفا گره ک.

* وفالی دوست یوزیل گورمسہ۔

دہ، یاد بولماز۔

* ہلہ یی بولمادیفینگ غولایی
بولماز۔

* ہم خوزگرہک، ہم خوزینگ
مورریگی۔

* ہم داییم لارہ بار یورین، ہم
طاییمہ باش اوورتیورین۔

* ہمہ زادینگ حسابی ایچیندہ۔

* ہمہ کسل لان اولمز۔

* ہمہ یرینگ تووغی نینگ سسی
بیر۔

* هنرلی قول مرادہ یتر۔

* هنری اوورہن دہ بیگرن۔

* ہودیر سیز طعام ایمہ۔

* ہیٹ، زورینگ یاری۔

* ہیچ دن گیچ یخشی۔

ی

* یابی نی غایغیران یاغا دوشر۔

* یاتان المزیتن اولر۔

* یاتان اوکوزہ اییم یوق۔

* یاتان ییلانینگ غویروغینی باسما۔

* یاتانہ، ییلان ہم دگماندیر۔

* یاتانینگ اوستونہ توران گلہ سین۔

* یاتماق اولوم دن، گزمک عمر دن۔

* ہر ایش بولسین بافید بولسین۔

* ہر بیر فہمدارہ سادہ لیق گرہک۔

* ہر بیر زبان عقل آرتدیران۔

* ہر ذادینگ اوز وقتی بار۔

* ہر زبان، بیر پند۔

* ہر کیم ادر الی بیلن، اول ہم گیدر

اوزی بیلن۔

* ہر کیم اوز اولوسینہ آغلار۔

* ہر کیم اوز عقلی بیلن یاشار۔

* ہر کیم دویمان طویینی ماختار۔

* ہر کیم اوز آغیران یرینی توتار۔

* ہر کیم اوز فعلیتدن تاپار۔

* ہر کیمینگ اوز یوردی، اوزونہ

مصر۔

* ہر کلہدہ بیر خیال، کل کلہدہ

مونگ خیال۔

* ہر گلینگ پیر ایسی بار۔

* ہر ملا اوز بیلہ نینی اوقار۔

* ہر یوردینگ تیلکی سینی، اوز

نازی سی بیلن اولارلار۔

* یاتیب غالاندان آتیب غال.

* یاد ایتینگ غویروغی یامزینده.

* یاراق ایتینگ یانینا بارما.

* یاریم گونه یاریش یوق.

* یاز یاتان، قیش آغلار.

* یازر گره ک یا زور.

* یاز یاپینجانگی یانینگدان غویما،

قیش ناتجگینگی اوزونگ بیل.

* یاش لیسقدا ایش گورمه دیک،

اولالانده سووراق (باشارنیقسین) بولار.

* یاغ سیز پلو بولماز.

* یاغیش یاغار، آریق بیتر.

* یاغی غایدان سونگ باتیر کویه لر.

* یاغی دان یای بویی.

* یاغی نی غایغیران یاغا دوشر.

* یاغی یاقانگدان آلانده، ایت

اتکدن آسیلار.

* یاغی، یاغی نینگ یراغینی بیلمز.

* یاغی یالبارانینا باقما.

* یاغی یالبارانینگی بیلمز.

* یاقمه بیشر سینگ، غازما

دوشر سینگ.

* یالان هم بولسا خوش خبر.

* یالانچی توره بیر چیقار.

* یالانچی نینگ چینی ظایا.

* یالان سوزله سنگ هم، آیاغینگی

یردن اوزمه.

* یالانچی تانگری نینگ دشمنی.

* یالانچی آدم، غویروق سیز ایت.

* یالانگاجه یاز یخشی.

* یالانگاج، دیزی بیرتیغا گولر.

* یالانگاج سوودان غایتماز.

* یالانگاجی اورسانگ، پوستین لی

غالپیلدار.

* یالتانینگ دیلی کله.

* یالتا یارینی ایر، اوکته بارینی .

* یالتا عیال، مهمان گلنده اوی

سوپورر.

* یالتانان یال تاپماز، تاپساده بول

تاپماز.

* یالنگیز آغاچ یالبارسانگ دایانماز.

* یانداق هول (اول) هم بولسا،

تیکنی غوری دیر.

* یانمادیق دان تومسا چیقماز.

* یتیشن غیز گیودن قورقماز.

* یتیم آشی یارپی بیشر.

* یتیم اوزگوبگینی اوزی کسر.

* یتیم اولسه، ایل گومر.

* یتیمینگ آغزی آشا یتنده، بورنی

غانار.

* یتیمینگ حقی، بلانینگ اوقی.

* یخشا بیر سوز بس دیر، نمانه

مونگ سوز عبث دیر.

* یخشاگون یوق، یمانه اولوم.

* یخشی آدما، یخشی یوز.

* یخشی آدم یاددان چیقماز.

* یخشی آشینی اییر، یمان باشینی.

* یخشی آط اونگوننی غارار، یخشی

یگیت سونگوننی.

* یخشی برینچا، یمان هوولوغار.

* یخشی جانینگه یولداش، یمان

نانینگه.

* یخشی ده یاد بولماز، یمان ده

اویات.

* یخشی دان شرافت، یمان دان

کثافت.

* یخشی سوز بال دان سویجی.

* یخشی سوز هوچک امدیور.

* یخشی گپ ییلانی حین دان

چیقارار.

* یخشی گونینگده دوستونگ کوپ.

* یخشی غپا بارینچانگ، یمان

غپینگه سرات.

* یخشی لارینگ صحبتنده ایشیک

هم بیر تور دیر.

* یخشی لیق اینانانینگ گوزوندن

گوزونر.

* یخشی لیغه، یخشی لیق، هر کیشی

نینگ ایشی دیر، یمان لیغه یخشی لیق،

ار کیشی نینگ ایشی دیر.

* یخشی لیقات دریا آت، بیلسه

بالیق بیلر، بالیق بیلمه سه خالق بیلر.

* یخشی لیق ات یانینگده گور، یمان

لیق ات الینگده.

* یخشی لیق یرده غالماز.

* یخشی نیت، یاریم دولت.

* یخشی نینگ اولوسی یاقار،

یمانینگ دیری سی.

* یخشی نی گورمک، جنت دن.

* یخشی یگیت قدرینی اویاسی

بیلمز یاد بیلر.

* یخشی یگیت ایل عیین آچماز.

* یخشی یگیده بیر مروت یخشی

دیر.

* یدی اولچه بیر کس.

* یدی دریانگ سوونی ایچن.

* یدی غپی ده یر تاپمادیق.

* یدی یاشان آطی سیغیریب سووه

یاقما.

* یر آله، یورت آله.

* یر آستینده ییلان گاوشه سه ایل

بیلر.

* یر آلمه، یورت آل.

* یر آلمه، غونگشی آل.

- * یراغ توتان، یراغ دان گیدر.
* یردن تاپسانگام ساناپ آل.
* یرسیز غارغیش اوزونگه دگر.
* یر غاتی بولسه، اوکوز اکوزدن گورر.
* یره باقاندان یر قورقار.
* یری بایینگ، ایلی بای.
* یراغا دوشن بولداشینى کوپ ایسلار.
* یرقالی دون یراماغه یخشی.
* یرکه گزن هدر ادر.
* یرکه گولن اویالار.
* یرکه نینگ چانگی چیقماز.
* یرکه یول تاپاندان، کوپ بیلن آداشان یخشی.
* یرگیدینگ سوزی، یوره گینگ دوگونى.
* یرگیت، یرگیدینگ تورینه بیر گچر.
* یرگیت باشی غوغاده گره ک.
* یرگیت سوزی بیر گره ک.
* یرگیت عارف بولسا، اصلی نی سوراما.
* یرگیدی غم باسسه، دنگ دوش آختارار.
* یرگیده مونگ دورلی هنر هم آز.
* یریل سونگی، یاغیش.
- * یرماندان بویونگی ساتین آل.
* یرمان دویه هوودینی اییر.
* یرمان خاتین دان دیو غاچار.
* یرمان گوز دنگیزی غورادار.
* یرمان گونده قدریم بیلن، یخشی گون ده دوستیم دیر.
* یرمان لیفینگ سونگی گولکی.
* یرمان لیق شریندن غاچسانگ، یخشی لیق آلینگدان چیقار.
* یرمان یولداش یول ده خالدیرار.
* یرمان لارینگ یرمانلیغینی آیت، فعلیندن غایتسین.
* یرمانه سرینگ آیتمه، آیتسانگام چینگی آیتمه.
* یرمانه یاناشسانگ، قره سی یوقار.
* یرمانه یاران یوق.
* یرمانی گورمَدیک، یخشا فرق اتمز.
* یرمانی یاشیر، یخشی نی آیت.
* یرمانینگ کونگی یقاسیندان یرتیلار.
* یرمانینگ یورغیدی اوزونه.
* یرنگیلی یل کوتار، آغیری یر.
* یرنه نینگ ینه سی بار.
* یروپ سیریلیب توینوقدان گچر.
* یروپک دونونگ ایچینده، یخشی، یامان تاناتماز.

* يوردى بلد چاپار.

* يورغانىنگە گورا آياق اوزات.

* يوز بر سنگ يوزونگ دوشر.

* يوزگورن، جنت گورمز.

* يوزى نورلى نىنگ يوراگى آچىق.

* يوزيوزدن ايسى.

* يودا ايزلاسانگ يوله التر، يول

ايزارلاسانگ ايله.

* يولاغچى يول ده يخشى.

* يولداشىنگ كوربولسا، گوزونگ

غىپه راق.

* يولداشىنگ قرغا بولسا، ايمىتىنگ

تزهك.

* يولدان چىقسانگ ده، نرخ دان

چىقما.

* يول ده دوشان يول ده غالار.

* يول ده دوشولان، يولداش بولماز.

* يوله چىقسانگ يولداشىنگى دوز

ات.

* يول عذابى، گور عذابى.

* يىتن داد، يىتن يرىندن تاپىلار.

* يىتن پىچاغىنگ صابى آلتىن.

* يىتىك، يىتىگى تاپار.

* يىقىلان دىزگه گچى مىنر.

* يقىلان گوراش دن دويماز.

* يىقىلسانگ يره ياپىش.

* يىقىلسانگ اولى دان يىقىل.

* يىلى قرانه يىلان ايرر.

* يىلان غوونى تازه لار، خاصىتى

اونكى ليگى.

ترکمنستانلی لارینگ آتالار نقلی

مونی ایلکی چاپاقتارلان:

ک، برکلی اوف ۱۹۶۱ میلادی ده

بولارسینگ، ایشلمه سنگ حاسسا
بولارسینگ.

* آز ایشله سنگ، ایگنچ آلارسینگ،
یاتسانگ کاینچ.

* عذاب سیز برینگ آدی یوق.

* عذاب سونگی راحت.

* آحمق آشدا بللی، یگیت ایشده

بللی، آر سووشده.

* عقلسیز یاش یوق، باها سیز ایش.

* آلما بیش، آغزیمادوش.

* آرینینگ زهرینی دادمادیق بال

قدرین نا بیلسین.

* آطی دووک قاریدار، ییگیدی

اوراق.

زحمت، چارواچیلیق همدا

دایخانچیلیق حقیندا

(زحمت حقیندا)

* آبرای آلقاق بولسانگ، آرتیق

ایشله.

* آغلامادیق اوغلانا امجه ک یوق.

* آغز کوی آشا یاقین، الینگ کوی

ایشه.

* آدم الی، قیزیل گل.

* آجیقسانگ چوپان یانینا،

سوساسانگ دایخان یانینا.

* آز بولسون، اوز بولسون.

* آز پیدا دان، کوپ زیان.

* آز، آز اورهنیپ اوسسا

* بال توتان بارماغینی یالار.

* بار بار ایشدن بار، ایشلمه دیک

زادا زار.

* باشیم دا آغیرماز، بادیم دا قاچماز.

* بریمسیر بایلارا باراندان، کرملی

داغلارا بار.

* بیکاردن تانگری بیزار.

* بیر توتام یتمه سه، گویجونگدن

گور.

* بوگونگی ایشینگی ارتا قویما.

* قالان ایشه قار یاغار.

* گیدن گتیرر، اوتوران نرخ سورار.

* گیچ یات دا ایر تور، آلتی پیشگی

آرتیق اور.

* قولونگ قیملداسا، آغزینگ

قیملدار.

* قویون باقیشما سراتمه، حق

آکیشما سرات.

* قورت آیاغیندان اییم تاپار.

* قیملدان قیر آشار.

* دیلنن دیزا یتمز.

* دولتلی آشیندا بللی، بی دولت

ایشینده.

* پنگسیکچینگکی یکه گون، یتیب

بارسا، یدی گون.

* جفا سینی چکن وفاسینی گورر.

* اینگده اوکوزینگ اینینی اییب،

یاتانگدا گولانینگ پرینده یاتما.

* ایکی قاریز بیر الده توتدور ماز.

* ایر توران ایشیندن دینر.

* ایش عقلی تاپار، عقل ایشی.

* ایش کوپ دمیر آز، اوسسا کوپ

کهور آز.

* ایش میشگل دیر، آنگلامازا دوش

گلسه.

* عشرته توکنمک یوق، اییمیشه ده.

* ایشلمه دیک، دیشله مز.

* ایشلانگده قول یالی ایشله،

گزنگده بگ یالی گز.

* ایشسیر گلیپ، ایشلینینگ ایشینی

قالدیرار.

* یوزه یتمه سنگ، یوزه چیقارلار.

* ییغماسانگ، ییغنارسینگ.

* کم ایشلسنگ کسر لر، یالتانیپ

یاتسانگ قیسارلار.

* میولی آغاجی اثرلاماسانگ، میوه

سی دوکولمز.

* موخت بخار دا یوق.

* اوقان نمازی اورکوزن قورباغاسینا

دگمز.

* اوغلنی اکلان تانار، آطی ساقلان.

* اوزبورجونی اوده مه دیک اوکونر،

دیلی قیسغا دیر ساقینار.

ناکسه زار بولماز.

* اوکونچسیز ایش بولماز، آخمیر

* چکسنگ زحمت، یاغار رحمت.

سیز اوروش.

* پلان یرده باقیر بار، بارسانگ تاقیر.

* چیقداجی چیقمان، گیردجی

گیرمز.

* ساقغالدان آیریب مورتدا قویما.

* اخلاص بیلن آغلاسانگ، سوقور

گوزدن یاش چیقار.

* سایانی اکمه دیک، سالقیندا

* اخلاص لی یاپیش ایشینگه، اوردن

یاتماز.

* سرچه دن قورقان داری اکمز.

داقین دوشونگه.

* سیغیرینگ قویروغیندا پیچاق

* اکنده یوق، دیکنده یوق، خرمندا

دوومه.

حاضرخوجا.

* ساعتلی گون ایملمه سنگ، بی

* اکتیپ بیلمه سنگ عیال آل.

ساعت گون اط تاپدیرماز.

* الی بارینگ دیلی بار، میداما دا

پولی بار.

* تاین آشینگ ایه سی، آداغلی

* الیمینگ اتی، گوزومینگ کوکی.

قیزینگ اری.

* تیکنسیز گل بولماز، زهر سیز بال.

* الینگ ایشله سه آغزینگ دیشلار.

* توموس دپه سی قاینامادیغینگ،

* ایشک ایشکدهن قالسا، قولاغینام

قیش قازانی قاینماز.

کس قویروغینام.

* اوجونی دوومه دیک ایکی اوتیر.

* اراوونر، قورال ایشلار، تیلکی

* اولی باشلار، کیچی ایشلار.

اوونر، سورن ایشلار.

* اوومان اووسر، دوقامان قاریشلار.

* یاز یاتان، قیش آغلار.

* هر ایشینگ حایری یاغشیدیر،

* یالتا یال تاپماز، تاپسا دا بول تاپماز.

تویونگ گلشیگی باخشی دیر.

* یالتا یارینی اییر، اوکده یارینی.

* حرکت، برکت.

* یالتانان یال تاپماز.

* هیچ یرده آشا باها یوق، ایشه باها

* یالتانماز اوسسا بولار، آینگالماز

بار.

خسته.

* هنرلی بیگیت حوربولماز، هر

* یامان یتر، یالان دویار.

* يانماديقدان توسا چيقماز.

* ياتان اوکوزه اييم يوق.

* ياتانا برسنگ مانگابر.

* ياتماق اولومدن، گزمک عمردن:

* ياتماق اولاي اغشى.

آيريلماسين.

* باشى اسه نينگ، مالى بيتين.

* بدو اطلار سمير بولار، قوچ

بيگيتلر تميز.

* بدو جول ايچينده، گوهر کول

ايچينده.

* بخارده مالى بولانينگ، موندا

قارنى دوق.

* غاز چولده ده بولسا، گوزى کولده.

* قارغا مونگ قاغيلداسا داياز

چيقماز، غاز بير قيغيرسا چيقار.

* قوتور قولونگدا بولماسين، يامان

يانينگدا.

* قويون يوزه يتينچا، دريسى مونگه

يتر.

* قويوندا ارک اتى، قوشدا باراق

اتى.

* قولانينگ اودى بولماز، قوشونگ

سويدى.

* قوش بار، ات برملى، قوش بار

اتين ايمه لى.

* قوش قاناتيندان کيره ي ايسلمز،

قولان توينا غيندان.

* قيش آريق آلما، ياز ياغير.

* قيشدان آلدیم ماليمى، ياغيدان

آلدیم ماليمى.

چارواليق حقيندا

* آوتوتانينگقى بولار.

* آط اغنان يرده توى بولار.

* آط آيلانيپ قازيغين تاپار، سوو

آيلانيپ پسينى.

* آط آيليني قورار، دويه يلليغيتى.

* آط آلسانگ يورغاييلن يوريش آل،

عيال آلسانگ عقل ييلن هوش آل.

* آط قيليغينا ايه سى يتيك.

* آط دوستى، آتا دوستى.

* آطدا آياق بولسا، اوزگه سين

بولماز.

* آطدا قويروق بولماسا، يالندان نه

بيدا.

* آطى بارينگ قاناتى بار.

* آط تويناغينا آط جيدار.

* آطينگ آدى اولى، دويانينگ

دابانى.

* باغيراق دويام بولسون، ايه سيندن

* دويه بيتماسه، سمر يمز.

* دويه قيردا بولسا، گوزي شوردا

بولار.

* دويه منزيل قارار، اشك

اياغيننگ آستيني.

* دويه لي بای، دونيالي بای.

* دوياني قوتور توکه در، چوره گي

پتير.

* دوياننگ اولوسي گتک اير.

* دويانگ ناچه بولسا، ياغري دا

شونچا.

* دورنا گچسه دولونگي ياپ، غاز

گچسه قاپينگي.

* يدي حازيناننگ بيري توو قدير.

* يله يارغاک، آياز اکيز.

* يولبارسينگ چاغاسي ييلدا

اياقلانار.

* اييملي آط، آرماز.

* ايکي گوچ، بير تالانگ.

* اينه رينگ دولي بولماز.

* ييگيدينگ گورکي، آط ياراغ.

* مال آجيسي، جان آجيسي.

* مال تاپان باقسين، اودون تاپان

ياقسين.

* اودوني يثغان بيلر، مالي ساغان.

* مال چيقار ايه سي سبيلي.

* مال ايه سينه منگزه مه سه،

شوملوق.

* مال ايه سينينگ گوزوندن سوو

ايچر.

* ماليم، جانيم.

* سويدوندن سارغان بولماز،

يونگوندن يورغان.

* تايي آط ادينچا، ايه سي ايت

بولار.

* تسوق تسوتانينگي، توشان

تورزانينگي.

* حاييرلي مال ايه سيني تاپار.

* خطر دا نر بولسا، يوک يرده قالماز.

* چمن اوردک اير اوچار.

* چوپان قايدا يسر، مالي تويدا.

* چوپان تاياق سيز بولماز.

* چوپان سيز قويون داغار.

* چوپانينگ اياغي يتمه سه، تياغي

يتر.

* اکسنگ اکين، باقسانگ قويون.

* اشک بولسون، حاييرلي بولسون.

* أرقاناتي، آط .

* ياغشي يگيت ياشياني

بيلن، ياغشي آط يال قويروق بيلن.

* ياز يونگي کچا بولماز، گويز

يونگي دولاغ.

دایخانچیلیق حقیقیندا

* آق آلتینی اکلہ سنگ، دورلی دومن

زات برر.

* آق بوغرا چوکمه سه، قارا یر

قایماز.

* آق نر چوکمه سه، بوز مایا قایماز.

* آریا ییغیلسا انبارینگی، بوغدای

ییغیلسا سامان خانانگی تاییارلا.

* باغینگدا گورسنگ، پایانگدان

آس.

* قیشی قیش سیرامادینگی، یازبی

یاز سیراماز.

* دایخان الکینی ییگره نر، اکین

سالغینی.

* داماداما گول بولار، هیچ داماسا

چول.

* یر دویمان، آر دویمانز.

* یری قووی بجرمه سنگ،

تخمینگی بیلن حوتما حوت.

* یری گویز سور، گویز سورمه

سنگ یوز سور.

* یری یاریا برن قوریسون، پولی

ساریا توتان.

* ایت یثلی اکه نینگ، دونگوز یثلی

اورارسنگ.

* کیچی چیلله ده بال هم بولسانگ

دامما، اولی چیلله ده زهر هم بولسانگ

یاغ.

* مللیکچایر برسنگ، یر ایه سینی

یردن چیقار.

* اویناپ اکسنگ، بویناپ بیتر.

* پیس پیسی تاپار، سوو پیسی.

* سپیلمه دیک تخم گوگرمز.

* سوو نوبتین کویدورن ییل آجی

قالار، دگیر من نوبتین کویدورن گون

آجی قالار.

* تخم آل دا یره بار، گوگرمه سه

مانگا گئل.

* خرمن آلدیم، قالا آلدیم.

* چول گورکی سوو، سوو گورکی

قوو.

* چاروا دایخانینگ ایزیندان یدی

ییلدا یتر، دایخان دایخانینگ ایزیندان بیر

ییلدا.

* اکن بولسانگ اورارسینگ، برن

بولسانگ آلارسینگ.

* اکن اورار، اکلان گورر.

* اکنه باردا، اکمه دیگه یوق.

* اکسرسینگ اورار سینگ،

اکلارسینگ گوررسینگ.

* اکین اکن پیدا گورر.

* اکین اکسنگ بوغدای اک، مال

باقسانگ قويون.

* بير گلدن بهار بولماز.

* قاراقچى توپدان آيريلانىنى

سانجار.

* قارغيش قالديرماز، آلقيش

اولدورمز.

* قارنى دوقونگ مالى توكل.

* قاريپلار اوزدى گيتدى، بايلارى

پيزدى گيتدى.

* گنگشلى توى دارغاماز.

* گنگشلى توى اوزاق گيدر.

* گوچن يووردنگ قدرينى قونانگدا

بيلرسينگ.

* گوراشده آتانگ بولسادا ييق.

* قولان هوورى كوپ بولسا، بير

آغساغنى بيلدورمز.

* قورت گورن ايتينگ آغزى بير

بولار.

* گويجى آسغين شلايين گرگ.

* گوچلنينگ گل ايسى بار.

* قيليج قينيندا دورسا پوسلار.

* گامى چينينگ جاني بير.

* داغدان آرقاسى بولانينگ داشدان

يوراكى بولار.

* دك گزن دوق گزر.

* دننگه نا، دننگ شريك.

* دپا چيقدا سرات، گوپونگ اوغزى

* اكينى شورگتير، يوكى نر.

* كوزه گار باتار، يا دومه گار.

* ياغيش ياغيپ ياز بولماسا، ميدام

يازينگ خزان بولار.

وطن، ايل - خلق

آغزى بيرليك

* آغزى بيره تانگري بير، آغز آلانى

قانگري بير.

* آغزى بيرليك همه زاتدن گوچلى

دير.

* آلتين يرده ياتماز، ياغشيليق يولدا

قالماز.

* عالم ايلده بار، داىخان پيلده.

* آرقالى داغا كيشنگار.

* آرقالى كوپك قورت آلا.

* آرىقدان آرتلا، ايزينگى ياتلا.

* آديم كویندن، اقراريم كويسون.

* آشنا بولماق آنگسات،

آيريليشماق مشگل.

* باش بولماسا، گووره لاش.

* بك قالا بلا گلمز.

* برک بولسا داشينگ، تايياردير

آشينگ.

خانجاق بولسا، سن هم شونگا.

* ایلدن چیقسانگ چیق، نرخدان
چیقما.

* دیش دیشسه دگسندن، داش
دشادگسین.

* دوق باشا دولت یاغار، آج باشا
محنت.

* دوغری گلن دولاندير.

* یکه چیقانا، یک کسک.

* یکه یول تاپاندان، کوپ بیلن
آزاشان یاغشی.

* یکه گزن هدرادر.

* یکه لیک خدایا یاغشی.

* یکانینگ چانگی چیقماز.

* یودا ایزلاسانگ، یولا بارار، یول

ایزلاسانگ ایله.

* زیانسیز قارانینگ کوپی یاغشی.

* ایل آغی سیز بولماز، دون یاقاسیز.

* ایل آغزی کرامت.

* ایل آغزینی بیغیپ بولماز، چلک

آغزینی بوغوپ.

* ایل آغلاق بولسا، دونگیز دپا

چیقار.

* ایل بیلن گلن، توی دا بایرام.

* ایل بیلن کسیلن بارماق آواماز.

* ایل دالدیرسه دالدیری، ایل

قودراسا قودرا.

* ایل ایله سیفار، اوی اویه سیغماز.

* ایل اونگالسا، آتینگى سوی.

* ایل اوز دالی سین تانار.

* ایل ده گپ کان، مکه ده عرب.

* ایلیم گونوم بولماسا، آییم گونوم

دوغماسین.

* ایللی گیدن گلر، پیللی گیدن گلمز.

* ایکه ویسنگ آغزی بیر بولسا،

آسماند اکینی ایندرر، آلتاوینگ آغزی

آلابولسا، آغزینداکینی هم آلدیرار.

* ایکی بولوپ بیره دگمز، گوزلی

بولوپ کوره دگمز.

* ایکی سیرتلان بیر سیرتلانینگ

سیرتین ییرتار.

* ایکی تنتک بیریکسه ده، ایل

بولماز.

* ایته برسنگ آشینگی، بیرگون

چکه لار لاشینگى، ایله برسنگ

آشینگی، هرگون سیلار باشینگى.

* ایتینگ آغزی آلا بولسادا، موجک

گورنده بیریگر.

* کمکلشن یوو قایتار.

* کوپ آیلانان ییقیلار.

* کوپ دامجادان گول بولار.

* کوپونگ سوزی گول بولار.

* کوپونگ دیله گی، کولونگ سووی.

* قیریق ییل قیران گلسه ده، آجال

بتن اؤلر.

* مصلحت بیلن آتیلان داش اوزاق

گیدر.

* موللامسی کوپ بولسا، توقلوسی

حراما چیقار.

* مونگ درگ باشین بیر بیلن چاتار.

* مـصـرـده شاه بولانگدان، اوز

ایلینگده گدا بول.

* اوبا توری آغیر.

* اورتاق مالی ایت ایمز.

* اوز - اوزونگه بها برمه، ایل سانگا

بها برسین.

* اوزونی اوونینگ، طنابی چویروک.

* اوزونگی آر بیلسنگ، اوزگانی شیر

بیل.

* اوی گورونگ سیز بولماز، کور

عذاب سیز.

* سمیز لیگی قویون گوترر.

* سووش گونی آغتامونمه.

* سویانشن ییقیلماز.

* سورودن آیریلان قویونی قورت

آلار.

* سوری نینگ آریغی دا بولار،

سمیزی ده.

* تاغان آیاغی اوچ بولار، بیر بیرینه

گویچ بولار، بیری دوولسه هیچ بولار.

* توشانا دوغدوق دغه.

* اولی ایلینگ اوزقاییغیسی، کل

قیزینگ آر قاییغیسی.

* حقیقت پولادی یارار.

* خلق آیتسا، قالب آیتماز.

خلق یرسیز سویما، حور بولارسینگ

قاتیغی یرسیز دوکمه، زار بولارسینگ

* هر کیمینگ اوزدوغان جایی

اوزونه مصر.

* چوپ دیک ده، عقل ات، چوپ

نیرا قیشار سا شونگا گیت.

* ال الی یوورا، ایکی ال بیریگیپ

یوزی.

* عملینگ سره سی، گویچ.

* إشگی یوکه چک، إشک گلّمسه،

یوکی إشه گه.

* آر لفظ دن، کوی بوغازدان.

* یوردونگی ترک ادیجی بولما.

یاغشی یارینگ قدری بولماز،

بیر یامانا دوشمایانچا

اوز یوردونگ قدری بولماز،

اوزکه یوردا آشمایانچا

* یاقالی دون یاماغا یاغشی.

* یالانشان آجیقماز، سوینشن

* يالنگيز قولدان آو چيقماز.

* ياريندان آيريلان يدي ييل اغلار،

يورددان آيريلان اولينچا اغلار.

* ياد ايتينگ قويروغى يامزيندا.

* ياتانا ييلان هم دگماندير.

* ياتان ييلانينگ قويروغىنى باسما.

* باي ايشله سه ايشنگگر، ايشله مه

سه قناعتلى، سوزله سه ديله وار، سوزله

مه سه ساليخاتلى، غاريپ ايشله سه

حارسال، ايشله مه سه يالتا، سوزله سه

لاقى، سوزله مه سه گونگ.

* بي دولتى دويانينگ اوستونده ايت

يارار.

* بي درد بيلن دردينشسنگ،

سيرينگ يره دوکولر.

* غار ياغسا، بوغورچى اغلار،

غارپ اولسه كيم اغلار

* قارنيمى دويور دا، قارا گوم.

* غارپينگ بير دويانى بايانى.

* غارپينگ بايرامى، يانگى اشيك

گينده.

* غارپينگ گوونى سينيوق، سوزى،

سوق، يتيمينگ بوينى بوروق، يوزى

سولوق.

* غارپينگ گوونون

«خوشگلدينگ» اولار.

* غارپينگ تاپديغى، ياپينينگ

چاپديغى.

* غارپ آدم يامانار، يامانار دا

قووانار.

* غارپ غله تاپماز، غله تاپسا قاب.

غارپيليق حقيندا

* آغشاملينغى تاپان ارتيرليگين

قايغى اتمز.

* آجينگ آنكى بولماز، آريغينگ

حوورى.

* آجينگ آنكى بولماز، دوقونگ

قايغيسى.

* آز آشيم، غوغاسيز باشيم.

* آق گون آغاردار، قارا گون قارى

دار.

* آرىق آنكى بيلمز، آچ حور.

* آچ گوزونگ قارنى دوسا دا،

گوزى دوپماز.

* آچ داش چيقار، يالانگاچ ايچ گيرر.

* آچ اوله نينگ قولتوغيندان نان

گوزله مه.

* باليقچيدا يارنا يوق، بوگون

* غاریپ ناما غاریپ، اودون بیلن
سوا غاریپ.

* غاریپ اولدی دیدیلر، اوچ گوندن
سونگ دویدولار.

* غاریپ اولسه غمخوار یوق، یتیم
اولسه حوسسار.

* غاریپینگ سوزی یر آلماز، یرده ده
قالماز.

* غاریپ اشیگی، قارا بولوت.
* غاریپلیق غایزا ادر، اولومده یانگرا

ادر.
* غاریپلیق اولدورمز، اولدورمه سه
ده گولدورمز.

* غاریپلیقدا غاریپلیق، هاندان
گلینگ شونگا گیت.

* غاریپلیقدان یاغشی زات یوق،
یاتپ ایچره آش بولسا.

* گدایچیلیغا دا قرب گره ک.
* گورگولینینگ گوزی آغیرسا،

قونگشوسی دویماز، عرضلینینگ گوزی
آغیرسا، یدی گونلوک یره خبریتر.

* گویجی یتمز گوره قالار.
* گونوم اوچین گونیمینگ اوغلانینی

آللارین.
* قیز یاغشیسی قیشیق چاتمادان

چیقار.

* قیزاریب تیم گورنندن، آغاریپ
یامام گورونسین.

* درویش آشی، دیشه داری.
* دوغا، کم اریسغال بولاندان، ییلدا

یاغی ایکی چاپسین.
* دالینگ مونگ گپی تلک، بیر گپی

گره گ.
* یوق بولسا بریب بولماز، بار بولسا

گوروپ.
* یوقسوز بولاندان، یوق بول.

* یوقسوزلوق توینوقدان گچر.
* ایشی قایدانی دویانینگ اوستونده

ایت یاران.
* زاریم بار، زوریم یوق.

* ییگیت غاریپ، نامیس بای.
* ییگیده قاللاج دییمک کلی

عیدیر.
* ییگیده قاللاج دیمه، گلن ییل اکین

اکر بای بولار.
* ییگیده غاریپ دییمانگ، اکین اکر

اوراق اورار.
* ییگیتلیکده غاریپلیق، میلینگ

بولسا باری گل.
* غاریبا پالا و هم بیر، آش هم.

* پسی گوروپ شکر ات، بیگی
گوروپ پیکیرات.

بایلیق حقیقدا

- * آغزی قیشیق بولسادا بای قیزی آر دالتار.
- * آغزی قیشیق دا بولسا، بای اوغلی گپله سین.
- * عقلسیز بای بولاندان، عقللی گدای بول.
- * آلتین غسایلینینگ آغاج قاپیلا دیلگی دوشر.
- * بای ماختانسا تاپیلار، یوق ماختانسا قاپیلار.
- * بای تازه دون گیسسه: «قوتلی بولسون» دیرلر، غاریپ تازه دون گیسسه: «نیردن آلدینگ» دیرلر.
- * بایلیق، دنیا یاری.
- * بایی مال باسار، غاریبی ماشغالا.
- * بایینگ آغزی قیشیق بولسادا، سوزی دوغری.
- * بایینگ پیشیگی ده تووشان توتار.
- * بار یرینده بال آرزان.
- * بارلینینگ بازاری یانیندا.
- * بخیل بایدا بریم بولماز.
- * باشی زور بای بولار، آیاغی زور قول.
- * بایا میهمان بولسانگ باغیرسینگ، غاریبا میهمان بولسانگ

- * پولسوز بازار بارندان، کفن سیز گوره گیر.
- * تویدا توپوق یتمز، صدقه دا سان.
- * چاتمالینگ توری اوز نینگگی.
- * چوراگینگ دورت گولونی اولوراقات، گورین دویمایشیمی، بلاغی اولوراق بیچ، گورایین سیغمایشیمی.
- * ادن ایشی بیلینمز، گورن دیشی یورولماز.
- * اشک غاریبینگ الینده کوچ بولاندا پیله منگزار.
- * یاغسیز پالاو بولماز، نهار سیز غیلاو.
- * یالامان دویوب بولماز، یامامان گیپ.
- * یالانگا جا یاز یاغشی.
- * یالانگاچ سوودان قایتماز.
- * یالیم آز بولسادا، یالاغیم گینگ.
- * یامان گونونگ عمری آز.
- * یانسام دا یاز یاغشی، ایمه سمده، باغ یاغشی.
- * یارما قاینار، یال یالی، دادیپ گورسنگ بال یالی.
- * یامالی هر گون بگنر، یانگیلی بیر گون.

گاگیررسینگ.

* پولی قاراگونونگ اوچین ساقلا.

* پول، پولی تاپار.

* بکره بالیق اتینی اییمیان جانیم،

قونگورسی قویون (قوی) اتینه زار

بولدوم.

* سندن هم اوتر بو بایلیق، سندن هم

اوتر غاریلیق.

* تازه بایاندان پول قرض آلم.

* قالب قازانار، قالتامان قووانار.

* یاش بولانینگ ماغانما، بای

* قارنی دوقا بلا یوق.

بولماغینگدان وهم ات.

* غاریب قیزی گورگی بیلن، بایینگ

* آغاچ ایران بیر پای، حاحینی برن

قیزی دارقی بیلن.

ایکی پای.

* دسـتگاسی بولمادیغینگ

* آدمینگ یامانی صرفی بولار،

دسیسه نی بولماز.

آغاجینگ قاتسی سوقی.

* دوقلوک نامه دیدیرمز، آچیلیق

* آجالا، پول تولاپ قوتولپ

نامه اییدیرمز.

بولماز.

* دنیاده قورلان جایی گوردوم،

* اط اییردن قاچار، قول بایاردان.

کفنسیز اولن بایی گوردوم.

* بایلارینگ سخی لیغی الینده.

* دالی سازا بولماز، بای آزا.

* موللانینگ سخی لیغی دیلینده.

* ایت ایتینگ قویروغینی باسماز.

* بایتال تایینی دپمز.

* ییگیده قیرق ییل بایلیق یاقیرق ییل

* باشی آغیر مایانینگ یانیندا باشیم

غارپیلیق یوق.

آغیریار دییمه.

* یوز قویون توکه نر، یوزی قارالیق

* باشیناقویبرسنگ خوجانی، یاتیپ

توکنمز.

ایچر کوجانی.

* مونگ قویونلینگ دیلگی بیر

* بگیم منی بگنمز، من بگی بگنمن.

قویونلا دوشوپدیر.

* بزرگن پاچی بیلن.

* پول بولدی، کول بولدی.

* بزرگینگ گیده نی گورونمز، گلنی

* پول بولسا، جنگلده چوربا.

گورنر.

* پوللا بازار، پولسوزا مزار.

* بزرگن توزانی بیلن.

* پوللوجا اوغلان، باللیجا اوغلان.

* بنده بولدوم، گنده بولدوم.

* بریم، بکلی قاپینی آچار.

* بریم، گوکدن یول یاسار.

* بیر دورموش بار عقل گتیر، بیر

دورموش بار عقل یتیر.

* بیر سیغیرینگ سیدیگنه مونگ

سیغیر تاییار.

* بولیادا بولیا دان، یوراکده درد قالیا

دا.

* قارغا قارغانینگ گوزون چوقماز.

* قارغانینگ گوزی یاغیردا.

* قسارغانینگ قوداسی کوپ،

تیلکینینگ دوستی.

* قساچان خدای دیسه ده، قوروان

گویجونه بایرینیاندير.

* قسایانینگ داشسی قوتارماز،

ایشانینگ ایشی.

* گچینی ام اوز آیاغیندان آسارلار،

قوینی ام.

* گچینگ یوز، سوزونگ دوز،

گچینگ اوچ، سوزونگ پوچ.

* قول میرادی قاچماق.

* قول خیالی قورساغیندا قاررار.

* قولا قوللوق اتسنگ، قول سانگا

قوللوق اتمز.

* قولونگ قاویسی بولماز.

* قوردا رحم ادن، قوینا ظلم ادر.

* قورینینگ اودونا، اول ده یانار.

* گون گویچلینگکی، قوورغا

دیشلینگکی.

* گوندیز موللا، گیجه یولدا.

* قیرادنگیلکدن ساقلا سین.

* دایخان قاردا دینار، چوپان گورده.

* دیوئینگ دیشینده ات بولسا، دگمه

دیگه دگر.

* دوقونگ آچدان خبری یوق.

* دونگوزونگ آغی نامه، قاراسی

نامه.

* دویدورماسانگ دویماز،

دویشونده قویماز.

* این آغیز اویالار.

* ایکی آط دپیشر، آراسیندا اشک

اؤلر.

* ایکی قوچونگ کلّه سی بیر

قازانده قاینماز.

* ایکی درویش بیر دوشاگه سیغار،

ایکی پاتیشا یر یویردنه سیغماز.

* ایکی پیچاق بیر غینا سیغماز.

* ییلان ییلانینگ قویروغین باسماز.

* قصد ادنلر پس بولار.

* قصاص قیاماتا قالماز.

* کیمینگ قوینی یوز، اونونگ کپی

دوز، کیمینگ قوینی اللی، اونونگ گپی بللی.

* کیشی گناسی کیشیده دورماز.

* کوتک گویچلی بولسا، یونگ قازیق یره گیدر.

* کا پیردن کا مریتدان.

* قیرق ییل یر آستیندا یاتسانگ، ثواب تاپمارسینگ.

* ناحق قان یرده یاتماز.

* اون بارماغینگ دنگمی.

* اولومدن حورلوق یامان، دووکدن برتیک.

* فالچا بارما، باشینگ قایقا سالما.

* پاتیشانینگ دیلگی پاتیشادان یتیر، غاریبینگ دیلگی رقیبدن یتیر.

* پیر آزما دا، مرید آزماز.

* پیر ده اوز یولوندان، خوجا دا.

* پیریم خاص، اخلاصیم بس.

* ساغ گوزومی سول گوزومه محتاج اتمه.

* صدقه دا سان یتمه دیک، داغدان کوله گه.

* صوفی سوغان اییمز، تاپسا قایغینی قویماز.

* سود خورینگ قبری یانار.

* سود خورینگ اویون، باد خور ییقار.

* سیلاسام پیریم، سیلاماسام پیریم.
* حیوانی بودوندان داغلارلار، انسانی یوراگیتدن.

* حلوانی حکیم اییر، شلاقمی یتیم.
* حان آزسا ایلینه دگر، عیال آزسا ارینه.

* هر موللا اوز بیلدیگین اوقار.
* خوجالارا باران ایش تاپار.
* خوجاسی بار، بلکی، قولونا دگمز.
* خدای اورانی پیغمبر حاساسی بیلن دورتر.

* شا بیلن غاریبینگ دوستلوغی بولماز.

* آکین اکن جفاگورر.
* الی بیلن ادن، اگنی بیلن چکر.
* اره غیرت، تانگرا قدرت.
* یابینینگ گریمی بولماز، موللانینگ بریمی.

* یاغشاگون یوق، یامانا اولوم.
* یمانا یاران بولما، بولسانگ ایشینگ ترسه چکر.

* یامانا یاناشسانگ، یاراسی یوقار، قازانا یاناشسانگ قرهسی.

آدم هم آدم کارچیلیک

مرتبہ لری حقیقدا

* آغاج اییمیشیندن بللی، آدم

قیلمیشیندان.

* آدم آدما میهمان، جان گورورا.

* آدم آدمدان قوتولار، آدم پالیندن

قوتولماز.

* آدم آلاسی ایچینده، حیوان آلاسی

داشیندا.

* آدم باردیر آدمی نینگ نقشیدیر،

آدم باردیر، حیوان اوندن یاغشیدیر

* آجیسی بولمادیغینگ سوریجوسی

بولماز.

* آزاشان ایزینی تاپسا عیبی یوق.

* آزدیسر ماسین، آزانا دچار

اتمه سین.

* آزیرغانان آچ قالار.

* آق گیسر سه ده، آنگ گیرمز

«گیرماندیر».

* احمق سوز آپیشیدان بللی، قوش

اوچوشیندان بللی.

* عقلمدان آرتیق بایلیق یوق،

ساغلیقدان قیّمات زات.

* احمقدا عقل بولماز، إشکده

سکیل.

* احمق آراندان انکار.

* احمق قولاغای آیتسانگ، آقیب

گیرد.

* احمق ایشی، سنی یاقماق.

* احمق میهمان، اوی ایه سینه هودر

ادر.

* احمق پالیندان مراد گوزلار، سگ

پاراز ایت یالاغیندان.

* احمقا گونده بایرام.

* احمقینگ دیلینده، عقلینگ

الینده.

* احمقینگ توبه سی بولماز،

ایمانینگ اویاسی.

* احمقینگ جوابی، اومسوم

اوتورماق.

* عقل آیناماز، آلتین چویریمز.

* عقل گوچ برر، گوچ یورک.

* عقل، ییگیده دست مایه،

عقلسینگ عمری ضایع.

* عقل یاشدا بولماز، یاشدا بولار.

* عقللا بیر سوز بسدیر، احمقا

مونگ سوز عبسدیر.

* عقللا اشارات، احمقا کتک.

* عیبینی یاشیران آینگالماز.

* عقللی اویلانیانچا، تنتک ایشینی

بیترر.

* عقللی اوغول یاشدان ییلر، احمق

اوغول باشا گلنده، توقماق اوغول هیچ
حاجان دا.

* عقللی اوورنر، احمق اووردر.

* عقللینگ آطی آرماز، دونی

توزیماز.

* عقللینگ قدری احمق یانیندا

بللی.

* عقللینگ ایشیندن گونونگ

سوینر.

* احمقینگ ایشیندن فهمینگ کاینر.

* عقلی یوغونگ یاقینی یوق.

* عقلسیزینگ ایشی کوپ.

* آرپانینگ دانه سی بولاندان

بوغداینگ سامانی بول، یامانینگ

یاغشیسی بولاندان یاغشینینگ یامانی

بول.

* أصل لی آرا داریشار، کور توره.

* آسسا قاجان نامرد.

* آط اورکن یریندن، آر قورقان

یریندن.

* آط سیز آلامان، سووسیز دگیر من.

* بارمازاق باتیر، برمزک جو مارت.

* آشا باتماز آق چمچه.

* بازار گورکی بقال، ییگیت گورکی

ساقغال.

* بای مالینی بخیل قیسغانار.

* بخیلینگ باغی گوگرمز، گوگرسه
ده میوه برمز.

* بخیلینگ گوزی کور بولسون.

* بخیلینگ جایی جهنم.

* باتیر باشدان، یوریک آیاقدان.

* باتیر بیر اولر، قورقاق مونگ اولر.

* باتیر سوا شده بللی، قورقاق

اویده.

* باتیر یاراسیز بولماز.

* بگ دینینگ حایسی، بگنمانینگ

حایسی.

* بی دولتینگ اتگینه بوغدای

قویسانگ، اونگی بیلن سرپر.

* بیلماسنگ، بیله نینگ گپینه

گیتماسنگ.

* بیر قوبونندان آق هم دوغار، قرادا.

* بیر اوزونگی بیلیمک نادانلیق دیر.

* بیر سوزی پندیلیار، ایکی سوزی

آنت.

* بیر یاغشیلیق اوندولماز، بیرده

یامانلیق.

* بیرین چکن، مونگونم چکر.

* قایغیسیز قارا سوودا سمرار.

* قایراتلی قیز آلیپ گیدر، بی

قایرات قیز سالیپ گیدر.

* قالپینگ قازانی قاینماز، قایناسادا

* دوغانا توبه بولماز، يامانا اوبا.

* دويسا آجي غاريني بيلمز.

* دولتلي عارسيز گره گ.

* دولتلي آش اوستونه، بي دولت

گپ اوستونه.

* دويه «شور» ديبب گچر، ييگيت

«قيز» ديبب.

* دالي توبا بولماز، گزگن ايندگه.

* يدي دريانگ سوون ايچن.

* ينگسيكچينگكي يكه گون، يتپ

بارسا، يدي گون.

* يره باقاندان ير قورقار.

* يسرينگ يدي يره كسبي دگر.

(ضرري دگر)

* يولا يولداش بولماسانگ، اوبا

قونگشي بولماسانگ، اوومه هم

سينديرما هم.

* ايكي دوغان اورشيار، احمق اونگا

اينانار.

* ايكيندين گزن ايكي اوي بوزار،

اوز اويي بيلن اوچ اوي بوزار.

* ايت اوز اويونه باتير.

* ايته برسنگ آشينگي، ايت چكه

لار لاشينگي، مرد برسنگ آشينگي،

مرد عزت لار باشينگي.

* قهريني يوودان، پهلوان.

* گل دييمان، گتيرسه بور، گيت

دييمان قوسا.

* قروي آدما سيلاغ اتسنگ، يا

آيدار، يا قايدار.

* قوچ ييگيت سووشده بللي.

* قوراباسي قول آشار.

* قورقاغي قووسانگ باتير بولار.

* قورقاناقوشا گورنر.

* قورقاق تاياغا بولماز.

* قوچ ييگيدينگ ياغشيسي كوپ

دينگلار، آز سوزلار.

* قوچا، بوينوز يوك دالدير.

* گووني آچينگ يولي آچيق.

* گوون بير شيشه، دوولسه، ياما

توتماز.

* گوون گووندن سوو ايچر، قاميش

بوغوندان.

* قورماقورساق بولماسا، دورتمه

قورساق نيله سين.

* قورماقولاغا آيتسانگ، قويوپ

آلار.

* گمان ايمانندان آيرار.

* داشي جاجك، ايچي موجك.

* دگيمسيزه دگيم دگسه، ييلدا

* ایتە ساری یاغ یاراشماز.

* ایچی قارانینگقى اوزونە، قارا

قولونگى ايله.

* ییگیت گوره باتیر، آت چاپا

یووروک.

* ییگیت اولدور، زامانا ساز بولسا.

* ییگیت سوزی بیر گره گ.

* ییگیت یاغشیسى تویدا، آر

یاغشیسى سووشده بللی.

* ییگیدی عار اولدیر، دنیانی سرور.

* یووروک یاریشدا بللی، سمیز

تاباقد.

* کسه لینی یاشران آینگالماز.

* کوپی کوپورگنن، آزدان قوری

قالار.

* کونگول سیغسا، گوره سیغار.

* کوش دیلمدیک یرده کوششرمه.

* قیرق یاشدا «قیزلار بگی» آدینی

آلان.

* مکانسیر مللک اکمز، اکسهده

بیتمز.

* مرد اوزوندن گورر، نامرد

یولداشیندان.

* مرده برسنگ آشینگی،

گذرلار سینگ ایشینگى، نامرده بر سنگ

آشینگی، غوغا قویار باشینگى.

* مرد یالبار سانگ پسه لر، نامرده

یالبار سانگ اسه لر.

* مونگکورینگ گوونوندن گیتمز

گمانی.

* ناداندان حیوان یاغشیدیر.

* نه اوتورانندان، نه گتیرندن.

* نه خمیر، نه پتیر، نه توپا یارار، نه

یاسا.

* نرینگ خامی ایشه گه یوک.

* ناچه آجام بولسا، شیره

یوزتوتسانگ بیتر.

* آوادان تویدا گره ک، عقللی

گونده.

* اوغری بایناماز، یالانچی یایناماز.

* اود، اودونسدان دویماز، آدم

عُمردن.

* اورهنن قیلیق اورکله له سنگ ده

دورماز.

* اوز اوزونه بایلیق ادن، اوزونه

قوللوق ادر.

* اولندن کفن سویان.

* اوزونی بیلن ولی.

* اوزونی اوونینگ طانابی چویروک.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ

اویده آش بولار، اوزونگ آدم

بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* فرق آندا، آدمدا، داشدا، بللیدیر،
گوزللیک نشانی گوزیلن قاشدا بللیدیر.
* پیل پشیگه دونر، گرک سسین
آنگسا.

* پال آزمان بلاگلمز.
* پال آزان تیلکی اوز حینینه باقیب
اویرر.

* ساغ بولوپ، ساندا دال، خسته
بولوپ دوندا.

* سامان آستیندان سوو قویبرر.
* ساری تووق سامان سچر، اوز
عیینی اوزی آچار.

* سلکی سوودا بللی، چمن یولدا.
* سن دینده سرنه (قایتارغی
بریپ اوتورماق) دیپ اوتورما.

* سوومیلی، قورباغا.
* سورنگ سوس آقاینندان قورق،
یگیت آشاق باقاینندان.

* تووشان اولومی قامیشدان، آر
اولومی نامیسدان.
* ترکم بار، گورکوم بار.

* چایشیق یولا سیفماز، عقلسیر
قولا.
* انصافی بولمادیفینگ ایمانی

بولماز.
* انصاپلینگ مالی توکنمز.

* اگری کسو، ال کؤسه مز.

* اگری آردن دوغری ایت هم
یاغشیدیر.

* ادرین یلمه دیگه یاغی نه حاجت.
* ارگ شکسیر اکلنن، تربیت سیز
ساقلانان.

* آرییگیده ایکی، نامیس بیر اولوم.
* یاغشا بیر سوز بس دیر.

یاغشایاغشی دیسنگ یاغشیلغی آرتار،
یامانا یاغشی دیسنگ پالیندن قایدار،
یاغشی آدمینگ یاغشیلغی دگر دار
یرده، یامان آدمینگ یامانلیغی دگر هر
یرده.

* یاغشی آتا بیر قامچی، یامان
آتامونگ قامچی.

* یاغشی بیلن یورسنگ، مرادا یتیر،
یامان بیلن یورسنگ اویادا قویار.

* یاغشی ییگیت ایل عیبین آچماز.
* یاغشی بیله اویناسانگ، گونده
بازار، یامان بیله اویناسانگ، گووون
بوزار.

* یاغشی عزت یامان تولا یاراشماز.
* یاغشیدان آد قالار، یاماندان - سد.
* یاغشیدان شرافت یتیر، یاماندان
کثافت.

* یاغشیلغی یاغشیلق هر
کثافت.

* یاغشیلغی یاغشیلق هر

كيشى نىنگ ايشيدير، يامانليغا ياغشى
لىق ار كيشىنىنگ ايشيدير.

* يامان آطا يال بيتسه، يانينا يانلىق
باغلاتماز، يامان كيشا مال يتسه، يانيندا
قونگشى بايناتماز.

* يامانا ياران بولماز.

* يامانىنگ سوروسى بولماز.

* يامانىنگ ياقاسىندان، گزه گه نىنگ
اته گىندن.

اووت - نصيحت حقيندا

* آغاريپ اونگه دوشمه، قاراليپ
سونگا دا قالما.

* آغاج يوقارام بولسا، ميوه سى
آشاق.

* آغشامىنگ خىرىندان ارتىرىنگ
شرى.

* آدمىنگ يره باقانىندان، سوونگ
سوس آقانىندان قورق.

* آجى بىلن سويجى نى دادان بىلر،
اوزاق بىلن ياقىنى آردان.

* آجىغان اولمز، آلتگاسان اولر.

* آزاشانىنگ عىبى يوق، قايدىپ
ايزىن تاپان سونگ، آچىلانىنگ عىبى

يوق، اوزى بىلپ ياپان سونگ.

* آيدىجى احمق بولسا، دىنگليجى
دانا گره گ.

* عقل ات، پىكر ات، پسندىنگه
سىغانينا اينان، سىغمادىغنا اينانما.

* عقلىنگ بولسا، عقلا اير، عقلىنگ
بولماسا ناقىلا.

* عقلسىزا عقل برمك عىسدير.

* آلىنگ سونگى برگى بولار.

* آلمانى گوگه اوقلا، يره دوشيانچا
يا فلک.

* آلتىن آلمآ آقىش آل.

* آلىپ آسغىن بوليانچانگ، برىپ
اوكدە بول.

* آت آلمآ اير آل.

آحاد دىيگىن، كوشگىم، سامات
دىيگىن، كوشگىم، نامرد برجك

چوراگىنگ، اوزونگ اىيگىن، كوشگىم.
* آش آتانا، آش آت، داش آتانا،
داش آت.

* آشايامان بولما، آسارلار، آشا
يواش بولما، باسارلار.

* آشا يسرى آسارلار، آشا يامانى
باسارلار.

* آياز خان، چارىغىنگا باقاراق.

* آياقدا بولاندان آخىزدا بول.

* بارى بيله بازار ايله.

* باریان قاپینگ مونگ بولسا دا،
 یاتجاق قاپینگ بیر بولسون.
 * باش ساغ بولسا، تاخیا تاپیلار.
 * بگ باشینگى بنده اتمه.
 * بد اصیلا جفا چکمه، قوری یره
 تخم سپمه.
 * بد اصیلینگ خدماتیندا
 گزیانچانگ، اصیل بگینگ سایاسیندا
 قول بولغون.
 * بلا دان هدر ات.
 * بیگینگ اونگندن گچمه، قاطرینگ
 سونگوندان.
 * بر، برکتینگ آرتسین.
 * برگینی برن ینگر، یولی یوران.
 * برندن آل، اوراندان قاچ.
 * بی دولتله آلفینگ بولماسین،
 بگه برگینگ.
 * بیلمن، مونگ بلانی ساوار.
 * بیر عقلسیزا عقل برندن، قاف
 داغینی ایگنه بیلن اون ادن یاغشیدیر.
 * بیر گونلوک یولاچیقسانگ، هفته
 لیک آزیق آل.
 * بیر قاپسانگ دا، یاغ قاپ.
 * بیتزدن بیت آل.
 * بولان ایشه اوکونمه، عقلینگا زیان
 یتر.

* بۇروک - یاشماق یوق بولسون،
 یوپک یاغلیق بول بولسون.
 * بوگونکینگى ارتا قویما.
 * قایغى قارریدار، غم اولدورر.
 * غم بولوپ بیر آغلاپ دورانینگ
 یانیندا، هرگز سن گولوجی بولماغین.
 * غم اییمه، نان ایی.
 * قامیشی قوشاق توتسانگ الینگى
 غیار.
 * قاچانی قووجی بولما.
 * گلنی گچدی بیل.
 * گلنی گچدی بیل، گلجگه یول
 قوی.
 * گرهگ زادینگى گره کسيز گونونگ
 آل.
 * گچمه نامرد کوپروسیندن، قوی
 آپارسین سیل سنی.
 * گیجه اودا گیتمه، گوندیز تومسا.
 * گیرمزدن اونگ چیقماغینگى
 اویلا.
 * قویمادیغینگى گوترمه.
 * گوزونگ آغیرسا الینگى چک،
 ایچین آغیرسا داماغینگى.
 * قول آطینینگ سایا سندا بولاندان،
 بورکوت پنجه سینده قالان یاغشیدیر.
 * قوشونگی آلاندا سال.

* قیش قوتاردی دییپ اودونینگی
باییتما، یاغی گلیار دییپ اونونگی.
* داغا چیقسانگ هم دابانینگی
قاراپ گز.

* دامارینا گورا قان آل.

* داش بیلن اورانی آش بیلن اور.

* داشی چینه دیش بیله.

* دپه گندن داشراق.

* دپمه قاپینی، دپر لر قاپینگی.

* دری یاغی بیلن، دری ایله مه.

* دوق دییپ تیلکا بارما، آچ دا بولسا

قوردابار.

* دویمان یرینگده دوقلوغینگی

سینگدیرما.

* دورنا گوکده، دوزخ یرده.

* دویه بوینونینگ اگریسینی بیلسه

یاغشی.

* دويا مونوپ، خطابا بوقما.

* دویه چوگریپ، چمبر ایشمه.

* دوزیرینگ قدرینی بیل، دریایا

گیرمزدن بورون.

* یدی تاپغیر اولچه، بیر تاپغیر کس.

* یدی یاشان آطی سیغیرپ سورا

یاقما.

* یلی گون یورت، یاغیشلی گون

یات.

* یولا چیقسانگ، یولداشینگی
دوزت.

* ضررینگ یاریندان قایتماق پیدا.

* ایشیکدن تاپسانگ، توره گچمه.

* ایشینگ چتلاانده، مصلحتی ایشی

رواچدان سورا.

* ییگیت عارف بولسا، اصلین

سوراما.

* ییگیت یا دور گرک، یال لعل.

* یوز عقلینی بیر تنک یاندرار.

* یوز گوران، جنت گورمز.

* یوز گورانینگ، یوزی قوراسین.

* ییقلسانگ یره یاپیش.

* کسه رنده کسماسنگ دوون قالار

ایچینگده.

* کیمدن آلسانگ امانت، برسنگ

یاغشی سلامت، اگر قیلسانگ خیانت،

بولار سانگا یامان آت.

* کیچیجیک داش باش یاران.

* کیشا گنگش، اماوز بیلدیگینگ

ات.

* کهنه سی بولمادیفینگ تازه سی

بولماز.

* کهنه سینی خورلان، حور بولار.

* کهنانی تاشلا، تازانی باشلا.

* کوپ قارغینسانگ، قاررار سینگ.

* کوپ قودوران، بیر بودرأر.

* کوپ دوراندن سوراما، کوپ

یورندن سورا.

* کوپرا دایانما، سورا سوینمه.

* کولدن دپه بولماز، قاردان اویوق.

* متلی عسل اینندن، بی منت کسک

ایی.

* میراثدن یومروق یتسه ده،

حقینگی آل.

* مونگ قارغا بیر کسک.

* موروشگار (میرشکار) قوشون

تاناماسا، قوش موروشگاری تانار.

* نامردا زار بولاندان، قارادریا غرق

بول.

* نامردا یالبارندان، یاتدا یانینگی

غاربان.

* اوزال اویونگی دوزت، سونگرا

بویونگی.

اوسال بولسانگ آسارلار، یوواش

بولسانگ باسارلار، اورتا میانابولسانگ،

ایل آقاسی یاسارلار.

* اویون بیلیمسنگ، اویونچا اویکون.

* اووت برسنگ اووت آلانا، اووت

قولاقدان قالانا.

* اوز آریغینی خوار ادن، کیشنی

آریغینا زار بولار.

* اویلانما - اویلان.

* اول آغاچی اکمگین، دگمه دیگه

دگمگین.

* اولن قایدیپ گلمز، آغلاماق بیلن.

* پاغتاییلن داماغینی چال.

* ساغ آل، ساییری چیقسا

باختینگدان .

* ساقلاندان، آنگتان ینگر.

* سونگی تویوکوریک ساقلال

ازمز.

* سورالمادیق زادینگی اورتا آلما.

* سوو گورمان، تاممان چیقارما.

* سوو سنگریکدن گچن سونگ،

پشیمانینگدان نه پیدا.

* سویتده آغزی بیشن، سووی

اوقلاپ ایچر.

* سلیمانام بولسانگ، موره قولاق

سال.

* دارت اوزمه، ایت ییقما.

* تویوکسیز یوپ آلما، تونگه سیز

اودون.

* تویا بارسانگ دویوپ بار، آچ

داماغینگی قویوپ بار (توی دونونگی

گیب بار)

* اورجاغینگی بیلسنگ آت.

* اوروش سوگوش، یاراشماغا یر

* اسسینگ بارقا، اتگینگی یاپ.

* ایشگی یوکه چک، گلمه سه یوکی

اشه گه.

* ارده یوراک بولسا، ایشی قین

بولماز.

* یاماندان قاج، یاغشا قوجاق آچ.

* یاغشی ییگیده بیر مروت

یاغشیدیر.

* یاغشی نیت، یاریم دولت.

* یاغی گلیار دیپ مالینگ توکمه،

اویا گوچجک دیپ اودونینگ.

* یاز آقسیز بولما، گویز گوکسوز.

* یاقما بیشرسینگ، قازما دوشر

سینگ.

* یالاماسانگ دویمار سینگ،

یاماماسانگ گیر سینگ.

* یاماندان بویون ساتین آل.

* یامانینگ یادینا داش سالما،

الینگدن گلسه ایش سالما.

* یامانینگ یانینا بارما، قوتورینگ

قولاینا.

* یامانسیز یاغشی بولماز.

* یاد اوچین، یان، بیش، اماکوینه.

گینگی بیرتما.

* یاشماق آغیردار دیشی، بوروک

کملدر هوشی.

* هایبات، زورینگ یاری.

* خیر ایشی قویسانگ شره دونر،

شر ایشی قویسانگ خیرا.

* حق ناحق بولماز.

* هرکیم سنی داش بیلن اورسا، سن

اونی آش بیلن اور.

* هر یوردونگ تیلکیسینی اوز تازی

سی بیلن اولارلر.

* هوایی دوشونن قورسون

(قوریسین)، درکسیز یاشینان.

* هوس ات، بس ات.

* چاغیریلان یره ایرینمه،

چاغیریلما دیق یرده گورونمه.

* چپ الینگ بیلن گوروشمه، ساغ

الینگ بیلن گوروش.

* چیلیم کشینگ هم ایچی یانار، هم

داشی.

* چوکن دویه یر آلاز.

* چیبیغی وقتیندا بوک.

* اودی اوزونگه باس، اوتمه سه

کسه کا.

* اگری آزار، دوغری اوزار.

* اکیلمه دیک یرده گوگرمه.

* الینگدن ارکینگ ایلدیرما،

یوزونگدن گورکونگی.

* یاز دیپ اوت سیز گزمه، قیش
دیپ سو سیز.

ماشغاللا، آر - عیال حقیندا

* آط اوز آی-اغینگ آستیندا
آغاماسین.

* آچسام آی-امدا، یومسام
یومروغیمدا.

* آشی آجیغانا بر، قیزی عاشیقینا.

* عیال اونگسا خزیننه، اونگماسا
قازا.

* عیالی بولمادیغینگ خیالی بولماز.

* بدلاغام آره باریانچانگ، قازیلغی
گوره بار.

* بولدوران هم عیال، گولدوران هم
عیال.

* بولغوسیزی آلینچانگ، بوی
اوتورغین اولینچانگ.

* بیلسنگ باش آل، بیلمه سنگ
یاش.

* قایین اویونگ زندان، آتانگ
اویونگ میدان.

* قازان آلسانگ آل، حاتین آلسانگ
باقیپ آل.

* قارری هم بولسا قیزی یاغشی، اگری

هم بولسا یول یاغشی.

* گلینده دیل یوق، قایین انه ده
انصاف.

* گلینینگ «گلدی - گلدیسی»،

اوغلونگ «بولدی - بولدوسی»

* گوزومینگ گوره نی، گوزونومینگ
سویه نی.

* قورجاغیمدان یاریمی آلینچانگ،
قورساغیمدان جانیمی آل.

* داشینگی بزه مه، ایچینگی بزه.

* نوبتی گلن یره بار، دولتی گلن آره.

* یوپگی ساقلاپ ییلمز یونگ ادر،
عیالی ساقلاپ ییلمز گنگ ادر.

* اودا گلن عیالینگ، اوتوز آغیز
سوزی بار.

* اورتا یولدا دویانگ چوکمه سین،
اورتا یاشدا عیالینگ اولمه سین.

* اوز سوئه نینگ، اوزونگه پری.

* سوودا گزن سوو قوشلار.

* سوو قدرینی نایلسین، ارلی گزن
جورانلار، آر قدرنی نایلسین.

* حاتینینگ خانجادهان بولسا، گل
گیدینگ شونندان.

* هر کیمینگی اوزونه، آی گورنر
گوزونه.

* اکلّه نه بیلمه سنگ، عیال آل.

* عملسيز عيال آلسانگ، ذهنينگ

ياقار.

* إشک مونه نينگ آياغی دينماز،

ايکی عيالينگ قولاغی.

* أر، عيال اوستونه عيال آلسا، آلتی

عيال آغلارميش.

* أر گوزی عيالده، دول گوزی يولدا.

أر اولسه، حاتين طلاق

* أر ياغشيسي قوش تاپار.

* أری أر اديان هم عيال، أری قارا ير

اديان هم عيال.

* أريم آلدی، عالم آلدی.

* أرينگ يوورجی بولماسين،

ساناجا قاللانگ گيرمه سين.

* ياغشی عيال آرپا نانی کباب ادر،

يامان عيال بوغداي اونی خراب ادر.

* ياغشی حاتينينگ بولسا تویا

گيتمک نه حاجت، يامان عيالينگ

بولسا ياسا گيتمک نه حاجت.

* ياغشی عيال ياغشی آت،

گولمزدن اونگ گولدورر، يامان عيال

يامان آت، اولمزدن اونگ اولدورر.

* ياغشی آره يامان خاتين سوولماز

تهمته منگزار، اونونگ بيلن عمر

سورسنگ خوش گونونگ حسرته

منگزار.

* ياز گونينگ ياغشی، أر عيالينگ

اورشی.

آتا - انه حقيندا

* آتميش ياشدا آتانگ اولسه،

شوندا دا بير آجيرار سينگ.

* آتا راضي - خدای راضي، انه

راضي - پيغمبر راضي.

* آتانگ بارقا دوست قازان، آطينگ

بارقا يول.

* آتام - انم بولسا بولسون، آغزی

بورنی بولماسين.

* آتانگ قارراسا قول آما، انه ننگ

قارراسا قيرناق.

* آتاتينگ انانينگ يوراگی اوغول دا

قیزدا،

اوغلونگ قيزينگ يوراگی داغ بيلن دوزده.

* آتاسی بولماديق بير گون آغلار،

انه سی بولماديق مونگ گون آغلار.

* آتا سيز اوغلان - يتيم، انه سيز

اوغلان - يسير.

* آتاسيز اوغلان آغلاماز، اودسيز

قازان قايناماز.

* باری يوق ديماگه بير اويده بير

قارری گراک.

* قاررى حق دىير، بىرى يوق دىير.

* قاررىلى اوى قازنا.

* دوغران اجنگ بولماسا، دوغان

دايزانگ يوق مودى؟

* دويه قارراسا كوشگينه اير.

* كوموش - قىزىلىنگ كهنهسى

بولماز، آتا - انانىنگ بهاسى بولماز.

* لالىنگ دىلينه انه سى دوشر.

* اوينا ماغا اوغلان ياغشى.

* پرى بيلمه ديگنى قاررى بيلر.

* اولىنىنگ ديه نىنى اتمه ديك

اولار.

* اورسا دا، اجم الى اورسون.

* اجم اولدى، داراجىغى مانگا

قالدى.

* انه - آتام، شىيرىن دىللى

اوسسادىم.

* انىنگ اووى بولسا، آتانگ

اوزونگكى بولماز.

* انه سىز گونده يتىمك، آتاسىز

تويدا.

* انه سىز اوغلانىنگ دايسى يوق.

* ارتىر توردە آتانگى گور، آتانگدان

سونگ آطينگى.

فرزند، اوغول - قىز حقىندا

* آغلاسى گلن اوغلان آتاسىنىنگ

ساقغالىنى اوينار.

* آدمىنگ اوزالام اوغلان، آخرم

اوغلان.

* آتا تارتىپ اوغول دوغماز،

اناتارتىپ قىز بولماز.

* عىالسىز رحمت يوق، اوغولسىز

دولت.

* عىالى باشدان، چاغانى ياشدان.

* بال سويجى، بالدان بالا سويجى.

* برسنگ اىجك، اورسانگ

اولجهك.

* بىرىم بار، مونگوم بار.

* بىرلى مونگ كويسه مز، كويسه

سه ده سووساماز.

* بولجاق اوغلان بولشوندان بللى.

* بولجاق اوغلان اون باشينده باش بولار،

بولماجاق يىگرىمى باشده ده ياش بولار.

* قدر بىلمز اوغلانى، بىجررسىنگ

جان بىلن، تا قدرىنگ بىليانچا، باغرىنگ

دولار قان بىلن.

* قارغانىنگ «غاز» بالاسى، هر

كىمىنگ اوز بالاسى.

* قاتىق سىزدان دوزلى ياغشى،

اوغول سىزدان قىزلى ياغشى.

* گورک آغیزدان، گورمک اگیندن.

* قیز قالینگی قیراو.

* قیزیم اویده، قیلیغی داشدا.

* قیزلی اویه قیرق اط باغلانار.

* قیزی ساقلاما، گنگ بولار، یوپه

گی ساقلاما یونگ بولار.

* قیزی بارینگ نازی بار.

* قیزیلدان قیمات بالام، سوودان

ارزان بالام.

* دوغمادیقدان اوغول بولماز،

دولانمادیقدان قیز.

* دولتلینینگ فرزندى میدان

گزرچوپ گتیر، بی دولتلینینگ فرزندى

اویا گزرگپ گتیر.

* دولتلینینگ چاغاسی یاشادیقچا

باش بولار، بی دولتلینینگ چاغاسی

یاشادیقچایاش بولار.

* یره قاچان، یتیمینگی.

* یتیم آشی یارما کوجه، اول هم

بیشر یاری گیجه.

* یتیم آشی یارپا بیشر.

* یتیم اوغلان اوز گوبه گینی اوزی

کسر.

* یتیم اوغلانینگ ینگه سی کان.

* یتیم اوغلان حور بولار،

دپه سیندن یول بولار.

* یتیم گزن کوچه لر، گینگ هم بولسا

دار بولار.

* یتیمینگ حقى، آللانینگ اوقى.

* یتیمینگ یدی قارنى بولار،

یدیسی هم یاریم بولار.

* یتیمینگ یازیغی بوینوندا.

* ایکی آیاقلی ایکی گونده.

* کیچیسی بولمادیغینگ، اولوسی

بولماز.

* کیشی چاغاسینی کشینگله سنگ

ده دورماز، اوز چاغانگی دپگیله سنگ

ده گیتمز.

* ماشغالاکوپ اییمز، «باشغالا»

کوپ اییر.

* اوغلان آغلار گون گچر،

کیچی باغیر سوو ایچر.

* اوغلان آغیسیندا دینگر.

* اوغلان پاتیشادان زور.

* اوغلان هاولوغار، توت وقتیندا

بیشر.

* اوغلانا دگن اویالار.

* اوغلانا یوموش بوپور دا، ایزیندان

اوزونگ گیت.

* اوغلانلی اوی بازار، اوغلانسیز

اوی مزار.

* اوغلانلی اویده غیبت بولماز.

* اوغلانلینگ اوغورلیغی یاتماز.

* اوغلانی آشا اوورتمه، دونگزی

ماشا.

* اوغلانینگکی اجه، قوینونگکی

گیجه.

* اوغلی انه سی تانار، آطی ایه سی.

* اوغلی اکلان تانار، آطی ساقلان.

* اوغلونگ یتیشسه، قیزی یاغشی

بيله اویداش بول.

* اوغول سویت، آغتیق قایماق.

* اوغول فرزند دولت باشی، قیز هم

بولسا کونگول خوشی.

* اوزاک قیزی اورمادیق، سونگرا

دیزی اورار.

* اویناسا اوغلی ینگر، چینلاسا

آتاسی.

* اوتوران قیز اورونلی بولار.

* اوزی ییقیلان اوغلان آغلاماز.

* اويله بولسا گون دورماز، یتیشن

سونگ قیز.

* سووسیز یرینگ اوتی ایه سیز،

اوغول سیز یرینگ مالی.

* ازوومسیران قیزدان، یازیمسیران

قیشدان قورق.

* اولینی اولی بیلمه دیگه باشغا

یاغی نه حاجت.

* اولینینگ اویالاسی گلسه کیچا

دگر، کچینینگ آغلاسی گلسه اولادگر.

* هر گلینگ بیر ایسی بار.

* اکر سینگ اورار سینگ،

اکلار سینگ گورر سینگ.

* اکلانینگ قدرینی اکلہ ننگده

بیلر سینگ.

* یاشلیقدا ایش گورمه دیک،

اولالانسونگ سووروق (باشارینغسین)

بولار.

* یاغشی قیز ارتیر توروپ ساچین

دارار، یامان قیز ایردن توروپ چورک

دیبار.

قوم - قرینداش حقیقدا

* آقاسی آقا بولانینگ قولی دوقوز

بولار.

* آغلاشماغا اوز یاغشی،

سیلاشماغا یاد یاغشی.

* قدر بیلمز قارداشدان قدر بیلن یاد

یاغشی.

* قدر بیلندن داش اتمه، ناقادیرا

دوش اتمه.

* قدر قاین بیلن گیوده.

* قاینندان قرداش بولماز، گییودن

خاطار.

* قارادير قورادير، معرکه ده

دورادير.

* قرداشلی قالآگپلار، قرداشسيز

قايرا گپلار.

* قرينداسيم قارا قازانيم، اوروغيم

اونلی چوواليم.

* قرينداسين يامانلانينگ جزاسيني

ياد برر، اولاغيني يامانلانينگ جزاسيني

يول برر.

* قليچ اوز قينيني کسمز.

* داغی ياغينگ بولماسا، بابا

داشينگ يوقمودی؟

* دايی لی اوغلان دارتيق.

* دوغان بيلن دوغان تاپيشار، يادا بلا

يوقوشار.

* دوغان دوغانا گرهک، دوغاندان

بولان کيمه گرهک؟

* دوغان نيرده، اوغول بيل ده.

* دوغانيم، دولی چوواليم.

* دوغانا دوغانينگ آزاری بولماز،

اورشار سوگوشر بيزاری بولماز.

* يادينگ يانيندا بولانينگدان،

يانداغينگ دويونده بول.

* يمن ده من، يانينگدا من،

يانينگدا من، يمن ده من.

* ايکی دوغان ياد بولارمی، بيري

اولسه، بيري شاد بولارمی؟

* ايکی ياقين اورشسا، اوز گه لره

اييم بولار.

* اويکلان قرداشدان طما ات.

* اويونگده ساياق ساقلاما.

* اولی آرسلانندان ديري سيچان.

* سيغيرينگ شاخينا اورسانگ،

اندامی سيزلار.

* هر کيمينگ قول اگريسی اوزونه.

* ال آغزا ياقين.

* ياغلی گون ياناشيق ياغشی، قانلی

گون قرينداس.

* يادينگکی يسانينگدان اوتر،

اوزونگکی جانينگدان اوتر.

دوست، يولداش حقيندا

* گوردونگ دوستونگ يوزی

خوش، اوتوريش دا هم تورش،

گوردونگ دوستونگ يوزی ترشی، نه

اتوريش دا، نه توروش.

* دون بيچرلرينگلی يانلی، دوست

توتارلار اونگلی - سونگلی.

* دوست دوست، معامله راست.

* دوست دوستونگ آيناسی.

* دوست يوزونگه قارار، دشمن
آياغينگا.

* دوست ناهارينى دشمنى يالى
ايى.

* دوست اويونده ديرناق آلما،
دشمن اويونده ساچ آلديرما.

* دوست ياغشيسى اوزاقدا.

* دوستا آيتديم سوزومى،

دشمن بيلدى سيرمى.

* دوستا دولى، دشمن حاييات.

* دوستونگ دوست بولسون،

حساينگ درست بولسون.

* دوستونگ كهنه سى ياغشى،

دونونگ تازه سى.

* دوستونگ تىلكى بولسا،

قاپانينگ قورولغى بولسون.

* دوستونگ تودونى كس،

دشمانينگ اريگينى.

* دوستونگا سيرينگى آيتما،

دوستونگ اوته دوستى بار.

* دوستى يوغونگ دشمنى اوستون

چيقار.

* دوستونگى اگلمه، نفع دن

قالماسين دشمنى ساقلاما، سيرينگ

آنگماسين.

* دوستلوقدا منزل بولماز.

* دوست سوز باشيم، دوز سوز
آشيم.

* يولداشينگ كور بولسا، گوزونگ
قيپاراق.

* ايت ياسسانان اينجالماز.

* ييگيدى دوستوندان تانا.

* ييگيت ييگيدينگ آيناسى.

* يوز اوتدان ايسسى.

* يوز تنگه پولونگ بولينچا، يوز

دوستونگ بولسون.

* موندان گيدن آق قوشلار، باريپ

بغدادا قيشلار، يامان بيلن دوست

بولسانگ، بيرگون الينگدن ديشلار.

* نادان دوستدان دانا دشمن

ياغشىدير.

* اوزونگ ياداسانگ، يولداشينگى

اؤلن بيل.

* ايسونگ ايس بولماسين،

يولداشينگ پيس.

* اوزاداندان يولداش بولماز.

* حسابلى دوست اوزاق گيدر.

* حسابلى دوست آغيريشماز،

حساب سيز دوست باريشماز.

* چاينگ سونگى دوستونگا.

* ياغشى بيلن يولداش بولسانگ

قالان ايشينگ بيتير، يامان بيلن

یولداش بولسانگ، یوران یولونگ
ییتیر.

* ییلانینگ داشی یومشاق بولسا
دا، ایچی زهر.

* اوورینشن یاغینگ اوروشماغا
یاغشی.

* اوکوز یقیلسا، پیچاق چکن کوپه
لر.

* اورمالی دُشمَنی، اتدیر ملی
پشمانی.

* اوروشونگ گنگشی بولماز.

* آر قاررار، دشمانلیق قارراماز.

* یاغی یاغینینگ یاراغینی بیلمز.

* یاغی قایدانسونگ، باتیر کوپه لر.

* یاغی یالبارانینگا قاراماز.

* یاغیدان یابی بوی.

* یاغینینگ داشیندان ایچی آمان.

* یاغیسی یارامازینگ یاراغی حیشا.

* یانداق اول هم بولسا، تیکه نی

قورودیر.

قونگشی - غلام حقیندا

* آیریلماز قونگشینگا اونوتغیسز

سوز آیتما.

* بیلن آیدار: بیر اویانینگ باشیدیر،

بیلمز آیدار: نیردن گلن قونگشودیر.

* گیت، اوقارام، گل، اوقارام، گیتمه

دشمن حقیندا

* آغیر اوتور، ینگیل قوپ.

* قارری سرچه کپه گه آلدانماز.

* قارینچاچا دُشمَینینگ بولسا،

پیلچه گور.

* قاچیشیم بار، قوشیما برمرین.

* قورت بیلن قویون قودا بولماز،

قودا بولسادا، قویون گولمز.

* قورت یوق دییمه مال قصدینده،

یاغی یوق دییمه یرآستیندا.

* دوست اکیز، دُشمَن سکیز.

* دشمن سنی تانامانقا، سن دشمنی

تانا.

* دُشمَنی باس، زیان بر سه آس.

* دُشمَنه اولوم دیله یانچانگ،

اوزونگه عمر دیله.

* دُشمَن نامه دییمز، دوشه نامه

گیرمز؟

* دُشمَینینگ گولانینا اینانما.

* دُشمَینینگ گولدوگی، سیرینگی

بیلدیگی.

* ایت آرقلیغینی قوردا بیلدیرمز.

میهمان حقیندا

* آیدا گلسنگ، آباق ایبرسینگ،
گونده گلسنگ تایاق.

* بارینی برن اویالماز.

* بیر قاپی یاپیق بولسا، مونگ قاپی
آچیق.

* بیر گورن تائیش، ایکی گورن
قرینداش.

* بیر گون دوزا، مونگ گون سلام.

* بیر یره کوپ بار سانگ، قدرینگ
قاچار.

* گلن - دولت.

* گلن دولت، گیدن محنت.

* گلینچامیهمان اوتانار، گلندن
سونگ اوی ایه سی.

* دوغری گلن میهمانینگ ایکی
گوزوندن باشفا عیبی یوق.

* دویان یرینگده دوقلوغینگی
سینگدیرمه.

* اینگسیز گلن، دوشکسیز اوتیر.

* میهمان آز اوتورسا دا، کوپ
سینلار.

* میهمان آتانگدان اولی.

* میهمانی آتار، آشینگی قوتار.

* میهمان بیرینجی گون قیزیل،

سنگ - گلمه سنگ آرا یولدا دول
اوقارام.

* قونگشا گلدی، قولا گلدی،
قونگشا گلدی، قوما گلدی،

* قونگشا یامان سایان قولسوز
قویار.

* قونگشی قونگشودان گیچ یاتیپ،
ایر تورمانی اوورنر میش.

* قونگشی حقی، تانگری اوقی.

* قونگشی آزار برسسه، قاجیپ
قوتول، دیشینگ آزار برسسه، چکیپ
قوتول.

* قونگشینگ یاغشی بولسا، کور
قیزینگ آره گیدر.

* گولمه قونگشینگا، گلر باشینگا.

* قیامت گونی قونگشودان.

* اودی قوزغاسانگ، اوچر،
قونگشیننی قوزغاسانگ، گوچر.

* ایه سینه گرک بولسا، قونگشوسینا
حرام.

* یاغشی ییلن بولسانگ قونگشی،

ایشینگ ذوقی صفا بولار، یامان بیلن
بولسانگ قونگشی، ایشینگ جبری جفا
بولار.

علم - بيليم حقيندا

- * آدم بيله نين اوقار، تووق گوره نين چوقار.
- * عالم بولماق آسان، آدم بولماق قين.
- * عالمينگ آريغيندان قورق، بگينگ سميزيندن.
- * بيله گي زوربيرني ييقار، بيليمي زور - مونگونى.
- * بيلن بيله نين ايشلار، بيلمه ديك بارماغين ديشلار
- * بيليملى اولمز، بيليمسيز گولمز.
- * بيلمز طيب جان آلا.
- * بير اوقانا بر، بير ده دوقانا.
- * دوقان بيلمز، اوقان بيلر.
- * كوپ بيله بين ديسه ننگ، آزيات.
- * كوپ يورن آرار، كوپ سوزلان يازار.
- * كوپ ياشان بيلمز، كوپ گزن بيلر.
- * كوپ ياشان بيلمز، كوپ اوقان بيلر.
- * اوقاديم دييمه، بيلديم دى.
- * اوقاجاق بولسانگ، اوقوچى تاپين.
- * اوقامان ملا بولان، چوقامان قارغا بولان.
- * اوقان اوغلان آتاسيني ينگر.

- ايكينجى گون كوموش، اوچونچى گون، ميس، دوردونجى گون پيس.
- * ميهمان گلسه ايشيكدن، رزقى گلر دشيكدن.
- * ميهمان «دويماديم» دييمز، «سويماديم» ديير.
- * ميهمان اوز رزقى بيلن.
- * ميهمان اوى ايه سينينگ قولى.
- * ميهمان سوراپ اييمز.
- * ميهمانا سووق نان بيلن سوغان برمه، ييلى نان بيلن قاريز.
- * ميهمانينگ اونگونده آش قوى، ايكى اليني بوش قوى.
- * ميهمانينگ رخصتى نهارى.
- * ميهمانينگى اوچ گون، اوچ گوندن سونگ، گوچ گون.
- * سوراپ برنگدن، اوروپ بر.
- * تاباغيندا آش ايله، ميهمان گونون خوش ايله.
- * هودورسيز طعام اييمه.
- * چاقيليق سيز باران دوشه كسيز قالار.
- * ياسنين گلن ميهمان دان قوروق، دانگدان توران قايدان.

* اوقانینگکی آیتما، بیلە نینگکی
آیت.

* اوقاسانگ، علم آلارسینگ، همه
زادی بیلر سینگ.

* اوقایان ایل اوزار، اوقامادیق ایل
توزار.

* اود توتون سیز بولماز، بیگیت
یازوسیز.

* اوزی یاغتی لیقدا بولان، اوزگه لره
چاقیشماز.

* سوادى كوپونگ يولى كوپ.

* سوادلى كىشى داریره سیغار.

* خط اوقان، خط بیلر، خط بیلن

سونگ، حق بیلر.

* هر ملا اوز بیلدیگینی اوقار.

* شاگردى اوقاپ علم آلا،

موغالیمی پولون آلا.

* علم عقلینگ یاریسی.

* علمسیز بیر یاشار، علملی یوز.

هنر، کسب - کار حقیقدا

* آتاکسبی اوغلا حلال.

* آغزی قیشیق بولسا، اوسسا بر،

مزدنی بر ده قیسسا بر.

* بیر کسبی بولان حور بولماز.

* گیم بیچسه نگ، اوزین بیچ، قیسفا

بور، دمیر کسه نگ قیسفا کس،

سویسه بور

* ایلچا اولوم یوق.

* ییگیده مونگ تویسلی هنر هم

آزدير.

* کوپ هنرلی بای بولماز، بای بولسا

دا آچ بولماز.

* اوکده، اوکدانی گورسه، آیاغی

تیبیردار.

* هر کشینینگ ایشی دالدير دریدن

دون ایله مک.

* هنرلی بیگیت، میوه لی آغاچ.

* هنری اوورن ده، بیگرن.

* هنرلی زور، هنر سیز حور.

* چاپیسوار بولان ایشه گی هم

چاپار.

* چپر الی چرمگلی، سووروک

آیاغسیز قالدی.

* شاگرد حالپادان اوزماسا، هنر

یتر.

* ادیک چینگ ادیگی بیتمز،

چوپانینگ تویدوگی.

دیل، سوز حقیقدا

* آغزینگدا آش قاتیقلاما.

* آغیز آغیزدان یل آلا.

* آغیزدان چیقان یامان سوزی

دولانیپ آلیپ بولماز.

* آدم آراسین سوز بوزار، قارا

داغی، یل.

* آدم دیلیندن تاپار، حیوان پالیندن.

* آدم سوزی، آدم اولدیر.

* آدم قولاغیندان ایگلار.

* آدم اینانماز سوزی، دوز بولسا دا

سوزلمه.

* آز سوزلینینگ گوونی یاز.

* آی قولاغیم دینماسا، آلتین

حالقانی اود آلسین.

* آیدیلما دیق گپ یوق،

اشیدیلمدیک گپ کان.

* آیتسانگ کپ بولار، آیتماسانگ

درد.

* آیتسانگ سوز، آیتماسانگ دوز.

* احمق سوزوندن بلی.

* عقلی ایشی بیلن، احمق دیلی

بیلن.

* آباق یوروگی داشا دگر، دیل

یوروگی باشا.

* بالا، بال دیمک بیلن آغیز سویجه

مز.

* باشا بلا نادن گلر، ایکی بارماق

دیلدن گلر.

* بیر سوز آز، ایکی سوز کوپ.

* بولشونی آیتسانگ - غیبت، آرتیق

آیتسانگ - تهمت.

* بوغدای نالینگ بولماسا،

«بوغدای» سوزونگ یوقمودی؟

* بوگونگی کپ ارتکی گونونگ

یاسیغی.

* بولوتدان چیقان گون یاقار،

باشماقدان چیقان - دیل.

* قارشیدان یل اوسه، داغلارینگ

غاری گیدر.

* کیشی گینه گیدنینگ، سویگولی

یاری گیدر، بی عدل پاتیشانینگ

قشونینگ باری گیدر.

* قایا قایا دیسنگ، اولام سانگا قایا

دیر.

* گپ باشی اینگه جیک.

* گپ اویوندان یتر.

* گپ یامانی اونجی، درد یامانی

سانجی.

* گپی آیدان گپچی بولماز، کپی

ایزارلان گپچی بولار.

* قولاق اشیدنینی گوز گورمسین.

* قولايىنگ قارنى يوق، سىنگ
گىنگ - ارنى.

* قورى سوز قولايغا ياقماز.

* قورى سوزدن پالاي بولماز،
تووسى، ياغى بولماسا.

* قوشى ازىق بىلن آلارلار، آدمى
سوز بىلن.

* گوررونك سويجى - سامانچا يوق
گويجى.

* قىليچ ياراسى بىتر، دىل ياراسى
بىتمز.

* داغى - داشى يىل بوزار، آدم
آراسىنى سوز بوزار.

* دىل - بلا، دىش - قالا.

* دىل بىلنلر جاندىر، دىل بىلمه
دىك بلا دىر.

* دىل بىلن اوراق اورسانك بىل
آغىر يماز.

* دىل بىلن نوكر - بال بىلن شكر،
دىل بىلمز نوكر - آبرايىنگى دوكر.

* دىل بىر اول يره بىتن زات.

* دىل غىبتدا - قولاق تامادا.

* دىل قىليچدان يىتى.

* دىل - مايا، دىل - ضايا.

* دىل سونكسىز، نامان دىيمز.

* دىل هم قالا، هم بلا.

* دىلدىن گلن الدن گلسه، بار گدايلار
سلطان بولاردى.

* ديله گلدى، ييله گلدى.

* ديله دىش قالا، گوزه - قاش.

* دىلى قىزاندا آيدار - يوزى قىزاندا
ياشىر.

* دىلى اوزىن بولما دىغىنگ عمرى
اوزىن بولار.

* دىلىم - پولوم.

* دىنگلان اوز عىيىنى اشيدر.

* دوغرى گىپىنگ آجىسى بولماز،

اگرى گىپىنگ سويجوسى.

* دنيا ده اينك سويجى زات هم

دىل، اينك آجى زات هم دىل.

* يرىنگ يىرتىغى يوق، سوزونك
سوتوغى.

* يتىشمه دىك جايلارا يتن گوونوم،

اوق اوتمدىك داشلاردان اوتن دىلىم.

* ايكى گپ - بىر جادى.

* اىل آراسىنى سوز بوزار، يول

آراسىنى يىل بوزار.

* باشا بلا دىلدىن گلر.

* كىمسه ديله دوشمىز، كىمسه اوم

بىلر.

* كرى كر آچار، كىنانى - سوز.

* كىشىنىنگ اوزونه قاراما، سوزونه

* انسان سوراشا - سوراشا، حيوان

ايسفاشا ايسفاشا.

* اگری اوتوردا، دوغری سوزله.

* اللى گپدن بللى گپ.

* عملسيزینگ دیلی آوی، چوپرک

گیمینگ - یتى.

* اشیدن دنگ بولماز، گورن گوز

بیلن.

* ياغشى سوز بالدان سويجى.

* ياغشى سوزییلانی حسیندن

چيقارار، يامان سوز قیلیجی قینندان

چيقارار.

* ياغشى سوزه یاریر جهان

* ياغشى سوزه داش یاریلار

* ياغشىلارینگ ياغشىلیغینی آیت،

سخاوت گلین، يامانلارینگ

يامانلیغینی آیت، پالیندن قایتسین

* یالان سوزله سنگ توتولارسینگ،

دوز سوزله سنگ قوتولارسینگ.

* یالان سوز لاپ یاشایانچا، راست

سوز لاپ اولن ياغشى.

* یالانچی توره بیر گچر.

* یالانینگ سويجوسیندن چیبینینگ

زهری داتلی.

* یالان سوزله سنگ هم آیاغینگی

* يامان دیل ایل بوزار، يامان آياق

یول بوزار.

* يامانینگ یورغودی یوزونده،

دشمن بولار هر سوزونده.

دورلی ناقلیلار

* آو قانلی بولسون.

* آرونک مونگه يتسه، اومپا اوتورار.

* آغاجینگ ایچیندن قورت اییر.

* آغزی قوشاق، یومشاق آرار.

* آغلاماق گور باشیندا.

* آغساق کیک مونگ تورسوخا

یتدیرمز.

* آغیرسیر اولوم بولماز، اویکه سیز

- توی.

* آز بولسا - یتر، کوپ بولسا گیدر.

* آزاجیق آغزینی آش باسار.

* آی آغیلآسا - مای بولار، گون

قولاقلاسا - قای.

* آی آیلانار - ییل ادر، هر کیم بیر

یانا گیدر.

* آی دوغسا - عالم گورر.

* آیدا گلین، آمان گلین.

* آی ام آیدینگ بولدی، بیزم اوغری

يگيت قاررير، هنگام قارريماز.

* آیرانا گلن تاباغینی گیزلمز.

* آلا قارغادا آجاغینگ بولسون.

* آلا قارغادا حقیم بولسا، قیش

گلمسه یاز گلر.

* آغیلی برگیلی نینگ ایتی بولار.

* آغی برگینینگ یرینی توتماز.

* آمالاشیغا زات دویتمز.

* آتمیش دانه ده قیسماسانگ، آلتی

دانه ده قیسديرماز.

* آنا دا باشلاسا، شنبه ده آچار،

شنبه ده باشلاسا، گورهاچان آچار.

* آنگیرماق یاقیملی بولسادی،

إشکدن قیمماتلی حیوان بولمازدی.

* عرب یقیلسا، آلتینا دیلن.

* آراچاتایاق دگر.

* ارزان علت سیز بولماز، بها -

حکمت سیز.

* ارزانینگ عرضیسی بولماز.

* آریا - قیلچیق آش اکن

کوموش - قیزیل داش اکن

* آسسا قاچان نامرد، قوشغونا

برکت.

* آت باسمان دین یرینگه، مونگ

باسار.

* آت قارریر، میدان قارريماز،

* آت مونمه دیک آط مونسه، چاپا -

چاپا اولدورر، دون گیمه دیک دون

گیسه، قاقا - قاقا توزدورار.

* آت رزقی آلتیندا.

* آت چاپانینگدان آ، گسجدیک،

اییرینگ قاشینا بک یاپیش.

* آتیلان اوق داشدان قایتماز.

* آطیم چامان بولسا دا، اوستی

آمان.

* آطینگ آباغینا نعل اورسانگ،

إشک آباغینی گوتار.

* آچ ایت، آریق ایتینگ قویروغینی

یالار.

* آچ تووق دوشونده داری گورر.

* آچیق قابی ایت یالار.

* آچیلان اتک یاپیلار، گورانینگ

گوزوندن گیتمز.

* آش طاغامین دادان بیلر، یول

آغرامین - ادن.

* آش ادن آش ادر، نان ادن - نان.

* آشسیز - سخی، قیلچ سیز، باتیر.

* بایرامدا آچ اولن، چله ده دونگوب

قالار.

* بال بولسا، چیبینی بولار.

* بالیغینگ دیریلیگی سوو ییلن.

* باليق، باشيندان چويرار(پورسار).
 * باليقچى مونگ تومنلىك دوش
 ئورسە، باليغينا يورار.
 * بار قاچاغى توتسا بولار، يوق
 قاچاغى ناتسە بولار؟
 * بارين برن اوبالماز.
 * باريني گورماگە باشيم ساغ
 ولسون.
 * بهانام آقجا بابك، بيلدير بولسا
 ولمايامى؟
 * بلا نيرده، پلاس آشاغيندا.
 * برگينگ مونگە يتسە، يورمورتغا
 ورک ايبى.
 * برگيسيني ياشيران بيلتر،
 غيرسينى ياشيران اولر.
 * برنده آلماديق ديلاپ آلار.
 * بير باشا بير گوز بس دير.
 * بير قورقان ايت اوچ گون اوپور.
 * بير گونوم - خوش گونوم.
 * بير قيران سيز هم اوى بولارمى،
 جارچى سيزام توى بولارمى؟
 * بير دويماق - چالا باياماق.
 * بير نهاردا، بير قهردا.
 * بير اوق بيلن ايكى او.
 * بير ايكيش ايمان اوکوز اولمز.
 * بيجه لى اوغلان آغلاماز.

* بيزكحالتا داگيز لاپ بولماز.
 * بيلدير اوردى باشيما.
 * بوغازى بوغماسانگ، بوغاز
 دويانى يوودار.
 * بوزولانينگ اونگوندن،
 دوزوله نينگ سونگوندان.
 * بولسا بولانى، بولماسا خمير
 سويى.
 * بولجاق ايشە چاره يوق.
 * بۇراتينگ آغزى ايسە ده قان،
 ايمسە ده قان.
 * قاوون - قاووندان ايس آلار.
 * قاوونينگ ياغشيسن شغال ايرى.
 * قازاندا بولسا، سوسانگدا چيقار.
 * غضبينگ قاتى يره.
 * قاينى چى، قاراچى.
 * قالتامان قاراسا، يالانچى بولار،
 بورگوت قاراسا، سيچانچى بولار.
 * قانديم اودى چوغلوجا، شارا اتى
 قانليجا.
 * قاپيدان گلن، بولماندا گوزونگە
 توسسە قاپديرار.
 * قاپيچينينگ قارنى دوق.
 * قار ياغدى ديب، بگنمە، آيازى
 باردير، ايشان گلدى ديب بگنمە نيازى
 (صدقه) باردير.

* قارا داغ یرینگ لاییری.

* قارغا قاغیلداپ، غاز بولماز،

کمپیر بزانیپ قیز.

* قاراجا اویدن داشراق.

* قارا سووی قاینادیپ، قایماق آلان

بارمی دیر، قارری هله یی قیزادیپ، آره

برن بارمیدیر؟

* غارامیق اوزون باغ سایار، قیزغان

اوزون داغ سایار.

* قارنی دويسا دا، گوزی دويماز.

* قاررا قایماق یاراشماز، ییگیده -

بوکور.

* قارینجانینگ بیلینی بیلیپ

بوغوپدیرلار.

* قارینجا قارا گونده، قورباغا - ساز

صحبت ده.

* قصابا یاغ قایغی، گچا - جان.

* قاتی تویناق قاریندا یاتماز.

* قهر اونگدن یورار، عقل ایزدان.

* قاچان قوتولار، دوران توتولار.

* قاچانا دا بیر آمان بر.

* گدایینگ یدی قاپیدان سونگ

یوزی آچیلار.

* گزن دریا، اوتوران گمراه.

* گلنه بالدیز، گیدنه ینگگه.

* گلین ده بولماساق، گادیکدن قارا -

پدیق.

* گرگینگ امگک بولسا، ایکی

گوزونگ گوم گوک.

* گرک - دره گی ییقار.

* گراکلی داشینگ آغرامی یوق.

* گیدن بار دا، گلن یوق.

* قوینی یل آلسا، گچینی آسماندا

گور.

* قوریلان گوزه چوپ دوشر.

* گوز آغیریدان آدم اولمز، اونسی

سوراماغا آدم گلمز.

* گوز بار - گورمک اوچین، عقل

یار - بيلمک اوچین.

* گوز بولماسا، یوز دونر.

* گوز قورقاق، گوون باتیر.

* گوز - گوزه یاغی.

* گوز گوره نینا عمل ادر.

* گوز - دریا.

* گوره گیرن قایدیپ چیقماز، اویه

گیرن قوری چیقماز.

* گوراشده ییقیلان - عمل اووره نر.

* گورمز آرقاسی گویچلی.

* گورماگه گوزومیز ساغ بولسون.

* قودوزلان ایستینگ عمری

قیرق گون.

* قسویماسانگ - قویولماز،

ایمسه‌نگ - دویولماز.

* قوردونگ آوی شیره حرام.

* قورت آرقاسیندان قوش

دویموش.

* قورت آغزاسانگ، قورت گلر.

* قورت قارراسا، آوی قاچار.

* قوری آغاچلار یانار - سونر، اول

آغاچدان حاصل اونر.

* قوری تاغار دیک دورماز.

* گل آچیلماسا، بیلبل سایراماز.

* گولکا گولمه سنگ - گوونی قالار.

* گلینگ بیتن یرینده قدری بولماز.

* گوندیز چیرا یاقان، گیجه تومه

چیقار.

* گوئی اتک بیلن باسیریپ بولماز.

* قیزارانا قیز دییرلر، آغارانا - بییز.

* قیزیل گورسه، خدر آزار (خضر).

* قیلاقلیق دویتمز.

* قیزیم، سانگا آیداین، گلنیم، سن

اشیت.

* قیراودا تاووشان گوزلان، قاق

سووندان بسالیق ایزلان، اکه‌نینگ

قیسانان لایا بانار.

* قیش قیزامیق گلمه سین، توموس -

ماما.

* قیش اوتر، یوزی قاراچیلیق کومره

قالار.

* قیشینگ گوئی قیرق تویسلی،

قیرقیسی هم قیلیقسیز.

* داغ گورکی - داش، باش گورکی -

ساج.

* داغینا گورا دومان، یرینه

گوراییلانی.

* داشا دالایوقماز.

* دگجک تایاق گیزله نیپ گلر،

دگمه جک تایاق - گزه لیپ.

* دپمه حلال ات.

* یردی بولمادیق درمان ایزلماز.

* درمان - داربچه.

* یرد ایچده، درمان داشدا.

* یردلی قوتولجاق بولسا، طبییی

دوش گلر میشر.

* یردلی دیه‌گن بولار، غملی

یاتاغان.

* دیله‌گینگ کسه‌گی ده بولسا،

کیلدی آسماندا بولار.

* دیسرینگ توری گینگ بولسون،

اولینگ - گوری.

* گلن کیگینگ ایکی گوزوندن باشغا

عیبی یوق.

* دویانی دوقوز گون، سمرانی

سکیز گون.

گولمه ديك هيچ گولمز.

* ايت آلينا گلن، قورت آلينا دا گلر.

* ايت قويروغيندان قازار، اشك

ياليندان.

* ايت اويکه لاره ايه سي بيلمز،

پيشک اويکه لار بي بي سي بيلمز.

* ايت ايتته بويرار، ايت هم

قويروغينا.

* ايت گوزي توتون بيلمز.

* ايت سووقدا پيشيگه پوسسن

بويرار ميش.

* ايت يازا چيقسام، سونگکدن

حياط سالارين دير ميش.

* ايت اويرسه، ميهمان گتير.

* ايت ايه سيني، پيشيک بيکه سيني

تاناريالي دال.

* ايتي بولماديغينگ يالاغي بولماز.

* ايتينگ آحمقي قاتلامادان طما

ادر.

* ايتينگ بوينونا گوهر داقسانگ،

ايت هم آغلار، گوهرم.

* ايتينگ گووني بير سونگک.

* ايتينگ ايشي گدای بيلن.

* ايتينگ ايه سي بولسا، قوردونگ

خدایي بار.

* ايتته ده بير اويات ياغشي.

* ايشي قايتجاق بولسا، بورنونگ

سووي گوزه دامار.

* ييتگيلي انه سينينگ قولتوغيني

بارلار.

* ييتن اوقی، آتان اوق تاپار.

* ييتن پيچاغينگ ساپی آلتين.

* ييتي قيزيل تيز سولار.

* يوران آياغايورمه چولاشار.

* يورورگه ميدان گلدی.

* يوزگونلوك تتاريك، باش گونلوك

عمره.

* يوپ سيري لپ توينوقدان گچر.

* يوپک دونونگ ايچينده ياغشي -

يامان تاناتماز.

* ييقيلان گور شدن دويماز.

* ييقيلان تامی بير کرپيچ دایاماز.

* ييقيلان چليم بولسون، دوکولن -

تباکی.

* ييقيلجاق آرابا قيرق گون

اونگوندن جيغيلدار.

* ييلان چاقان کنديردن قورقار.

* ييلانينگ ييگرانيني نارپز، اول هم

هينينينگ آغزيندا گوگرر.

* ييرتيق الک ييقيق تام.

* کمليکده کمال بار، منليکده زوال.

* کر اشيدنی بيلر، کور توتانيني.

* كرون گچر - اود قالار، آدم اوّلر -
يُورِت قالار.

* كرى قويون گيچ اوركر.

* كسواوزين بولسا، قول ياقماز.

* كسه كى يرينگ كسه گى داتلى.

* كسمه سنگ - قاناماز.

* كيم قايقيني سوير، كيم - كويكونى.

* كيمليگيني بيله بين دييسنگ، قيز

سورات.

* كيشى يرينه آغاچ اكسنگ، بى

وقت پالتا سسى اشيدر سينگ.

* كيشى توزانى، كيشا گچمه سين.

* كوپ ييلمشينگ بوينونا توقي.

* كور اتله ديگى - چوقور.

* كور هاساسين بير آلدير.

* كاكالان تروق يومورتغالامان

دينماز.

* كان آشيم، غوغالى باشيم.

* قيرق بولدونگ، جيرق بولدونگ.

* لك لگينگ گيدنى گورونمز،

گلهنى گورنر.

* ميننگ اوچين آتینگ آريپ،

دونونگ توزماندير.

* مرديوانا (نردبانا) بيرين - بيرين.

* مسجدينگ آغزى آچيق هم

بولسا، ايتده بير اويات ياغشى.

* ميوه آغاچدان سوو ايچر، قاميش
بوغوندان.

* منارا سالان منارا بويى چوقور
قازار.

* منارا خرجى چيقماديق، يردن
چيقان كومه لك ميقا دير.

* ميسينگ كهنه سى بولماز.

* ملايم گوله ايكى انانى امير.

* مسافر ايتنگ قويروغى دوشونده.

* نه چيش كويسون، نه - كباب.

* نيرده فوتور بولسا، قاراچيبين

شوندا قونار.

* نصيب باشچى، ييز قوشچى.

* نوروزدان سونگ، قيش بولماز،

ميزاندان سونگ آياز.

* اوغرى سيرتى قوشاق.

* اوغرى اوغرينينگ مالينى

اوغورلاسا، تانگرينينگ گوله سى گلر.

* اوغرى دا اوزونه اوسار،

اوررامسى دا.

* اوغورليق ادن اويالماز، اوستونه

گلن اويالار.

* اودونگ بيلن گيرپ، كولونگ

بيلن چيقديم.

* اودونگ قدرين اوشان بيلر،

اودونينگ قدرين - داشان.

* اول إشكده يوكوم يوق، ييقيلسا
خبريم يوق.

* اوقونگ ايكي بولسا، بيريني ياپا
آت.

* اودداشى يارار، داش - باشى.

* اود اوچفوندان اولالار.

* اوتا گيتسنگ اۋته گيت.

* اويون بير، مازا ايكي.

* اۋوهنى اۋكوز، سينديرانى سيغير.

* اۋوهنن يرده قالماز.

* اۋز گورنومى هيچ اديب، ايلينگ

گورنون تاج اديب بيلجك دال.

* اۋز اويوم - اۋلن دۋشگيم.

* اۋز اۋيونده بلكه كسمه ديك،

كيشى اۋيونده اوناش كسر.

* اۋيسى ارقاسيندا، چمچه سى

بيليندا.

* اۋكوزيم اۋلدى، اورتا قليغيم

سولدى.

* اۋل آغاچ ياريقليغنا گيدر.

* اۋل تزك، قورى تزك، همه كيشا

گلر گزك.

* اۋلن سيغير سويتلى.

* اۋلندن سونگرا، توبه يوق.

* اۋلهنى - اۋلهنى، گۈزۈنى قارغا

چوقار.

* اۋلر آتدان - قالار آت.

* اۋلمه اشه گيم، ياز چيقار، يورونجا

ديزه گلر.

* اۋلمه ديگه عمر كوپ.

* اۋلينينگ سارغيدى اوزى بيلن.

* اۋتمز آريق - باشا حورلوق.

* اۋتمز پيچاق ال كسر.

* پالتا قاچار اتمه.

* فرق بيلمزه، يارمادا بير، قورغادا.

* پيداسى توپوق دان، زيانى

ديزدان.

* پوكگيني اوران گتيرمز، اوتولان

گتير.

* پيادانگ آطى نان.

* صبر رحماندان، اومك شيطاندان.

* صبر ادن مرادينا يتر.

* صبر ادن قاراداغي ير ادر، بى صبر

لار خير ايشى شرادر.

* ساغليق بولسا، بگليك بولار.

* سالشىقلى چمچه دير.

* سامان توتونى آدم اولدورر.

* سيل هم بير سيل، سرگردانچىلىق

هم بير سيل.

* سينگك اول يره قونار.

* سووينگ قامچيسى - يل.

* سودانگ دوستى بولماز.

* سوو آقار، داش قالار.

* سوو کویزه سی سوودا سینار.

* سوودا سوولوقچی بولماسا،

چولده خدر نیله سین.

* سووی الت ده، سووا دوک.

* سویده مینگه سر اتسنگ، قان

گورنر.

* سیغیر سوو ایچنده، اؤجه گی بوز

یالار.

* سین بیلن کرامت، باشا دوشن

گرامت.

* سیچانا اولوم، پیشیگه گولکی.

* تاپان بگه نر، تانان آلا.

* تایاق گلینچا - یومروق.

* تکبره - تکبر، تواضعا - تواضع.

* تنبله آرابا دوولسه - اودون، اوکوز

اولسه - ات.

* تن آغیرسا، قولان سیزار.

* تیلکی سارقیدین شیر داتماز.

* تیلکی باتان یریندن چیقار.

* تیلکی نینگ مونگده بیر

ساپالاغی بار، اینگ قووسی

گورونمزلیک.

* تیلکی نینگ بازار دا ایشی یوق.

* تووشانینگ قاجیشینی گورمده،

اتدن طامامی اوزدوم.

* تویدا قوری کله توخالانیپدیر.

* تویدان سونگهی تماشا، اوراقدان

سونگهی خوشه.

* تویدان - توپوقچا.

* توقای اوتلا، آد قازان.

* تورانگگیدان باغ بولماز،

توممکدن - دپه.

* تورغایینگ توپوغیندان،

سرچانینگ اینجیگیندن.

* توپا قارراما یوق.

* توللا زوردان یامان.

* تووی دولاباقینچانگ، یارما یارتی

یولا.

* توکنمز خزینام بولینچا، اوتانماز

یوزوم بولسون.

* ترکمن قوشی دورا - بارا.

* ترکمنینگ داغی قایغیسی

بولماسا، دویه سی یابان چوکر.

* ترکمنینگ قاضی سی - بیجه سی.

* توسسه لی اوی بویماز، بوپسا دا

دویماز.

* توتون توئگه گدن چیقار.

* تازه کویزانگ سووی سووق.

* اوغور - اوغور، یوم - یوم.

* اوقی یاسسیق ایسله مز، سوویگی

گورک.

* اورجاق سوزوم گزونومده،
 اورجاق داشيم قوينومدا.
 * اوتانج - گوزده، گورک - آغيز دا.
 * اوزوم اييسنگ چوپي بار.
 * اوچونگ بيري خانه يارار.
 * هراسانليقدا داش تاپيلماز.
 * خرواريني گوته رن، سروريني هم
 گوترر.
 * هم دايملارا باريارين، هم تاييما
 باش اوورديارين.
 * هم جان گرک، هم جانان.
 * هم حوز گرک، هم حوزونگ
 مورروگی.
 * هم زيارت، هم تجارت.
 * همدان داش بولسا، کادی ياقين.
 * همه يرده تووخينگ سسي بير.
 * هنگيني بيلسنگ «مورزه ولي» هم
 بير آيديم دير.
 * هر کيم اوز آغيران يريني توتار.
 * هر کيم اوز ماتاسيني بازارا سالار.
 * هر کيم ادر الی بيلن، اودا گيدر
 اوزی بيلن.
 * هينه گيرسنگ، آغزی بار.
 * خدای برسه قولونا، گتيرپ قوربار
 يولونا.
 * چايينگ اونگی يامان، چيليمينگ

سونگی.
 * چايينگ سونگی، چيليمينگ
 اونگی.
 * چاشاندان چاتما بولماز،
 يقييلاندان - اوی.
 * چکيشمان - بکيشمز.
 * جمجه لاب ييغنانينگ چاناقلاب
 دوکمه.
 * چيگ ات - ات گتير، چيگ تووی -
 درد.
 * چوپان گوونه سه، سرکه ساغپ
 سويت برر.
 * چويشا سينسا، ياما توتماز.
 * چيقدا جي چيقمان، گيرد جي
 گيرمز.
 * چيقماديق جانندان اميد بار.
 * چين کاسه دوولمز.
 * شوگونکی سرچه دوينکی سرچا
 «چيک جيک» اووره در.
 * ايس آلاندان ايمتلان.
 * ال دوولر، اگری بيمک اوچين.
 * اليسيني ادن بلليسينی هم ادر.
 * امگک آياغينگ آستيندان چيقار.
 * امگک گوز بيلن قاشينگ
 آراسيندا.
 * ارتيرکی قويروقدان، بوگونکی

* ات ایسنگ، دیشینگه گیر، ایمه

سنگ، دوشونگه.

* إشک بیغار - آط ایسر.

* إشک سمران گونی ایه سینی دپر.

* اشیدن گوره نه خیر برر.

* آر ینگلیپ، قولا دوشر، قوش

انگلیپ - تورا.

* یواش - بی مازا.

* یوردی بلد چاپار.

* یا دمیریندن، یا کوموریندن.

* یاکیگینگ یاتیشیندان، یا مرگینگ

آتیشیندان.

* یاغ ایسنگ آغیزدا یوق، یوپک

گچمز.

* یاز یووندیسی - قیسا قاتیق.

* یالانگاجی اورسانگ، پوسسونلی

قالیلدار.

* یامان مالی ایدتسنگ، ساقفال

مورتونگ یاغلار، یامان آدم ایدتسنگ،

یورک - باغیرینگى داغلار.

* یامالان گونده بگهر، یانگی گین

بیر گونده.

* یانداق، سامان ییل آشسا، بده

بولار، بده ییل آشسا - پیده.

* یاریم گونه یارش یوق.

* یاتان داشینگ آشاغیندان سوو

«سونگی»

